

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W LATACH 2016-2017
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
NA LATA 2016-2019**

Autor opracowania: Departament Kultury UMWP
Data: październik 2018 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP

1. PRIORYTET 1: ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIAST I WSI
  - 1.1. Dotacje Samorządu Województwa Pomorskiego
  - 1.2. Oznakowanie obiektów zabytkowych i tworzenie szlaków kulturowych
  - 1.3. Dotacje i działania Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków
  - 1.4. Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - 1.5. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – Fundusz Kościelny
  - 1.6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
  - 1.7. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
  - 1.8. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

2. PRIORYTET 2: ZACHOWANIE KULTUROWEGO DZIEDZICTWA MORSKIEGO I RZECZNEGO
  - 2.1. „Pętla Żuław – rozwój turystyki wodnej”
  - 2.2. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

3. PRIORYTET 3: BADANIE, DOKUMENTACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
  - 3.1. Instytucje kultury podległe Samorządowi Województwa Pomorskiego – wybrane działania
  - 3.2. Pomorska Nagroda Muzealna
  - 3.3. Rozwój inicjatyw lokalnych i organizacji pozarządowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego
  - 3.4. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
  - 3.5. Stypendia i nagrody Samorządu Województwa Pomorskiego związane z promocją dziedzictwa kulturowego
  - 3.6. Promocja walorów dziedzictwa kulturowego w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa
  - 3.7. Konkursy „Zabytek Zadbany” i „Zabytek Poznany”
  - 3.8. Varia

4. PRIORYTET 4: OPIEKA NAD ZABYTKAMI STANOWIĄCYMI MIENIE I WŁASNOŚĆ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

5. PODSUMOWANIE

6. OPRACOWANIA WYKORZYSTANE W PRACACH NAD SPRAWOZDANIEM

WSTĘP

Program opieki nad zabytkami województwa pomorskiego na lata 2016-2019 został przyjęty uchwałą Nr 274/XXVI/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 września 2016 roku, zgodnie z zapisami artykułu 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku. Obecny program stanowi kontynuację polityki zapoczątkowanej dwoma poprzednimi programami.

Program obejmujący lata 2016-2019 wytycza cel, priorytety i kierunki działań dla ochrony dziedzictwa kulturowego w regionie. Stanowi płaszczyznę współdziałania instytucji zajmujących się ochroną dziedzictwa kulturowego w województwie pomorskim, dążących do poprawy stanu utrzymania i zarządzania zasobem regionalnego dziedzictwa kulturowego, ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego oraz promocji, edukacji i dokumentowania walorów dziedzictwa kulturowego.

Sprawozdanie jest próbą podsumowania działań w latach 2016-2017, podejmowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego i samorządowe jednostki organizacyjne, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków w Gdańsku, instytucje kultury (m.in. Narodowy Instytut Dziedzictwa, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowe Muzeum Morskie), organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w województwie pomorskim.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2016-2017 zgodnie z wymogami ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uzyskał pozytywną opinię Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Celem strategicznym Programu jest **wzmocnienie poziomu ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym województwa pomorskiego, służące zachowaniu zabytków, budowaniu tożsamości regionalnej oraz promocji turystycznej regionu**. Zapisami Programu określone zostały cztery priorytety służące osiągnięciu celu strategicznego:

Priorytet 1: Zachowanie dziedzictwa kulturowego miast i wsi;

Priorytet 2: Zachowanie kulturowego dziedzictwa morskiego i rzecznoego;

Priorytet 3: Badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego;

Priorytet 4: Opieka nad zabytkami stanowiącymi mienie i własność Samorządu Województwa Pomorskiego.

Polityka Województwa Pomorskiego zmierza do konsekwentnego i planowanego włączania dziedzictwa kulturowego w obszar interwencji i wsparcia samorządów terytorialnych oraz ratowania obiektów o szczególnych wartościach historycznych.

Sporządzenie sprawozdania z realizacji *Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego* w okresie dwóch lat jego realizacji oraz przedłożenie go Sejmikowi Województwa Pomorskiego, Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków oraz Generalnemu Konserwatorowi Zabytków wynika z obowiązku ustawowego (art. 87 pkt. 5 i 6 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku).

Przedmiotem niniejszego sprawozdania będą głównie działania podejmowane przez Samorząd Województwa Pomorskiego. Podjęto także próbę zebrania informacji od innych podmiotów (ochrona dziedzictwa kulturowego województwa pomorskiego realizowana w ramach funduszy strukturalnych, sektorowych programów operacyjnych, działań jednostek samorządów terytorialnych, wojewódzkiego konserwatora zabytków itp.). Zadania zawarte w *Programie* wykraczają poza zakres zadań samorządu województwa.

Zadaniem dokumentu sprawozdawczego, obejmującego lata 2016-2017, jest przedstawienie konkretnych działań na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego, będących praktyczną realizacją celu *Programu*. W sprawozdaniu zostały wykorzystane dane będące w posiadaniu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, związane z przyznawanym

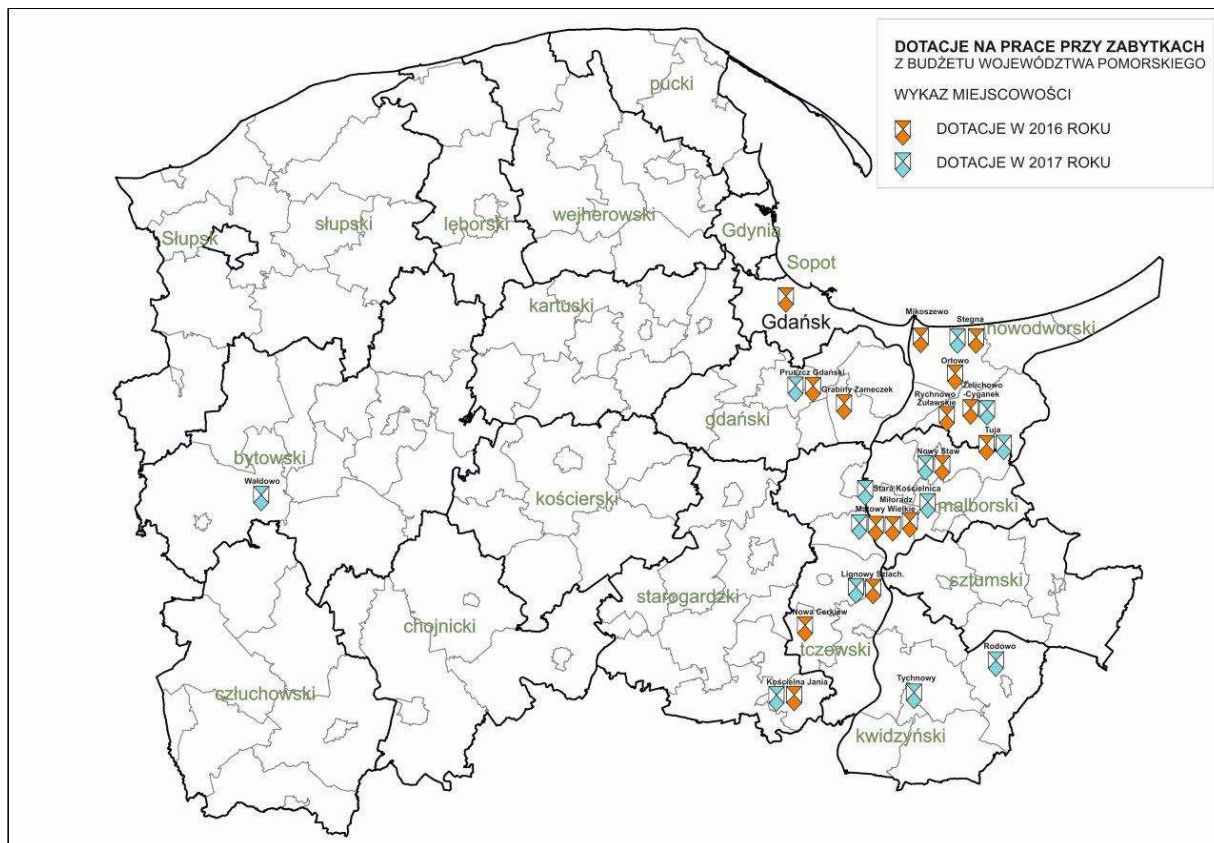
dofinansowaniem prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych. Zwrócono się również z prośbą między innymi do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku o przekazanie informacji pomocnych w całościowym ujęciu zagadnienia ochrony zabytków w województwie pomorskim.

Monitoring realizacji *Programu* prowadzony jest przez Departament Kultury przy współpracy innych departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku, jak również jednostek organizacyjnych Samorządu Województwa Pomorskiego. Dane zostały opracowane na podstawie własnych analiz oraz otrzymanych informacji.

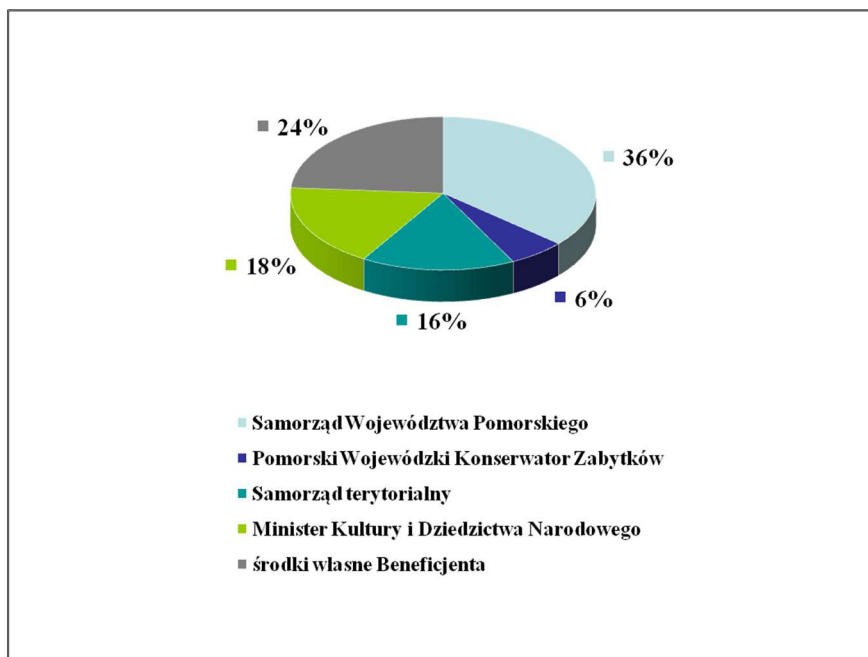
Samorząd Województwa Pomorskiego, mając na uwadze ochronę zabytków i korzystając z uregulowań prawnych, od 2007 roku wspiera finansowo działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie całego województwa. Dofinansowanie z budżetu województwa prowadzone jest na podstawie przyjętych przez Sejmik Województwa Pomorskiego Uchwałą nr 33/III/14 z dnia 8 grudnia 2014 roku *zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa pomorskiego*. Powyższa uchwała Sejmiku Województwa Pomorskiego stanowi instrument pozwalający na spełnienie uregulowań prawnych wynikających z ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a także przyczynia się do realizacji przyjętego Programu.

Mapa nr 1.

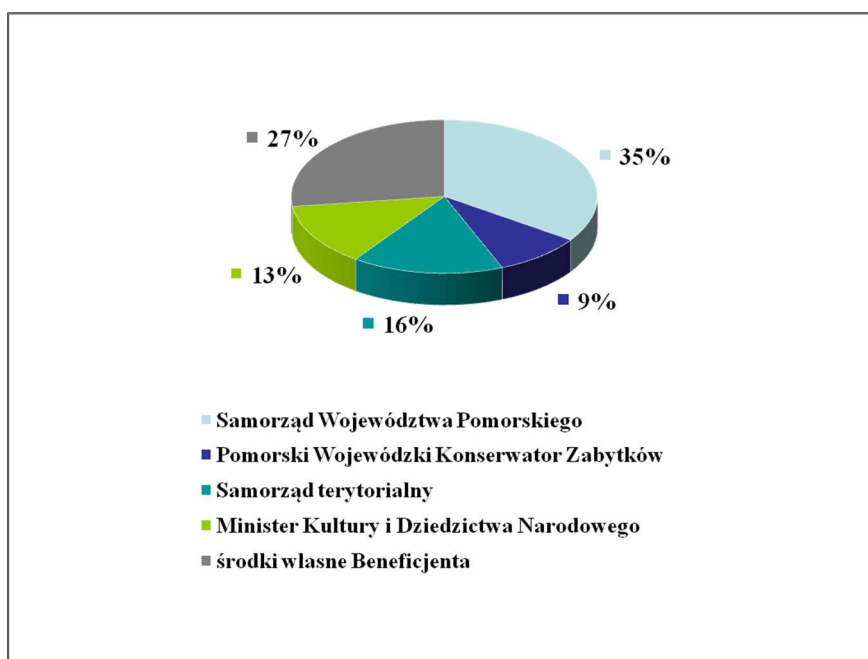
Rozmieszczenie wpisanych do rejestru zabytków, które otrzymały dofinansowanie na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane z budżetu Samorządu Województwa Pomorskiego w latach 2016-2017

Schemat nr 1. Źródła finansowania zadań konserwatorskich zrealizowanych w 2016 roku w ramach dotacji udzielonych przez SWP (na podstawie 16 zrealizowanych projektów)

Schemat nr 2. Źródła finansowania zadań konserwatorskich zrealizowanych w 2017 roku w ramach dotacji udzielonych przez SWP (na podstawie 13 zrealizowanych projektów)

1. PRIORYTET 1: ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIAST I WSI

1.1. Dotacje Samorządu Województwa Pomorskiego

Dotacje z budżetu województwa umożliwiają podjęcie przez właścicieli zabytków prac konserwatorskich przy tych obiektach i poprawę ich stanu technicznego i estetycznego, często pomagając w ratowaniu najcenniejszych, a zarazem najbardziej zagrożonych zabytków w naszym regionie. Samorząd Województwa Pomorskiego realizując przyjęty *Program* jako zobowiązanie, w miarę posiadanych środków finansowych, ustala corocznie budżet na ochronę i zachowanie dziedzictwa materialnego regionu. Dotacje przyznawane są przez samorząd województwa według ustalonej procedury.

Patrząc retrospektywnie (od roku 2007) należy wspomnieć, że w latach 2007-2015 – w oparciu o przyjęte zasady – złożono 418 wniosków o dotacje na łączną kwotę oczekiwanych środków z budżetu Województwa Pomorskiego w wysokości 45 638 946,45 zł. Dofinansowano wówczas łącznie 165 projektów kwotą 9 922 388,43 zł. W latach 2016-2017 prace konserwatorskie i budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków dofinansowano łącznie kwotą **1 831 643,00 zł**. Ogółem złożonych zostało 67 wniosków na łączną kwotę oczekiwanej dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego **5 450 943,93 zł**. W roku **2016** liczba dofinansowanych ostatecznie projektów wyniosła **16**, natomiast w **2017** roku – **13**. Dotacje udzielono na podstawie uchwał Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa pomorskiego: Nr 206/XVIII/16 z dnia 29 lutego 2016 roku (zmienionej uchwałą nr 247/XXIII/16 z dnia 29 czerwca 2016 roku) oraz uchwały Nr 329/XXXII/17 z dnia 27 lutego 2017 roku.

Wachlarz zadań był szeroki – od prac budowlanych przy sakralnych obiektach zabytkowych (wymiana pokryć dachowych, prace konserwatorskie przy elewacjach, izolacje fundamentów) po prace konserwatorskie przy zabytkach ruchomych, stanowiących wyposażenie pomorskich kościołów (m.in. ołtarze, ambony, konfesjonały, malowidła na płótnie oraz prospekty organowe). Ponadto dofinansowane zostały prace konserwatorskie i remontowe domów drewnianych, w tym podcieniowych, zlokalizowanych na Żuławach oraz Baszty Białej w Gdańsku. Zdecydowana większość podjętych działań dotyczyła przede wszystkim zahamowania procesów degradacji zabytków i poprawy stanu funkcjonowania zabytków.

Zainteresowanie właścicieli obiektów zabytkowych możliwością dofinansowania prac konserwatorskich oraz ich oczekiwania przekraczają ograniczone możliwości budżetu województwa.

Tabela nr 1.

Zadania zrealizowane w ramach dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru z budżetu Województwa Pomorskiego w latach 2016-2017

Lata	2016	2017
Liczba zadań, które otrzymały dofinansowanie	16	13
Kwota dofinansowania	959 013,00 zł	872 630,00 zł
ogółem	1 831 643,00 zł	

Tabela nr 2.

Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru z budżetu Województwa Pomorskiego Województwa w latach 2016-2017 z podziałem na powiaty

Powiat	Ilość złożonych wniosków na rok 2016	Ilość przyznanych dotacji w 2016 r.	Ilość złożonych wniosków na rok 2017	Ilość przyznanych dotacji w 2017 r.
bytowski	0	0	2	1
chojnicki	0	0	1	0
człuchowski	1	0	0	0
Gdańsk	3	1	3	0
gdański	4	2	2	1
Gdynia	1	0	0	0
kartuski	2	0	2	0
kościerski	1	0	0	0
kwidzyński	0	0	4	2
łęborski	2	0	0	0
malborski	5	4	4	4
nowodworski	10	6	6	3
pucki	0	0	0	0
Słupsk	0	0	0	0
słupski	0	0	3	1 ¹
Sopot	0	0	0	0
starogardzki	1	1	1	1
sztumski	0	0	0	0
tczewski	5	2	2	1
wejherowski	1	0	1	0
Razem	36	16	31	14

¹ Rezygnacja Beneficjenta z przyznanej dotacji.

Tabela nr 3.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa pomorskiego w 2016 roku

Lp.	Wnioskodawca	Miejscowość, obiekt	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich, gm. Miłoradz, pow. malborski	Mątowy Wielkie, kościół pw. św. Piotra i Pawła, ołtarz główny	Konserwacja i restauracja barokowego ołtarza głównego w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich (1 poł. XVIII w.) – I Etap	68 048,00
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie, gm. Stegna, pow. nowodworski	Stegna, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, dwa malowidła ścienne na płótnie	Prace konserwatorskie dwóch malowideł z północnej ściany kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie – „Chrzt w Jordanie” i „Wjazd Jezusa do Jerozolimy” oraz ściany północnej (w partii pod malowidłami) kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	60 827,00 0
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Marynowach, gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Tuja, kościół pw. św. Jakuba, ołtarz główny	Ratunek dla barokowego ołtarza głównego z kościoła pw. św. Jakuba w Tuji, II etap prac konserwatorskich	32 041,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Miłoradzu, gm. Miłoradz, pow. malborski	Miłoradz, kościół pw. św. Michała Archanioła, dwa konfesjonały	Konserwacja i restauracja dwóch bliźniaczych rokokowych konfesjonałów z 2 poł. XVIII w. z kościoła pw. św. Michała Archanioła w Miłoradzu	42 601,00
5	Osoba fizyczna	Mikoszewo, dom podcieniowy gm. Stegna, pow. nowodworski	Kontynuacja prac remontowych – remont dachu domu podcieniowego w Mikoszewie	86 264,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim, gm. m. Pruszcz Gdański, pow. gdański	Pruszcz Gdański, kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim. Kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie wieży wraz z wymianą pokrycia dachowego wieży	80 000,00
7	Parafia	Nowy Staw,	Remont fundamentów	168 769,00

	Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie gm. Nowy Staw, pow. malborski	kościół pw. św. Mateusza Apostoła	i elewacji, północnej części kościoła parafialnego pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie	
8	Osoba fizyczna	Orłowo, dom podcieniowy gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Orłowo, dom podcieniowy (1802 r.): prace konserwatorskie i restauratorskie	43 147,00
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich, gm. Miłoradz, pow. malborski	Mątowy Wielkie, kościół pw. św. Piotra i Pawła, ołtarz boczny	Konserwacja i restauracja barokowego ołtarza bocznego z nawy północnej w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich (1 poł. XVIII w.)	73 332,00
10	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie, gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Żelichowo, kościół pw. św. Mikołaja	Cyganek Żelichowo, kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.), konserwacja lica ściany północnej podstawy wieży z wymianą stolarki okiennej w podstawie wieży i prezbiterium	40 478,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Nowej Cerkwi, gm. Morzeszczyn, pow. tczewski	Nowa Cerkiew, kościół pw. Wniebowzięcia NMP, ołtarz boczny	Konserwacja i restauracja rokokowego ołtarza bocznego pw. św. Józefa z 3 ćw. XVIII w. z kościoła parafialnego pw. Wniebowzięcia NMP w Nowej Cerkwi	26 153,00
12	Klub Wysokogórski „Trójmiasto” w Gdańsku	Gdańsk, Baszta Biała	Baszta Biała w Gdańsku. Naprawa pokrycia dachowego i więźby dachowej. Wymiana instalacji odgromowej. Wymiana instalacji elektrycznej	50 552,00
13	Osoby fizyczne	Rychnowo Żuławskie, dom drewniany gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Remont dachu zabytkowego żuławskiego domu drewnianego (1867 r.) „Orzechowy Dwór” w Rychnowach Żuławskich	50 000,00
14	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich, gm. Pelplin, pow. tczewski	Lignowy Szlacheckie, kościół pw. św. Marcina	Lignowy Szlacheckie, kościół pw. św. Marcina: prace konserwatorskie przy elewacji zachodniej wieży	43 801,00
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani, gm. Smętowo Graniczne,	Kościelna Jania, kościół pw. Trójcy Świętej, ołtarz główny	Prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza głównego w kościele parafialnym rzymskokatolickim pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani –	28 000,00

	pow. starogardzki		Etap I	
16	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny i Joachima w Suchym Dębie, gm. Suchy Dąb, pow. gdański	Grabiny Zameczek, kaplica filialna pw. św. Trójcy	Prace budowlano-konserwatorskie w kaplicy filialnej pw. św. Trójcy na terenie zamku pokrzyżackiego w msc. Grabiny-Zameczek	65 000,00
Razem				959 013,00

Tabela nr 4.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa pomorskiego w 2017 roku

Lp.	Wnioskodawca	Miejscowość, obiekt	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich, gm. Miłoradz, pow. malborski	Mątowy Wielkie, kościół pw. św. Piotra i Pawła, ołtarz główny	Konserwacja i restauracja barokowego ołtarza głównego w kościele pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich (1 poł. XVIII w.) – etap II	100 000,00
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim, Pruszcz Gdański, gm. m. Pruszcz Gdański, pow. gdański	Pruszcz Gdański, kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim. Kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie kościoła – etap II. Konserwacja ścian wzdłużnych nawy głównej korpusu wraz z wymianą pokrycia dachowego nad nawą główną i nawami bocznymi korpusu	90 000,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Marynowach, gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Tuja, kościół pw. św. Jakuba, ołtarz główny	Ratunek dla barokowego ołtarza głównego z kościoła pw. św. Jakuba w Tuji, III ostatni etap prac konserwatorskich	41 876,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani, gm. Smętowo Graniczne, pow. starogardzki	Kościelna Jania, kościół pw. Trójcy Świętej, ołtarz główny	Kościelna Jania, ołtarz główny, przed 1633 r., prace konserwatorskie i restauratorskie – etap II, ostatni	71 000,00

5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie, gm. Nowy Staw, pow. malborski	Nowy Staw, kościół pw. św. Mateusza Apostoła	Remont fundamentów oraz elewacji, wschodniej i zachodniej, części kościoła parafialnego pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie – kontynuacja – etap II	196 520,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich, gm. Miłoradz, pow. malborski	Mątowy Wielkie, kościół pw. św. Piotra i Pawła, ambona	Konserwacja i restauracja barokowej ambony (z 1 poł. XVIII w.) z kościoła pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	60 000,00
7	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie, gm. Nowy Dwór Gdański, pow. nowodworski	Żelichowo, kościół pw. św. Mikołaja	Cyganek – Żelichowo, kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.). konserwacja lica ściany południowej podstawy wieży wraz ze szkarpami	36 000,00
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Tychnowach, gm. Kwidzyn, pow. kwidzyński	Tychnowy, kościół pw. św. Jerzego, dwa ołtarze boczne	Prace konserwatorskie przy neobarokowych ołtarzach bocznych z kościoła pw. św. Jerzego w Tychnowach	57 500,00
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich, gm. Pelplin, pow. tczewski	Lignowy Szlacheckie, kościół pw. św. Marcina	Lignowy Szlacheckie, kościół pw. św. Marcina: prace konserwatorskie północnej i południowej elewacji wieży kościoła	30 880,00
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Piaszczyńcu, gm. Miastko, pow. bytowski	Wałdowo, kościół filialny pw. św. Stanisława Kostki	Prace budowlane polegające na izolacji poziomej ciśnieniowej i pionowej ścian kościoła filialnego w Wałdowie wraz z wykonaniem opaski żwirowej wokół, wykonanie tynków wewnętrznych wraz z malowaniem ścian	54 043,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegna, gm. Stegna, pow. nowodworski	Stegna, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, prospekt organowy	Prace konserwatorskie prospektu organowego z kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegna	73 278,00

12	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Kostki w Rodowie, gm. Prabuty, pow. kwidzyński	Rodowo, kościół pw. św. Stanisława Kostki	Prace remontowo-konserwatorskie elewacji kościoła pw. św. Stanisława Kostki w Rodowie	40 733,00
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Starej Kościelnicy, gm. Miłoradz, pow. malborski	Stara Kościelnica, kościół pw. św. Jerzego, konfesjonał	Konserwacja i restauracja barokowego konfesjonału (XVIII w.) z kościoła pw. św. Jerzego w Starej Kościelnicy	20 800,00
Razem				872 630,00

1.2. Oznakowanie obiektów zabytkowych i tworzenie szlaków kulturowych

W ramach zadań Samorządu Województwa Pomorskiego wykonano oznakowanie dotyczące obiektów zabytkowych na drogach województwa pomorskiego. W latach 2016-2017 roku postawiono i wykonano 35 znaków drogowych, które dofinansowano ze środków SWP na łączną kwotę 27 416,07 zł.

W 2016 roku:

1. E-22 c Krynica Morska z piktogramami: latarnia morska, Wielbłądzi Garb, port jachtowy
2. E-22 c Ustka z piktogramami: Muzeum Ziemi Usteckiej, fortyfikacje, Muzeum Chleba
3. E-22 c Hel z piktogramami: zabudowa ryglowa, fokarium, latarnia morska
4. E-22 b Muzeum Stutthof
5. E-22 b Latarnia Stilo

W 2017 roku:

1. E-22 c Mosty Wiślane w Tczewie – 2 szt.
2. E-22 c Muzeum Gospodarstwa Wiejskiego (Lipusz) – 1 szt.
3. E-22 b Piaśnica – 2 szt.
4. E-22 b Kalwaria Wejherowska – 1 szt.
5. E-22 b oraz E-22 a Latarnia Morska Stilo, Latarnia Rozewie, Latarnia w Helu i Latarnia w Ustce, Groty Mechowskie – 14 szt.
6. E-22 b Pałac Sławutówko – 1 szt.
7. E-22 b Pałac w Sasinie – 1 szt.
8. E-22 b Główne Miasto Gdańsk – 1 szt.
9. E-22 b Muzealne Zagrody w Swołowie – 2 szt.
10. E-22 a Dziedzictwo Cysterskie w Muzeum Pomorza Środkowego – 1 szt.
11. E-22 b Słowiński Park Narodowy – 4 szt.

1.3. Dotacje i działania Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku jest główną instytucją zajmującą się ochroną i opieką nad dziedzictwem kulturowym na szczeblu wojewódzkim, realizującą zadania wojewody w zakresie ochrony dóbr kultury na terenie województwa pomorskiego. Jego działalność opiera się na przepisach *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 2187 z późn. zm.). WUOZ posiada Delegaturę w Słupsku, która obejmuje swym zakresem terytorialnym

powiaty: bytowski, człuchowski, lęborski, słupski i miasto Słupsk. Ponadto Wojewoda Pomorski zawarł porozumienie z Gminą Miasta Gdańska w sprawie przejęcia przez nią niektórych zadań i kompetencji z zakresu właściwości Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (weszło w życie 2 grudnia 2015 roku). W gestii PWKZ pozostaje obszar Głównego Miasta (ograniczony ulicami Podwale Przedmiejskie, Wały Jagiellońskie, Podwale Staromiejskie, rzeka Motława) oraz Zespół Pocysterski w Oliwie. Do zadań wykonywanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków należy w szczególności:

- 1) realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) sporządzanie, w ramach przyznaných środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 3) prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- 4) wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
- 5) sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;
- 6) organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 7) opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- 8) upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- 9) współpraca w sprawach ochrony zabytków z innymi organami administracji publicznej podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Dysponując środkami finansowymi z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda, wojewódzki konserwator zabytków udzielił 89 dotacji i refundacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych w latach 2016-2017 na łączną kwotę 1 606 416,33 zł.

Tabela nr 5.

Zestawienie dotacji i refundacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2016 roku ²

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich	Konserwacja elewacji zachodniej wieży wraz z przyporami kościoła gotyckiego w Lignowach Szlacheckich	31 411,90
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny i Joachima w Suchym Dębnie	Remont wnętrza kaplicy filialnej pw. Św. Trójcy w Grabinach Zameczku (odtworzenie tynków wewnętrznych, odtworzenie uszkodzonych cegieł w murze, odtworzenie podłogi, stropu, podsufitki, odnowienie stolarki okiennej i drzwiowej) oraz remont więźby, elewacji i schodów zewnętrznych	40 421,00

² Dotacje PWKZ udzielone na wykonanie dokumentacji przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wykazane zostały w priorytecie 3 pn. *Badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego*

3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Barbary w Krzyżanowie	Remont pokrycia dachowego i konstrukcji drewnianej dachu nawy głównej (strona południowa) gotyckiego kościoła pw. św. Barbary w Krzyżanowie	25 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Wielkich Walichnowach	Prace konserwatorskie przy elewacji południowej, zakrystii i dolnej części elewacji zachodniej wraz z przedsionkiem kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Wielkich Walichnowach	35 000,00
5	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie elewacji północnej podstawy wieży i wymiana stolarki okiennej w podstawie wieży w kościele pw. św. Mikołaja w Żelichowie	29 943,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Prace konserwatorskie przy posadzce kościoła gotyckiego pw. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	25 000,00
7	Klub Wysokogórski Trójmiasto w Gdańsku	Konserwacja murów ceglanych, tynków zewnętrznych oraz stolarki, elementów drewnianych i stalowych Baszty Białej w Gdańsku	50 000,00
8	Wspólnota Mieszkaniowa Chlebnicka 2 w Gdańsku	Prace konserwatorskie przy elewacji Bramy Chlebnickiej w Gdańsku	84 216,26
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	Remont wieży (naprawa konstrukcji drewnianej, wymiana pokrycia wieży na łupkę) kościoła pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	27 000,00
10	Wspólnota Mieszkaniowa, ul. Piwna 50/51 w Gdańsku	Prace konserwatorsko-remontowe przy portalu kamiennym sieni kamienicy przy ul. Piwnej 50/51 w Gdańsku	20 000,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba w Kłodawie Gdańskiej	Konserwacja ołtarza głównego w kościele parafialnym pw. św. Jakuba w Kłodawie Gdańskiej	25 000,00
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Pucku	Konserwacja ołtarza głównego w kościele parafialnym pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Pucku (II etap prac)	25 300,00
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Marynowach	Konserwacja ołtarza głównego w kościele filialnym pw. św. Jakuba w Tui (II etap)	16 400,00
14	Kuria Archidiecezji Gdańskiej w Gdańsku Oliwie	Konserwacja obrazu <i>Przeniesienie Arki Przymierza do Jerozolimy</i> w klasztorze pocysterskim w Gdańsku Oliwie	18 000,00
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Kielnie	Konserwacja dwóch rzeźby <i>Św. Piotr i Św. Paweł</i> z kościoła pw. Św. Wojciecha w Kielnie	7 400,00

16	Parafia Rzymskokatolicka pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	Konserwacja rzeźby <i>Chrystus Frasobliwy</i> w kościele parafialnym pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	8 250,00
17	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Różańcowej w Koźlinach	Konserwacja ławy żeńskiej w kościele filialnym pw. Znalezienia Krzyża Świętego w Krzywym Kole	21 600,00
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Konserwacja dwóch malowideł na płótnie w kościele parafialnym Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	41 050,00
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Kwidzynie	Konserwacja epitafium Augustyna Milde i jego żony w kościele parafialnym pw. św. Jana Ewangelisty w Kwidzynie (III etap)	26 500,00
20	Klasztor Ojców Franciszkanów w Gdańsku	Konserwacja dwóch trumien oraz szat trumiennych z krypt grobowych w kościele klasztornym pw. Św. Trójcy w Gdańsku	12 750,00
21	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Królewie	Konserwacja rzeźb <i>Św. Jan</i> i <i>Św. Piotr</i> z kościoła parafialnym pw. św. Mikołaja w Królewie	2 750,00
22	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Szymona i Judy Tadeusza w Damnie	Konserwacja ołtarza głównego – III etap	15 000,00
23	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Kazimierza w Mikorowie	Prace konserwatorskie przy płaskorzeźbie „Adoracja Dzieciątka”	5 000,00
24	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Słupsku	Konserwacja kielicha, cyborium i monstrancji	2 800,00
25	Osoba fizyczna	Konserwacja drzwi w kamienicy przy ul. Wojska Polskiego 33 w Słupsku	1 600,00
26	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Renowacja ławek w kościele	14 700,00
27	Parafia Rzymskokatolicka pw. Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Nowej Wsi Lęborskiej	Fumigacja wyposażenia w kościele w Ciecholewku	8 260,00

28	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Cecenowie	Konserwacja witraża w kościele w Cecenowie	5 000,00
29	Słowiński Park Narodowy	Zabezpieczenie konstrukcji więźby dachowej w budynku nr 3 w Osadzie Latarnika	17 000,00
30	Wandzin Stowarzyszenie Solidarni+	Wymiana stolarki okiennej w pałacu w Wandzinie	12 000,00
31	Stowarzyszenie Produktów Markowych Turystyki Wiejskiej „Słupia” w Słupsku	Prace budowlane w chałupie nr 30 w Starkowie	16 490,00
32	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku	Wymiana stolarki okiennej w kaplicy w Lęborku	12 950,00
33	Zespół Szkół Ekonomicznych i Technicznych w Słupsku	Renowacja elewacji kamienicy przy ul. Partyzantów 26 w Słupsku	31 230,00
34	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryi Panny Różańca Świętego w Słupsku	Wykonanie izolacji ścian fundamentowych przy kościele pw. NMP Różańca Świętego w Słupsku (izolacja wokół prezbiterium)	11 000,00
35	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku	Izolacja ścian fundamentowych kościoła pw. św. Krzyża w Słupsku	7 000,00
36	Stowarzyszenie Produktów Markowych Turystyki Wiejskiej „Słupia”	Prace budowlane w chałupie nr 30 w Starkowie	7 000,00
37	Słupska Izba Przemysłowo-Handlowa na Region Słupsk	Renowacja ścian i sufitu Auli Konferencyjnej w kamienicy przy al. Sienkiewicza 19 w Słupsku	6 548,00
38	Wspólnota Mieszkaniowa „Sienkiewicza3” w Słupsku	Wykonanie drzwi przejazdu bramnego kamienicy przy al. Sienkiewicza 3 w Słupsku	2 000,00
39	Miejska Biblioteka Publiczna w Słupsku	Prace zabezpieczające wieżę dawnego kościoła pw. św. Mikołaja w Słupsku	11 817,00

40	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Marynowach	Dach kościoła filialnego pw. św. Jakuba w Tuji (III etap prac)	7 500,00 (refundacja)
41	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie	Dach wieży północnej i południowej kościoła pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie	7 000,00 (refundacja)
42	Klub Wysokogórski Trójmiasto w Gdańsku	Baszta Biała w Gdańsku (izolacja pionowa i pozioma)	28 941,87 (refundacja)
43	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pucku	Ołtarz boczny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w kościele parafialnym rzymskokatolickim pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Pucku	9 000,00 (refundacja)
Razem			812 829,03

Tabela nr 6.

Zestawienie dotacji i refundacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2017 roku³

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Prace konserwatorskie przy drewnianej bramie wjazdowej na teren kościoła w Kmiecinie	55 000,00
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Wielkich Walichnowach	Prace konserwatorskie przy elewacji południowej kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Walichnowach Wielkich	25 000,00
3	Osoby fizyczne	Remont werand <i>Orzechowego Dworu</i> w Rychnowie Żuławskim	15 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza w Nowym Stawie	Remont fundamentów, elewacji wschodniej i zachodniej kościoła pw. św. Mateusza w Nowym Stawie	45 000,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich	Konserwacja południowej i północnej elewacji wieży kościoła gotyckiego pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich	20 000,00
6	„Miłosna” Stadnina Koni, Miłosna	Remont pokrycia dachowego budynku krytej ujeżdżalni w Miłosnej	32 000,00
7	Wspólnota Mieszkaniowa Świętojańska 70/71, Gdańsk	Prace konserwatorskie elewacji oraz remont dachu kamienicy przy ul. Świętojańskiej 70/71 w Gdańsku	72 148,52

³ Dotacje PWKZ udzielone na wykonanie dokumentacji przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wykazane zostały w priorytecie 3 pn. *Badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego*

8	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja lica ściany południowej, podstawy wieży wraz ze szkarpami w kościele pw. św. Mikołaja w Żelichowie	13 000,00
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	Remont dachu kościoła pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	40 000,00
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Marynowach	Ołtarz główny barokowy z kościoła pw. św. Jakuba w Tui – III etap prac konserwatorskich	27 000,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	Ołtarz główny barokowy z kościoła pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich – II etap prac konserwatorskich	25 000,00
12	Kuria Metropolitalna Gdańska w Gdańsku Oliwie	Obraz barokowy <i>Dwunastoletni Jezus w Świątyni</i> w klasztorze pocysterskim w Gdańsku Oliwie – prace konserwatorskie	10 000,00
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Mierzeszynie	Ambona barokowa z kościoła pw. św. Bartłomieja Apostoła w Mierzeszynie – prace konserwatorskie	19 000,00
14	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Starej Kościelnicy	Konfesjonał barokowy z kościoła pw. św. Jerzego w Starej Kościelnicy – prace konserwatorskie	12 000,00
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani	Ołtarz główny barokowy z kościoła pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani – II etap prac konserwatorskich	27 000,00
16	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Prospekt organowy, XVIII w. z kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie - prace konserwatorskie	36 000,00
17	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Bągartcie	Ołtarz boczny manierystyczny z kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Bągartcie – prace konserwatorskie	11 000,00
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jerzego w Tychnowach	Dwa ołtarze boczne, XIX w. z kościoła pw. św. Jerzego w Tychnowach – prace konserwatorskie	28 000,00
19	Klasztor Ojców Franciszkanów w Wejherowie	Ołtarz boczny późnobarokowy z kościoła pw. św. Anny w Wejherowie – II etap prac konserwatorskich	3 200,00
20	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Katarzyny w Brzeźnie Szlacheckim	Prace konserwatorskie ołtarza głównego w kościele parafialnym w Brzeźnie Szlacheckim	9 000,00

21	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Prace konserwatorskie ławek w kościele pw. św. Anny w Przechlewie	5 000,00
22	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Prace konserwatorskie tabernakulum i drogi krzyżowej w kościele pw. św. Anny w Przechlewie	8 000,00
23	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Cecenowie	Prace konserwatorskie witraża św. Piotra w kościele w Cecenowie	5 000,00
24	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba w Lęborku	Prace konserwatorskie witraża św. Piotra w kościele pw. św. Jakuba w Lęborku	10 000,00
25	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kobylnicy	Remont elewacji kościoła parafialnego w Kobylnicy	10 000,00
26	Osoba fizyczna, Słupsk	Prace budowlane willi przy ul. Kościuszki 11 w Słupsku	10 000,00
27	Stowarzyszenie Na Rzecz Regionu Słowińskiego „KLUKA” w Klukach	Prace budowlane w chałupie nr 30 w Czystej	10 000,00
28	Stowarzyszenie Produktów Markowych Turystyki Wiejskiej „Słupia” w Słupsku	Prace budowlane w chałupie nr 30 w Starkowie	8 000,00
29	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Prace zabezpieczające na cmentarzu w Klukach, gm. Smółdzino	4 000,00
30	Osoba fizyczna, Kotowo	Prace budowlane dachu dworu w Kotowie	15 000,00
31	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Główniczach	Prace budowlane posadzki w kościele parafialnym w Główniczach	10 000,00
32	Miasto Słupsk	Renowacja fragmentu murów obronnych przy ul. Jagiełły w Słupsku	10 000,00

33	Wspólnota Mieszkaniowa „Starnice 3”	Prace budowlane w pałacu w Starnicach	20 000,00
34	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Krzemieniewie	Prace budowlane w kościele filialnym w Sierpowie	8 000,00
35	Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej w Słupsku	Prace budowlane przy Baszcie Czarownic w Słupsku	9 587,30
36	Osoba fizyczna, Słupsk	Wymiana stolarki okiennej w kamienicy przy ul. Anny Łajming 4 w Słupsku	5 000,00
37	Słupska Izba Przemysłowo-Handlowa na Region Słupsk	Renowacja Auli Konferencyjnej w budynku przy ul. Sienkiewicza19 w Słupsku	7 000,00
38	Osoby fizyczne	Dach w zabytkowym domu mieszkalnym („Orzechowy Dworek”) w Rychnowie Żuławskim	35 151,48 (refundacja)
39	Parafia Rzymskokatolicka pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	Ołtarz boczny, barokowy z kościoła pw. ŚŚ. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich – prace konserwatorskie	5 000,00 (refundacja)
40	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Szymona i Judy Tadeusza w Szczodrowie	Malowidła ścienne z kościoła pw. św. Szymona i Judy Tadeusza w Szczodrowie – prace konserwatorskie	10 000,00 (refundacja)
41	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła, Miłoradz	Dwa konfesjonały rokokowe z kościoła pw. św. Michała Archanioła w Miłoradzu – prace konserwatorskie	3 500,00 (refundacja)
42	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Kościuszki 29 w Sopocie	Willa Herbstów w Sopocie – remont dachu	30 000,00 (refundacja)
43	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Ołtarz główny, XVIII w. z kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie – prace konserwatorskie	13 500,00 (refundacja)
44	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi	Gotycka rzeźba Św. Mikołaj z kościoła pw. św. Mikołaja w Pogorzałej Wsi – prace konserwatorskie	3 500,00 (refundacja)

45	Klub Wysokogórski Trójmiasto w Gdańsku	Baszta Biała – remont dachu, założenie instalacji odgromowej	7 000,00 (refundacja)
46	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Trójcy Kościelnej Jani	Ołtarz główny, barokowy z kościoła pw. św. Trójcy w Kościelnej Jani – I etap prac konserwatorskich	7 000,00 (refundacja)
Razem			793 587,30

Zgodnie z art. 8 ustawy *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, prowadzenie rejestru zabytków nieruchomych i ruchomych należy do wyłącznej kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków. Rejestr prowadzony jest w formie ksiąg oznaczonych literami: „A” – dla zabytków nieruchomych, „B” – dla zabytków ruchomych i „C” – dla zabytków archeologicznych. W latach 2016-2017 wydano 36 decyzji administracyjnych oraz dokonano wpisu 164 obiektów nieruchomych do rejestru zabytków nieruchomych oraz 34 decyzje administracyjne, na podstawie których dokonano wpisu 385 obiektów ruchomych do rejestru zabytków ruchomych.

W tych latach 22 obiekty skreślono z rejestru zabytków.

W ramach przedmiotowej działalności w 2016 roku organ wydał 364 decyzje zezwalające na prowadzenie prac przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków bądź w obszarze wpisanym do rejestru zabytków (w tym 107 decyzji dotyczących prac przy zabytkach nieruchomych, 74 decyzje – przy zabytkach ruchomych, 183 decyzje na roboty budowlane w obszarze wpisanym do rejestru zabytków), a w roku 2017 – 504 decyzje (w tym 227 decyzji dotyczących prac przy zabytkach nieruchomych, 69 decyzji – przy zabytkach ruchomych, 208 decyzji na roboty budowlane w obszarze wpisanym do rejestru zabytków).

Poza tym wojewódzki konserwator zabytków w latach 2016-2017 zaopiniował 29 programów opieki nad zabytkami, w tym 28 gminnych, 2 powiatowe oraz wojewódzki.

Tabela nr 7.

Zestawienie przedmiotowej działalności Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku w latach 2016 – 2017 (zabytki nieruchome i ruchome)

l.p.	Wyszczególnienie działalności	2016 r.	2017 r.
1	Liczba wydanych decyzji o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru zabytków	19	17
2	Liczba zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	58	106
2	Liczba wydanych decyzji o wpisie zabytku ruchomego do rejestru zabytków	22	12
3	Liczba zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków	361	24
4	Liczba obiektów skreślonych z rejestru zabytków	13	9
5	Liczba wydanych pozwoleń na prace konserwatorskie, roboty budowlane, badania przy zabytkach nieruchomych	107	227

6	Liczba wydanych pozwoleń na prace i badania konserwatorskie przy zabytkach ruchomych	74	69
7	Liczba wydanych pozwoleń na prowadzenie robót budowlanych w obszarze wpisanym do rejestru zabytków	183	208
8	Liczba zaleceń i opinii konserwatorskich	653	583

Tabela nr 8.

Zestawienie zadań z zakresu opieki i ochrony nad zabytkami archeologicznymi w ramach działalności Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku w latach 2016-2017

l.p.	Nazwa zadania	2016 r.	2017 r.
1	Liczba wydanych decyzji o wpisie zabytku archeologicznego do rejestru zabytków	0	0
2	Liczba obiektów skreślonych z rejestru zabytków	0	0
3	Liczba wydanych pozwoleń na prowadzenie badań archeologicznych lub poszukiwań zabytków	878	1153
4	Liczba opinii archeologicznych i wytycznych dla inwestycji oraz planów zagospodarowania przestrzennego	1820	2059
5	Liczba uzgodnień projektów decyzji celu publicznego/warunków zabudowy/inwestycji drogowej	390	498
6	Liczba decyzji przekazujących zabytki do muzeów (w depozyt, na własność)	23	32

1.4. Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dotacje celowe z budżetu państwa udzielane są przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego poprzez programy operacyjne. Jednym z nich jest Program Operacyjny Dziedzictwo Kulturowe, którego celem jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów oraz popularyzacja kultury ludowej. W 2016 roku program z zakresu dziedzictwa kulturowego realizowany był w ramach 6 priorytetów: *Ochrona zabytków, Wspieranie działań muzealnych, Kultura ludowa i tradycyjna, Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą, Ochrona zabytków archeologicznych, Miejsca Pamięci Narodowej*. W 2017 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił 10 programów z zakresu dziedzictwa kulturowego: *Kolekcje muzealne, Wspieranie działań muzealnych, Kultura ludowa i tradycyjna, Ochrona zabytków, Ochrona zabytków archeologicznych, Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą, Miejsca Pamięci Narodowej za Granicą, Badanie polskich strat wojennych, Wspieranie samorządowych instytucji kultury – opiekunów miejsc pamięci, Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju*.

Strategicznym celem programu *Ochrona zabytków jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków ruchomych i nieruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne*.

W ramach Priorytetu *Ochrona zabytków* udzielono w 2016 roku wsparcia finansowego właścicielom obiektów zabytkowych z terenu województwa pomorskiego na **32** zadania konserwatorskie w łącznej kwocie **6 239 796,69** złotych. W 2017 roku dofinansowanie prac konserwatorskich objęło również **32** projekty i wyniosło **6 783 204,68** złotych. Ogółem w latach 2016-2017 MKiDN dofinansowało w ramach tego priorytetu **64** zadania z województwa pomorskiego na kwotę **13 023 001,27** złotych. Wśród tych zadań znajdują się projekty instytucji kultury podległych Samorządowi Województwa Pomorskiego, a mianowicie Muzeum Archeologicznego w Gdańsku (w sumie w latach 2016-2017 dofinansowanie wyniosło 1 200 000 zł na wykonanie robót budowlanych i prac konserwatorskich w celu przywrócenia stateczności spichlerza Błękitny Baranek) oraz Polskiej Filharmonii Bałtyckiej im. Fryderyka Chopina w Gdańsku (w kwocie 40 845 zł na wykonanie I etapu izolacji przeciwwilgociowej Budynku Głównego i spichlerza Królewskiego).

Tabela nr 9.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym MKiDN udzieliło dotacji w 2016 roku w ramach Programu *Dziedzictwo Kulturowe – Priorytet 1 – Ochrona Zabytków* na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego.

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania (PLN)
1	Diecezja Pelplińska	Pelplin, Bazylika Katedralna - monumentalne tabernakulum - relikwiarz wraz z relikwiami z ołtarza głównego autorstwa Hermana Hana (1623 r.): konserwacja i restauracja - etap I	138 303,66
2	Diecezja Pelplińska	Pelplin, Bazylika Katedralna - ołtarz Hermana Hana pw. Ukrzyżowania (1619 r.) oraz obrazy Hermana Hana z ołtarza pw. Świętej Rodziny: ratunkowa konserwacja	100 000,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Lignowach Szlacheckich	Lignowy Szlacheckie, kościół pw. św. Marcina (XIV-XVI w.): prace konserwatorskie zachodniej elewacji wieży - IV etap	60 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Barbary w Krzyżanowie	Krzyżanowo, kościół pw. św. Barbary (XIV w.): remont dachu - etap III	150 000,00
5	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Cyganek - Żelichowo, kościół pw. św. Mikołaja (XIV w.): konserwacja lica ściany północnej podstawy wieży z wymianą stolarki okiennej w podstawie wieży i prezbiterium	40 000,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Boskiej Różańcowej w Koźlinach	Krzywe Koło, kościół filialny pw. Znalezienia Krzyża Świętego - wyposażenie (II poł. XVII w.): kompleksowa konserwacja - II etap (stalle żeńskie na ścianie północnej wraz z portretami w zapleczkach)	200 000,00
7	POLMLEK SP. Z. O.O. WARSZAWA	Zamek Komturów Gniewskich - mury ceglane od strony północnej (XVI w.): I etap konserwacji	100 000,00
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie	Nowy Staw, kościół pw. św. Mateusza Apostoła - kolegiata Żuławska (XIV/XV w.): remont fundamentów i elewacji północnej części kościoła	150 000,00

9	Osoby fizyczne	Marynowy, dom podcieniowy (1803 r.): remont podłóg, instalacji elektrycznej i wykonanie instalacji alarmowej przeciwpożarowej - etap V	149 139,99
10	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Kwidzynie	Kwidzyn, kościół pw. św. Jana Ewangelisty - Epitafium Augusta Milde i jego żony (1628 r.): prace konserwatorskie i restauratorskie - etap III ostatni	100 000,00
11	Prowincja Św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentalnych w Polsce	Gdańsk - Wyspa Sobieszewska, koszary oficerskie dla instruktorów wojskowych ośrodka szkoleniowo-rekrutacyjnego, zespołu leśnej kwatery Alberta Forstera (1933-36 r.): remont dachu	181 049,29
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Dzierzgoniu	Dzierzgoń, kościół pw. Trójcy Przenajświętszej - dwa antepedia kurdybanowe z ołtarza północnego (k. XVII w. w ramie po 1730 r.) i południowego (2 ćw. XVIII w.): prace konserwatorskie i restauratorskie	50 000,00
13	Osoba fizyczna	Żuławki, dom podcieniowy (1721 r.): IV etap remontu (naprawa środkowej części obiektu od fundamentu po dach wraz z drzwiami frontowymi i gospodarczymi oraz przemurowanie komina czarnej kuchni)	200 000,00
14	Osoby fizyczne	Złotowo, dom podcieniowy (XVIII w.): zabezpieczenie i konserwacja zabytku po pożarze - etap II - renowacja podcienia i murów korpusu głównego - decyzja PINB	800 000,00
15	Osoby fizyczne	Trutnowy, żuławski dom podcieniowy (1720 r.): remont i konserwacja wnętrza skrzydła wschodniego - sień, klatka schodowa i pomieszczenia piętra - etap V	150 000,00
16	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim	Pruszcz Gdański, kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego (XV w.): kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie wieży wraz z wymianą pokrycia dachowego wieży	108 491,20
17	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Gdańsk, Twierdza Wisłoujście (XV-XIX w.): konserwacja i restauracja Poterny wjazdowej wraz z przyległymi pomieszczeniami Fortu Carré	463 791,48
18	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Ewangelisty w Kwidzynie	Kwidzyn, kościół pw. św. Jana Ewangelisty - mozaikowa tablica fundacyjna (ok. 1380 r.): konserwacja tablicy na południowej elewacji katedry	55 000,00
19	Zakon OO. Karmelitów, Klasztor w Gdańsku	Gdańsk, kościół pw. św. Katarzyny (XIV XV w.): konserwacja elewacji południowej prezbiterium	200 000,00
20	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Gdańsk, Wyspa Spichrzów - spichlerz Błękitny Baranek (XVI w.): wykonanie prac budowlanych i konserwatorskich w celu przywrócenia stateczności	600 000,00
21	Osoby fizyczne	Orłowo, dom podcieniowy (1802 r.): prace konserwatorskie i roboty budowlane - etap IV	80 000,00
22	Osoba fizyczna	Mikoszewo, dom podcieniowy (ok.1800 r.): remont dachu budynku głównego wraz z orynnowaniem i naprawą komina	150 000,00
23	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Sztumskiej Wsi	Sztumska Wieś, kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (1867-1868 r.): remont dachu i naprawa pęknięć murów nawy głównej - II etap	230 000,00

24	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gdańsku	Gdańsk, Bazylika Mariacka - kaplice wieży głównej - św. Olafa i Wszystkich Świętych (XIV w.): konserwacja trzech gotyckich okien z oszkleniem z lat 50-tych XX wieku	241 848,37
25	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Rocha w Osieku	Osiek, Sanktuarium Św. Rocha (1864-1866 r.): konserwacja i restauracja stolarki zewnętrznej i wewnętrznej	150 000,00
26	Klasztor OO. Franciszkanów - Prowincja Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych pw. św. M. Kolbego	Gdańsk, gotycki kościół pw. św. Trójcy (XV odbud. XVI i XIX w.): konserwacja szczytu elewacji zachodniej i elewacji zachodniej	790 522,30
27	Osoby fizyczne	Nowa Kościelnica, dom podcieniowy (XVIII w.): kontynuacja kompleksowych prac budowlano-konserwatorskich etap IV	67 122,89
28	Gmina Dzierzgoń	Dzierzgoń, budynek byłego klasztoru ojców reformatów - obecna siedziba Dzierzgońskiego Ośrodka Kultury i Parafii Greckokatolickiej (XVIII w.): remont dachu - etap I	70 000,00
29	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Wielu	REF: Wiele, Sanktuarium Kalwaryjskie - kościół św. Mikołaja (1904-1906 r.): remont dachu i elewacji kościoła	110 000,00
30	Polmlek Sp. z o.o.	Gniew, Zamek Komturów Gniewskich (XVI w.): prace ratownicze i konserwatorskie ceglanych murów obronnych od strony północnej - etap II - część północna muru	130 000,00
31	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brygidy w Gdańsku	Gdańsk, kościół pw. św. Brygidy (XIV-XV w.): rewaloryzacja Kaplicy Pokutnic - zabezpieczenie przeciwwodne, konserwacja i odtworzenie wejścia przez dawną wieżę schodową - etap II	40 000,00
32	Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych	Gdańsk, dworek „Mon Plaisir” - Letnia rezydencja rodziny Uphagenów (pocz. XIX w.): konserwacja i restauracja elewacji obiektu oraz elementów dekoracyjnych - etap I	184 527,51
Razem			6 239 796,69

Tabela nr 10.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym MKiDN udzieliło dotacji w 2017 roku w ramach Programu *Ochrona Zabytków* na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego.

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania (PLN)
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Bosko w Gdańsku	Gdańsk, kościół p.w. św. Jana Bosko - organy wraz z szafą organową i prospektem (1911 r.): renowacja i rekonstrukcja – etap I	98 099,67
2	Zakon OO. Karmelitów, Klasztor w Gdańsku	Gdańsk, kościół pw. św. Katarzyny (XIV XV w.): konserwacja wschodnich elewacji prezbiterium – etap I (nawa główna prezbiterium, brama południowa i relikty Krypty Bractwa Kramarzy)	463 517,54

3	Klasztor Zakonu Braci Mniejszych - Franciszkanów w Wejherowie	Wejherowo, kościół klasztorny Franciszkanów p.w. św. Anny (1648-1650 r.): konserwacja nawy głównej wraz z kaplicami św. Anny, Serca Pana Jezusa i Wejherów (bez ołtarza św. Józefa)	190 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Rocha w Osieku	Osiek, Sanktuarium św. Rocha (XIX w.): prace zabezpieczające i konserwatorskie przy ceglanych murach kościoła - etap III	110 000,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marii Magdaleny w Czersku	Czersk, kościół pw. św. Marii Magdaleny - ołtarz główny pw. Trójcy Świętej z warsztatu Hermana Hana (1611 r.): kompleksowa konserwacja i restauracja – etap I	200 000,00
6	Diecezja Pelplińska	Pelplin, Bazylika Katedralna - ołtarz autorstwa Hermana Hana pw. Ukrzyżowanie (1619 r.) oraz obrazy z ołtarza pw. Świętej Rodziny: konserwacja - II etap	70 000,00
7	Diecezja Pelplińska	Pelplin, Bazylika Katedralna - monumentalne tabernakulum - relikwiarz z ołtarza głównego autorstwa Hermana Hana (1623 r.): konserwacja i restauracja - etap II	60 000,00
8	Polska Filharmonia Bałtycka im. Fryderyka Chopina w Gdańsku	Gdańsk, Budynek Główny (XIX w.) i Spichlerz Królewski (XVII w.) siedziba Polskiej Filharmonii Bałtyckiej: renowacja ścian zewnętrznych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej – etap I	40 845,00
9	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mateusza Apostoła w Nowym Stawie	Nowy Staw, kościół p.w. św. Mateusza Apostoła - kolegiata Żuławska (XIV/XV w.): remont fundamentów i elewacji wschodniej i zachodniej części kościoła - etap II	250 000,00
10	Muzeum Kaszubskie im. F. Tredera w Kartuzach	Kartuzy, Muzeum Kaszubskie im. Franciszka Tredera - willa z budynkiem gospodarczym (pocz. XX w.): montaż systemu sygnalizacji włamania i napadu – etap I	100 000,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Wielu	Wiele, Sanktuarium Kalwaryjskie - kościół św. Mikołaja - polichromia prezbiterium i ściany łuku tęczowego autorstwa Mikołaja Bruchera i Władysława Drapiewskiego (1908 r.): konserwacja i restauracja – etap I (sklepienie prezbiterium wraz filarami)	250 000,00
12	Gmina Dzierzgoń	Dzierzgoń, budynek byłego klasztoru ojców reformatorów - obecna siedziba Dzierzgońskiego Ośrodka Kultury i Parafii Greckokatolickiej (XVIII w.): remont dachu nad siedzibą DOK - etap II	70 000,00
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	Ryjewo, kościół Bł. Michała Kozala (1895 r.): remont dachu i murów kościoła – etap I (nawa główna i prezbiterium)	100 000,00
14	Gmina Miejska Rumia	Rumia, ruiny kościoła p.w. św. Mikołaja i św. Krzyża wraz z zespołem cmentarno-parkowym (XIII w.): konserwacja murów oraz obiektów cmentarza - etap I	76 166,76
15	Osoby fizyczne	Złotowo, dom podcieniowy (XVIII w.): zabezpieczenie i konserwacja zabytku po pożarze - etap III - renowacja stolarki i wykonanie podłóg w części poddasza	200 000,00
16	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Gdańsk, spichlerz „Błękitny baranek” na Wyspie Spichrzów (XVI w.): wykonanie prac budowlanych i konserwatorskich w celu przywrócenia stateczności spichlerza - etap II	600 000,00

17	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Przechlewo, kościół p.w. św. Anny (XVIII w.): likwidacja przyczyn i skutków zawilgocenia kościoła - remont części ścian i posadzki w nawie głównej	47 618,17
18	Zgromadzenie Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego (Siostry Pallotyńki) Prowincja Polska	Gdańsk, dom pamięci i historii Polskiej Prowincji Sióstr Pallotynek (pocz. XX w.): remont - etap II (stropy, elewacje i stolarka okienna)	250 000,00
19	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Sztumie	Sztum, kościół pw. św. Anny (XV rozbud. 1899-1901 r.): II etap remontu (konserwacja elewacji wieży i zachodnich ścian szczytowych)	200 000,00
20	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętej Trójcy w Kościerzynie	Kościerzyna, kościół p.w. Świętej Trójcy - Sanktuarium Matki Bożej Królowej Rodzin (1914-1917): ratunkowy remont pokrycia dachu nad północno-wschodnim i południowo-wschodnim ramieniem korpusu - etap I	70 000,00
21	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Pruszczu Gdańskim	Pruszcz Gdański, kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XV w.): kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie kościoła etap II - remont dachu i elewacji nawy głównej korpusu kościoła	80 000,00
22	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Stegnie	Stegna, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (1681 r.): prace remontowe elewacji kościoła – etap I (elewacja prezbiterium oraz elewacja wschodnia kruchty)	150 000,00
23	Parafia Greckokatolicka pw. św. Bartłomieja i Opieki NMP w Gdańsku	Gdańsk, konkatedra pw. św. Bartłomieja (XV w.): prace konserwatorskie zespołu elewacji od strony wschodniej i północnej	500 000,00
24	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brygidy w Gdańsku	Gdańsk, Kościół pw. św. Brygidy XVI-XVI w. - interwencyjne prace konserwatorskie północnego zespołu elewacji	450 000,00
25	Klasztor OO. Dominikanów w Gdańsku	Gdańsk, kościół pw. św. Mikołaja (XIV-XV w.): osuszenie i izolacje przeciwwilgociowe fundamentów i murów obwodowych kościoła - etap I część północna i zachodnia	97 510,40
26	Klasztor OO. Franciszkanów - Prowincja Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych pw. św. M. Kolbego	Gdańsk, kościół pw. Świętej Trójcy (XV w. odbud. XVI, XIX w.): konserwacja elewacji północnej	600 000,00
27	Parafia Rzymskokatolicka pw. Chrystusa Króla Wszechświata w Krzemieniewie	Sierpowo, szachulcowy kościół filialny pw. św. Judy Tadeusza (1668 r.): I etap remontu (wieża i ściany nawy)	400 000,00
28	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Gdańsku	Gdańsk, Bazylika Mariacka - kaplica św. Gertrudy (XV w.): konserwacja okna witrażowego	250 000,00
29	Parafia polskokatolicka pw. Bożego Ciała w Gdańsku	Gdańsk, kościół Bożego Ciała (XV-XVIII w.): interwencyjny remont dachu plebanii oraz izolacja fundamentów naw wraz z odwodnieniem	196 866,86
30	MURKAM Usługi Kamieniarsko-Budowlane Leon Czerwiński	Gdańsk, kamienica (1646 r.): wzmocnienie i stabilizacja fundamentów ściany frontowej	250 000,00
31	Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział w Gdańsku	Grabiny Zameczek, Zamek krzyżacki (XV w.) - obecnie dom mieszkalny (XVII w.): ratunkowe prace konserwatorskie dachów oraz ceglanej bramy z herbem miasta Gdańska (XVII w.)	89 925,00

32	Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Oddział w Gdańsku	Gnojewo, kościół pw. Śś. Szymona i Judy Tadeusza (poł. XIV w.): prace konserwatorskie dachu i elewacji kościoła wraz ze wzmocnieniem fundamentów	272 655,28
Razem			6 783 204,68

W ramach Programu *Wspieranie działań muzealnych*⁴, którego celem jest ochrona, zachowanie, prezentacja i popularyzacja materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez wspieranie działalności w zakresie opieki konserwatorskiej nad muzealiami, archiwaliami i księgozbiorami, a także – prezentacji zbiorów w postaci atrakcyjnych poznawczo projektów wystawienniczych i wydawniczych. W 2016 roku wsparte zostały działania 6 pomorskich instytucji kultury na łączną kwotę **546 685,00 zł**, natomiast w 2017 roku dofinansowano 7 projektów na łączną kwotę **577 347,06 zł**.

Tabela nr 11.

Zestawienie projektów z województwa pomorskiego dofinansowanych w 2016 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu *Wspieranie działań muzealnych*

l.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji PLN	Liczba wskaźników ze względu na rodzaj zadania
1	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko - Pomorskiej w Wejherowie	Konserwacja rysunków, negatywów i diapozytywów z kolekcji rodowej Franciszki i Aleksandra Majkowskich	45 000,00	450 - liczba muzealiów poddanych konserwacji
2	Muzeum Miasta Gdyni	Wystawa „Marek Cecuła Polskie Projekty Polscy Projektanci”	96 000,00	1 – liczba stworzonych wystaw czasowych
3	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Wystawa „Krzyżacy i Gdańsk w 550 rocznicę zawarcia II pokoju toruńskiego”	113 685,00	1 – liczba stworzonych wystaw czasowych
4	Fundacja Promocji Solidarności	Wystawa stała „Stocznia Solidarność”	133 000,00	1 - liczba stworzonych wystaw stałych
5	Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku	Modernizacja wystawy stałej „gen. Józef Haller na Pomorzu”	52 000,00	1 - liczba zmodernizowanych wystaw stałych
6	Muzeum Diecezjalne im. Biskupa Stanisława Wojciecha Okoniewskiego w Pelplinie	Konserwacja kilkunastu unikatowych obrazów z lat 1420-1695 oraz ich digitalizacja	107 000,00	18 - liczba muzealiów poddanych konserwacji
Razem			546 685,00	

⁴ Zadania dotyczące wystaw czasowych wpisują się w również w priorytet 3 Programu: *Badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego*.

Tabela nr 12.**Zestawienie projektów z województwa pomorskiego dofinansowanych w 2017 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu *Wspieranie działań muzealnych***

l.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dotacji PLN	Liczba wskaźników ze względu na rodzaj zadania
1	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Modernizacja pracowni konserwatorskiej Muzeum Archeologicznego w Gdańsku umożliwiająca konserwację zabytków metalowych	117 649,06	1 – liczba stworzonych /zmodernizowanych pracowni konserwatorskich
2	Muzeum - Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izidora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich	Konserwacja zabytkowego baldachimu zaprojektowanego przez Teodorę Gulgowską, założycielkę Muzeum	25 198,00	1 - liczba muzealiów poddanych konserwacji
3	Muzeum Miasta Gdyni	Wystawa „Oskar Zięta. Polskie Projekty Polscy Projektanci”	117 000,00	1 – liczba stworzonych wystaw czasowych
4	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Wystawa: „Pod królewską koroną. Kazimierz Jagiellończyk a Gdańsk w 560. rocznicę wielkiego przywileju.”	86 500,00	1 – liczba stworzonych wystaw czasowych
5	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Zakup wyposażenia do Działu Konserwatorskiego Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	53 500,00	1 – liczba stworzonych /zmodernizowanych pracowni konserwatorskich
6	Muzeum Ziemi Puckiej im. Floriana Ceynowy w Pucku	Na letnisku u Hallera wystawa stała w Muzeum Ziemi Puckiej	130 000,00	1 - liczba stworzonych wystaw stałych
7	Biblioteka Diecezjalna im. Biskupa Jana Bernarda Szłagi w Pelplinie	Konserwacja dwóch unikatowych inkunabułów i rękopisu z Biblioteki Diecezjalnej im. Biskupa Bernarda Szłagi w Pelplinie	47 500,00	2- liczba muzealiów poddanych konserwacji
Razem			577 347,06	

1.5. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji – Fundusz Kościelny

Fundusz Kościelny utworzony został na podstawie ustawy z dnia 20 marca 1950 roku *o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego* (Dz. U. z 1950 r., Nr 9, poz. 87 ze zm.). Obecnie dotacje z Funduszu udzielane są na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Dofinansowane są działania podejmowane przy zabytkach sakralnych i kościelnych wpisanych do rejestru zabytków lub ujętych w ewidencji zabytków. Dofinansowane są przede wszystkim projekty w zakresie remontu dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszania, odgrzybiania i izolacji, remontu stolarki okiennej i drzwiowej bądź jej wymiany, wymiany instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwłamaniowej i przeciwpożarowej. W latach 2016-2017 dofinansowano 12 projektów z województwa pomorskiego na kwotę w wysokości **1 215 250 zł**.

Tabela nr 13.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z Funduszu Kościelnego na konserwacje i remonty zabytkowych obiektów sakralnych i kościelnych, położonych na obszarze województwa pomorskiego w 2016 roku

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota przyznanego dofinansowania (PLN)
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Jezusa w Słupsku	Remont kościoła parafialnego pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku	46 600,00
2	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Słupsku	Remont Kaplicy Ewangelickiej w Lęborku	40 000,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Różańca Świętego w Słupsku	Roboty remontowe - naprawa więźby dachowej kościoła w Słupsku	100 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brygidy w Gdańsku	Remont krypty pod Kaplicą Pokutnic w Bazylice św. Brygidy w Gdańsku	203 650,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Jezusa w Kobylnicy	Remont dachu w budynku kościoła parafialnego pw. św. Stanisława B.M. w Kobylnicy	252 000,00
Razem			642 250,00

Tabela nr 14.

Wykaz zadań i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z Funduszu Kościelnego na konserwacje i remonty zabytkowych obiektów sakralnych i kościelnych, położonych na obszarze województwa pomorskiego w 2017 roku

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota przyznanego dofinansowania (PLN)
1	Zakon OO. Karmelitów – Klasztor w Gdańsku	Remont instalacji elektrycznej kościoła św. Katarzyny w Gdańsku (poz. nr: 1.23-1.25 z kosztorysu z dnia 26 kwietnia 2017 r.)	70 000,00
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha w Bobowie	Remont dachu kościoła	205 000,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Brusach	Remont wieży kościoła w Brusach	35 000,00
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Brygidy w Gdańsku	Remont stolarki drzwiowej (poz. nr: 1-5 z kosztorysu z dnia 25 sierpnia 2017 r.)	54 000,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Różańca Świętego w Słupsku	Roboty remontowe - wymiana instalacji elektrycznej w kościele (poz. nr: 1-16 z kosztorysu z marca 2017 r.)	59 000,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. Bł. Michała Kozala w Ryjewie	Remont dachu kościoła (poz.: 5-28 z kosztorysu z dnia 6 lipca 2017 r.)	100 000,00
7	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku	Wymiana instalacji elektrycznej kościoła (poz. nr 1-19 z kosztorysu z czerwca 2017 r.)	50 000,00
Razem			573 000,00

1.6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Oś Priorytetowa 8. Konwersja

Wspieranie ochrony zabytków w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 realizowane jest przez Oś Priorytetową 8. Konwersja.

Środki dostępne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 – Oś Priorytetowa 8. Konwersja przeznaczone są na:

- kompleksową rewitalizację wybranych zdegradowanych obszarów miast przez aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców oraz odbudowę infrastruktury publicznej, w tym m.in. dostosowanie budynków do funkcji społecznych, kulturalnych i edukacyjnych, remont budynków komunalnych, wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni wraz z zagospodarowaniem otoczenia, przestrzeni publicznych, w tym parków i skwerów, remonty dróg;
- prace restauratorskie lub konserwatorskie zabytków oraz ich adaptację do nowych funkcji publicznych;
- tworzenie i rozwój publicznej infrastruktury turystycznej o znaczeniu regionalnym lub ponadregionalnym (m.in. przystanie i pomosty służące turystyce wodnej, przenoski, szlaki wodne, trasy rowerowe, wraz z oznakowaniem).

Działanie 8.3. Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe

Cel szczegółowy działania to zwiększona atrakcyjność turystyczna miejsc o szczególnych walorach kulturowych i przyrodniczych. Interwencją zostały objęte przedsięwzięcia obejmujące ratowanie, przywracanie wartości i ochronę charakterystycznych zabytków lub ich zespołów wraz z otaczającym je kontekstem krajobrazowym, poprzez m.in. prace rehabilitacyjne służące nadaniu im nowych funkcji (usług turystyki lub kultury), przy możliwym jednoczesnym zachowaniu funkcji dotychczasowych, jak również wdrażanie nowych form zarządzania. Ponadto wsparcie otrzymały projekty ukierunkowane na podnoszenie jakości przestrzeni publicznej obejmujące realizację prac służących estetyzacji i podkreśleniu walorów kulturowych tej przestrzeni w ramach zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych. Ponadto wsparciem zostały objęte również projekty umożliwiające bezpieczną eksploatację zasobów materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego regionu, w tym w zakresie dokumentowania, popularyzacji inwentaryzacji i udostępniania zasobów kultury z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Tabela nr 15.

Wykaz dofinansowanych projektów realizowanych w ramach Działania 8.3. Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Lp.	Beneficjent wiodący	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Dofinansowanie
1	Gmina Miasta Sopotu	Adaptacja zabytkowego zespołu willowo - parkowego przy ul. Jakuba Goyki 1-3 oraz części Parku Północnego w Sopocie na potrzeby ArtInkubatora biblioteki publicznej	19 023 687,86	9 275 869,68

2	Gmina Miasta Lębork	Skarby Lęborka – ukazanie dziedzictwa kulturowego miasta przez odratowanie i wyeksponowanie elementów zabytkowego centrum	13 079 322,75	7 360 675,79
3	Centrum Kultury w Gdyni	Rewaloryzacja i adaptacja do pełnienia funkcji kulturalnych zabytkowego Domu Marynarza Szwedzkiego w Gdyni i utworzenie w nim Konsulatu Kultury	10 214 004,36	3 561 912,70
4	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Różańca Świętego w Słupsku	Restauracja Kościoła Mariackiego i Kościoła Najświętszego Serca Jezusowego w Słupsku jako elementów europejskiego Szlaku Jakubowego	5 531 269,72	3 318 761,83
5	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Przywracanie blasku Drodze Królewskiej w Gdańsku - rewitalizacja Ratusza Głównego Miasta i Dworu Artusa	6 409 362,04	3 091 163,55
6	Gmina Cedry Wielkie	Zachowanie wielokulturowego dziedzictwa Żuław poprzez wykonanie robót budowlanych, remontowych i konserwatorskich w obiektach zabytkowych i obiektach położonych na terenach objętych ochroną konserwatorską w gminach żuławskich oraz stworzenie spójnej oferty turystycznej promującej tożsamość Żuław	13 528 570,78	7 773 094,53
7	Gmina Krokowa	Renowacja obiektów wpisanych do rejestru zabytków na terenie Gminy Krokowa i nadanie im nowych funkcji turystycznych wraz z kompleksowym zagospodarowaniem przestrzeni publicznych	8 903 096,70	4 867 834,72
8	Gmina Bytów	Renowacja zabytkowego mostu na rzece Boruji oraz iluminacja średniowiecznego zamku wraz z zagospodarowaniem historycznego otoczenia w miejscowości Bytów	4 938 634,50	2 955 140,70
9	Teatr Wybrzeże w Gdańsku	Poprawa stanu zabytkowego budynku Starej Apteki z XVII wieku wraz z Przejściem Bramnym i murami obronnymi Głównego Miasta w Gdańsku, poprzez nadanie nowych funkcji kulturalnych	19 978 999,87	11 759 624,29
10	Powiat Wejherowski	Utworzenie Książnicy prof. Gerarda Labudy jako unikatowego zbioru dziedzictwa kulturowego Pomorza poprzez adaptację budynków Zespołu Pałacowo – Ogrodowo – Parkowego przy Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-	3 844 130,83	1 468 031,67

		Pomorskiej w Wejherowie na potrzeby obsługi ruchu turystycznego regionu.		
11	Miasto Malbork	Prace restauratorskie i konserwatorskie w obrębie Miejskich Murów Obronnych w Malborku i nadanie im nowych funkcji „Zewnętrzne Muzeum Fortyfikacji”	2 693 570,24	1 541 893,80
12	Gmina Gniew	Gniew - miasto z charakterem	7 833 299,00	4 135 316,65
13	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej – Gwiazda Morza w Sopocie	Restauracja Kościoła pw. Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej – Gwiazda Morza w Sopocie, w celu zwiększenia jego dostępności i atrakcyjności turystycznej	9 252 143,40	5 244 791,83
14	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Witkacy w Słupskich Spichlerzach Sztuki - rewitalizacja i adaptacja dwóch XIX-wiecznych zabytkowych spichlerzy i ich otoczenia na cele kulturalne i społeczne. Etap I - Spichlerz Biały	18 947 451,68	9 309 920,48
15	Gmina Miasta Gdańska	Rewaloryzacja i adaptacja Wozowni Artyleryjskiej wraz z otoczeniem, na potrzeby Centrum Hewelianum w Gdańsku	10 079 561,59	4 892 469,07
16	Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku	Rewaloryzacja i adaptacja kościoła św. Jana w Gdańsku na Centrum św. Jana – etap II	9 318 779,13	4 816 179,75
17	Gmina Miasto Ustka	Przywrócenie walorów historycznych Starej Osady Rybackiej w Ustce poprzez zabezpieczenie i ekspozycję ruin kościoła pw. św. Mikołaja oraz nadanie obszarowi charakteru produktu turystycznego	4 337 125,87	2 602 275,52
Razem			167 913 010,32	87 974 956,56

Działanie 8.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne

Cel szczegółowy tego zadania to zwiększona aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich. Interwencja w zakresie kompleksowej rewitalizacji dotyczy nadawania i przywracania funkcji społecznych zdegradowanym obszarom w miastach, wyznaczonym w oparciu o kryteria społeczne, ekonomiczne i przestrzenne. Realizowane w ujęciu kompleksowym przedsięwzięcia, wynikające z lokalnych programów rewitalizacji, obejmują w szczególności wspieranie integracji społeczno-

zawodowej mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich, rewaloryzację, modernizację i adaptację istniejącej zabudowy, zagospodarowanie przestrzeni publicznych oraz dostosowanie budynków do funkcji społecznych, gospodarczych, rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych. W ramach kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyróżniono dwa poddziałania (8.1.1.i 8.1.2.).

Poddziałanie 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – mechanizm ZIT

Tabela nr 16.

Wykaz dofinansowanych projektów realizowanych w ramach *Poddziałania 8.1.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – mechanizm ZIT* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Lp.	Beneficjent wiodący	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Dofinansowanie (PLN)
1	Gmina Miasta Gdańska	Rewitalizacja Dolnego Miasta i Placu Wałowego wraz ze Starym Przedmieściem w Gdańsku	23 174 840,00	18 452 395,15
2	Gmina Miasta Gdańska	Rewitalizacja Oruni w Gdańsku	22 141 138,82	18 471 830,26
3	Gmina Miasta Gdańska	Rewitalizacja Biskupiej Górki i Starego Chełmu w Gdańsku	28 064 810,00	18 449 046,00
4	Gmina Miasta Gdańska	Rewitalizacja obszaru Nowy Port z Twierdzą Wisłoujście w Gdańsku	22 709 850,00	18 855 028,37
5	Gmina Miasta Gdyni	Gdynia odNowa: Rewitalizacja dzielnicy Oksywie	20 091 672,94	17 001 805,88
6	Gmina Kartuzy	Kompleksowa Rewitalizacja Centrum Kartuz	23 372 334,38	11 263 076,54
7	Gmina Miejska Tczew	Miasto od-nowa - rewitalizacja Starego Miasta i Zatorza w Tczewie.	18 966 750,00	15 693 799,69
8	Gmina Miasta Wejherowa	Rewitalizacja Śródmieścia Wejherowa	15 120 407,87	12 590 605,38
9	Gmina Żukowo	Rewitalizacja Starego Centrum Żukowa	11 446 347,90	6 551 412,00

10	Gmina Miejska Rumia	Rewitalizacja Zagórza w Rumi	16 927 323,22	9 852 657,15
Razem			202 015 475,13	147 181 656,42

Poddziałanie 8.1.2. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta

Tabela nr 17.

Wykaz dofinansowanych projektów realizowanych w ramach *Poddziałania 8.1.2. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020

Lp.	Beneficjent wiodący	Tytuł projektu	Wartość ogółem	Dofinansowanie (PLN)
1	Miasto Słupsk	Łamiemy bariery, łączymy pokolenia - rewitalizacja Obszaru Podgrodzia, Starego Miasta i Śródmieścia Miasta Słupska	69 585 996,99	35 949 243,36
2	Gmina Miasta Malborka	Malbork na "+" - rewitalizacja historycznego śródmieścia miasta Malborka	15 325 721,68	8 728 563,18
3	Gmina Miasta Lębork	Odnowiony Lębork - rewitalizacja obszaru Nowy Świat	17 868 535,53	10 979 209,27
4	Gmina Miejska Starogard Gdański	Rewitalizacja Śródmieścia Starogardu Gdańskiego.	13 783 692,00	8 383 578,88
5	Gmina Miejska Chojnice	Rewitalizacja Dzielnicy Dworcowej w Chojnicach	9 427 737,51	6 071 619,38
6	Gmina Czarne	Wspólna sprawa- rewitalizacja obszaru "B" w Czarnem	5 936 400,00	3 858 660,00
7	Gmina Nowy Staw	Nowy Staw – miasto przyjazne mieszkańcom – przedsięwzięcia dla zmiany wspólnej przestrzeni w obszarze rewitalizacji E-Południe	9 204 688,76	5 858 085,76
8	Gmina Gniew	Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni Starego Miasta i Podzamecza w Gniewie	7 560 147,58	4 489 353,10
9	Miasto i Gmina Debrzno	Rewitalizacja przestrzeni w obszarze zdegradowanym w Debrznie	3 233 690,00	2 084 450,73
10	Gmina Skarszewy	Rewitalizacja Starego Miasta i Dworca PKP w Skarszewach	9 980 063,07	6 343 296,94
11	Miasto Kwidzyn	RAZEM - rewitalizacja obszaru Stare Miasto w Kwidzynie	2 870 535,73	1 524 470,84

Razem	164 777 208,85	94 270 531,44
--------------	-----------------------	----------------------

1.7. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 pomoc jest przyznawana między innymi na operacje związane z zachowaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego, kształtowaniem przestrzeni publicznej i na projekty dotyczące obiektów pełniących funkcje kulturalne. Wsparcie finansowe uzyskały projekty związane z zachowaniem dziedzictwa kulturowego w ramach poddziałania 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* w ramach działania *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER*. (Poza dwuletnim okresem sprawozdawczym został ogłoszony nabór wniosków na operacje typu *Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego* w ramach działania *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020).

Tabela nr 18.

Wykaz projektów realizowanych w ramach poddziałania 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* w ramach działania *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dla których umowy zostały zawarte do dnia 31 grudnia 2017 roku)

Lp.	Nazwa podmiotu	Tytuł operacji	Koszt całkowity operacji	Kwota pomocy przyznana
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Postolinie	Remont utwardzeń oraz opaski wokół kościoła pw. św. Michała Archanioła w Postolinie	114 337,45	84 609,00
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Żuławce Sztumskiej	Wzbogacenie oferty turystycznej i okołoturystycznej Dolnego Powiśla poprzez konserwację barokowego ołtarza głównego z kościoła pw. św. Jana Chrzciciela w Żuławce Sztumskiej	161 995,98	119 877,00
3	Stowarzyszenie „Kobiety w działaniu” w Rzecznicy	Zagospodarowanie miejsca pamięci - remont i renowacja grobu rodzinnego w Rzecznicy	51 782,04	40 000,00
4	Stowarzyszenie „Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno”	Iluminacja Zespołu Murów Miejskich w Debrznie poprzez budowę linii kablowej-oświetlenie	72 360,96	40 000,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Odrach	Poprawa estetyki miejscowości Odry i zwiększenie jej atrakcyjności turystycznej poprzez remont elewacji i pokrycia dachu wieży kościoła parafialnego p.w.	102 580,16	30 000,00

		Wniebowzięcia Najświętszej Maryji Panny, zabytku wpisanego do rejestru		
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jakuba Apostoła w Ostrowitem	Prace remontowo - konserwatorskie w zabytkowym kościele pw. św. Marcina w Ciechocinie	285 715,15	200 000,00
7	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Wysinie	Zmiana poszycia dachu na zabytkowym kościele w Wysinie	335 770,83	296 210,00
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Kręgu	Roboty budowlane w zakresie prac malarskich w zabytkowym kościele parafialnym w Kręgu oraz odbudowa murowanego zabytkowego ogrodzenia parku przykościelnego	76 022,11	59 997,00
9	Gminny Ośrodek Kultury w Morzeszczynie	„Otwarta świetlica - pomysłów skarbnica” - cykl wielotematycznych warsztatów i wydarzeń kulturalnych na bazie świetlic w Nowej Cerkwi, Borkowie, Rzeżęcinie i Kierwładzie związanych z zachowaniem dziedzictwa i ochrony środowiska	50 000,00	50 000,00
10	Miejski Ośrodek Kultury w Pelplinie	Organizacja edukacji kulturalnej i cyklu wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców terenów wiejskich gminy Pelplin związanych z lokalnym dziedzictwem oraz ochroną środowiska	50 000,00	50 000,00
11	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	Pełna konserwacja i renowacja barokowych ław z 1742 roku z kościoła pw. św. Piotra i Pawła w Mątowach Wielkich	120 000,00	108 000,00
12	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Wymiana stropu i pokrycia dachowego podstawy wieży kościoła pw. św. Mikołaja w Żelichowie	89 327,40	79 500,00
13	Parafia Greckokatolicka pw. św. Ducha w Dzierzgoniu	Wykonanie prac konserwatorskich przy bramie Kościoła Greckokatolickiego pw. Zesłania Ducha Świętego w Dzierzgoniu jako uatrakcyjnienie oferty turystycznej Dolnego Powiśla	77 583,73	53 532,00
14	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Przenajświętszej w Dzierzgoniu	Wykorzystanie zasobów kulturowych i historycznych do rozwoju oferty turystycznej poprzez wykonanie prac konserwatorskich ołtarza przy filarze bocznym południowym św. Józefa w kościele pw. Trójcy	77 203,15	53 270,00

		Przenajświętszej		
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Krasnej Łące	Remont kaplicy pw. Matki Boskiej Gromniczej w Cieszymowie - remont dachu. Etap I	80 998,39	51 028,00
Razem			1 745 677,35	1 316 023,00

1.8. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020

POIiŚ 2014-2020 to największy program Unii Europejskiej, który jest finansowany ze środków unijnej polityki spójności. W ramach POIiŚ 2014-2020 przewidziane zostały działania w zakresie ochrony zabytków (renowacja zabytków nieruchomych wraz z otoczeniem, konserwacja zabytków ruchomych i ich digitalizacja) oraz rozwoju zasobów kultury (zwiększenie dostępu do zasobów kultury, poprawa jakości funkcjonowania instytucji kultury, szkół i uczelni artystycznych). Nabory konkursowe w ramach VIII osi priorytetowej *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* przeprowadzone zostały w latach 2016-2017.

Tabela nr 19.

Zestawienie projektów dofinansowanych z województwa pomorskiego (w latach 2016-2017) w ramach osi priorytetowej VIII *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020⁵

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Koszt całkowity	Dofinansowanie UE (PLN)
1	Zespół Szkół Plastycznych w Gdyni	Rozbudowa Zespołu Szkół Plastycznych w Gdyni o salę na cele kulturalne, jako miejsca prezentacji dziedzictwa kulturowego	5 543 004,65	4 579 298,19
2	Gmina Miasta Gdańska	Rozbudowa i przebudowa Kaponiery Południowej na potrzeby kulturalno-wystawiennicze wraz z salą sferyczną, a także rekonstrukcją odcinka muru Carnot'a, na terenie Centrum Hewelianum w Gdańsku	21 778 998,76	15 052 157,11
3	Diecezja Pelplińska	Bazylika Katedralna w Pelplinie - renowacja i udostępnienie nowej powierzchni wystawienniczej	21 000 689,82	17 838 601,34

⁵ Opracowano na podstawie danych z Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL2014 – stan na 3.09.2018 r.); www.mapadotacji.gov.pl

4	Diecezja Pelplińska	Utworzenie Kociewskiego Centrum Kultury – modernizacja i adaptacja zabytkowych budynków Opactwa Pocysterskiego w Pelplinie	14 685 672,75	12 482 821,83
5	Gmina Słupsk	Wzmocnienie potencjału pomorskiej Krainy w Kratę poprzez rewitalizację zabytkowych budynków szkieletowych wraz z restauracją organów kościelnych we wsi Swołowo na potrzeby mieszkańców Pomorza i innych regionów Polski	14 436 219,55	7 585 762,59
6	Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku	Zadaszenie Patio Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku w celu stworzenia unikalnej przestrzeni kulturalnej	7 355 108,73	4 765 888,56
7	Prowincja Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej	Zachowanie i udostępnienie zabytku o wyjątkowej wartości artystycznej - zespołu klasztornej pw. Św. Józefa w Gdańsku - poprzez prace konserwatorskie i renowację	19 060 770,65	16 200 609,55
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gdańsku	Rewitalizacja i ochrona dziedzictwa kulturowego zespołu Bazyliki Mariackiej w Gdańsku	21 608 749,99	18 154 937,49
9	Diecezja Pelplińska	Barokowy zespół parkowy w Pelplinie – udostępnienie poprzez zagospodarowanie terenu oraz nadanie nowej funkcji wystawienniczo-kulturalnej	20 518 148,84	17 433 745,51
Razem			145 987 363,74	114 093 822,17

2. PRIORYTET 2: ZACHOWANIE KULTUROWEGO DZIEDZICTWA MORSKIEGO I RZECZNEGO

2.1. „Pętla Żuław – rozwój turystyki wodnej”

W zakresie projektu „Pętla Żuławska – rozwój turystyki wodnej. Etap I” zrealizowanego w latach 2010-2014, prowadzone były działania inwestycyjne dotyczące budowy i wykreowania markowego produktu turystycznego. Produkt ten składa się z oryginalnej kompozycji różnych dóbr turystycznych (walorów i atrakcji) oraz usług umożliwiających ich turystyczne wykorzystanie podczas pobytu na terenie Żuław i Zalewu Wiślanego. Obejmuje on niezwykle atrakcyjny obszar wodny, którego oś stanowią szlaki wodne

o długości 303,3 km (Wisła, Martwa Wisła, Szkarpa, Wisła Królewiecka, Nogat, Kanał Jagielloński, Elbląg i Pasłęka) oraz część polskiego Zalewu Wiślanego o powierzchni 328 km². To wyjątkowe i zróżnicowane środowisko przyrodnicze, obejmujące deltę Wisły oraz Zalew Wiślany, posiada niespotykany potencjał krajobrazowy oraz szczególnie charakter hydrograficzny, a także klimat. Ponadto łączy obiekty związane z unikatowym w skali kraju dziedzictwem kulturowym Żuław Wiślanych, powstałym w wyniku ścierania się różnych kultur na przestrzeni wieków (obiekty sakralne, zamki gotyckie, mosty zwodzone, śluzy, domy podcieniowe, itp.).

W projekcie tym kontynuowano działania związane z Systemem Informacji i Promocji, którego celem jest m.in. wykreowanie w świadomości turystów nowej, atrakcyjnej sieci śródlądowych dróg wodnych, a zarazem wyeksponowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego delty Wisły i Zalewu Wiślanego. W ramach SIP-u (w latach 2016-2017) m.in. zaktualizowano stronę internetową www.petla-zulawska.pl, wykonano e-przewodniki, materiały promocyjne (wielojęzyczne mapy, przewodniki, ulotki) oraz artykuły promocyjne. W powyższych materiałach eksponowano bogatą historię i kulturę obszaru delty Wisły i Zalewu Wiślanego jak: charakterystyczne gotyckie kościoły, zamek w Malborku, żuławski krajobraz z domami podcieniowymi i wiatrakami, obiekty hydrotechniczne, mosty zwodzone oraz eksponaty związane z przedwojenną historią ziem żuławskich mieszczące się w muzeum w Nowym Dworze Gdańskim. Ofertę Pętli Żuławskiej promowano również na krajowych i zagranicznych targach branżowych, jak i w prasie specjalistycznej.

W związku z przygotowaniem projektów wpisujących się w zakres przedsięwzięcia strategicznego *Rozwój oferty turystyki wodnej w obszarze Pętli Żuławskiej i Zatoki Gdańskiej*, którego inspiratorem jest Województwo Pomorskie, ujęto do realizacji projekty mające duże znaczenie dla ochrony dziedzictwa kulturalnego Pomorza tj. rewitalizację zabytkowych obiektów mostowych na rzece Szkarpa i Tudze. W ramach otrzymanego dofinansowania z RPO WP 2014-2020 w latach 2018-2022 będą zrealizowane następujące zamierzenia: most obrotowy kolejowy w Rybinie, most zwodzony w Tujsku (oba zadania w ramach Działania 8.4. *Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego*). Ponadto zostanie reaktywowany most zwodzony na rzece Tudze w Nowym Dworze Gdańskim w ramach Działania 8.3. *Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe RPO WP*). Celem ww. zadań jest stworzenie warunków kompleksowej, rozpoznawalnej oferty turystycznej opartej na walorach dziedzictwa kulturowego i naturalnego drogi wodnej do Nowego Dworu Gdańskiego. Realizowane działania w ramach ww. projektu będą miały znaczny i bezpośredni wpływ na ofertę turystyczną województwa, w szczególności rozwój produktów sieciowych z zakresu turystyki wodnej.

Dla potrzeb działań promocyjnych przedsięwzięcia strategicznego *Pomorskie Szlaki Kajakowe* przygotowano materiały promocyjne oraz artykuły promocyjne.

W powyższych materiałach informacyjno – promocyjnych zaprezentowano pomorskie dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe, w tym majestatyczne, ceglane zamki i kościoły oraz grodziska, które stanowią niebywałą atrakcję na spływie kajakowym. Warto wspomnieć, że szlaki kajakowe prowadzą też często rzekami płynącymi przez centra zabytkowych miast i miasteczek. Niektóre budowle hydrotechniczne na szlakach, jak młyny, kanały, czy elektrownie wodne, liczą sobie ponad sto lat i są wyjątkowymi zabytkami techniki. Ofertę *Pomorskich Szlaków Kajakowych* promowano również na krajowych i zagranicznych targach branżowych, jak i podczas spływów kajakowych organizowanych bądź współorganizowanych przez Samorząd Województwa Pomorskiego.

2.2. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku

I. Wybrane działania NMM zrealizowane w roku 2016:

1) Wystawy stałe w siedzibie głównej NMM w Gdańsku:

- **Dzieje rybołówstwa na wodach Zatoki Gdańskiej.** Oddział Rybołówstwa w Helu. Nowa wystawa stała otwarta 4 kwietnia 2016 r. prezentuje w ujęciu chronologicznym szereg zagadnień związanych z tradycyjnym rybołówstwem i szkutnictwem kaszubskim, dziejami samego Helu, historią polskiego rybołówstwa morskiego i z ekologią Bałtyku. Środki na wykonanie tego zadania zostały pozyskane w formie dotacji celowej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- **Budownictwo okrętowe od XVI-XVIII w. w Europie.** Nowa część wystawy stałej w siedzibie głównej NMM na wyspie Ołowianka. Przedstawia rozwój techniki budowy statków i okrętów w czasach nowożytnych. Prześledzić można na niej rozwój konstrukcji kadłuba od statków typu karaka, przez galeony, galery do okrętów liniowych. Kluczowym elementem wystawy jest największa dotychczas wykonana w NMM makieta prezentująca etapy budowy szwedzkiego galeonu *Vasa*, który zatonął w 1628 roku.

2) Wystawy czasowe:

w siedzibie głównej NMM w Gdańsku:

- **Jachting.** Termin: 26.02.-8.05.2016 r. Wystawa zorganizowana we współpracy z Muzeum Historii Fotografii w Krakowie, na której zaprezentowane zostały fotografie jachtów z końca XIX wieku. Na wystawie zobaczyć można było również dzwon - z widocznego na kilku zdjęciach - jachtu „Litwa” (ex „Christa”).

- **Dom Okeanosa. Malarstwo Włodzimierza Szpingera.** Termin: 9.03-11.09.2016 r. Wystawa prezentowała malarstwo olejne, akwarele oraz rysunki autorstwa współczesnego artysty Włodzimierza Szpingera. Tematyka wystawy nawiązywała do mitologii greckiej reprezentowanej przez bóstwa morskie – Okeanosa, Trytona, nereidy i inne, wierzeń ludowych - rusalki oraz przedstawiała inne stworzenia zaludniające podwodny świat – antropomorficzne ośmiornice, małże, ryby.

- **Nad Bałtykiem. Malarstwo Władysławy i Bolesława Rogińskich. XIV wystawa z cyklu „Polscy artyści o morzu”.** Termin: 19.05-4.09.2016 r. Wystawa prezentowała malarstwo, grafikę i rysunek o tematyce morskiej autorstwa małżeńskiej pary – Władysławy i Bolesława Rogińskich. Na wystawie znalazły się prace przedstawiające wybrzeże Bałtyku, porty we Władysławowie, Pucku, Helu i Kątach Rybackich, łodzi rybackie (w tym barkasy), widoki Gdańska, portrety rybaków i stoczniovców. Prace pochodziły ze zbiorów NMM w Gdańsku oraz z kolekcji prywatnych.

- **Wystawa pokonkursowa „Statek Wyobraźni”.** Termin: 30.11.2016-01.03.2017 r. Wystawa dzieł artystów z 10 fundacji i warsztatów terapii zajęciowych, a także ze szkół specjalnych oraz instytucji i ośrodków kultury z terenu województwa pomorskiego, zrzeszających osoby niepełnosprawne intelektualnie. Na konkurs nadesłano 102 prace, do wystawy zakwalifikowano 74 dzieła.

w oddziale – Ośrodku Kultury Morskiej w Gdańsku:

- **Statki. Nasza pasja.** Termin: 20.06.2015-30.06.2017 r. Interaktywna wystawa w Ośrodku Kultury Morskiej w Gdańsku to kompendium wiedzy o największej grupie stoczniowej w Polsce – Remontowa Holding S.A., zaprezentowane w innowacyjny i nowatorski sposób. Wykorzystanie nowoczesnych technik wizualizacji, rozszerzonej rzeczywistości oraz symulacji komputerowych pozwala odbyć wirtualną podróż po terenie stoczni, zajrzeć do wnętrza statków oraz przeprowadzić wirtualną inspekcję zbiornikowca.

w oddziale – Statek-Muzeum „Soldek”:

- **Matki i statki.** Termin: 12.06-30.10.2016 r. Wystawa prezentowała materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe związane z obyczajem morskim, jakim jest ceremoniał chrztu statku (okrętu). Wystawa zorganizowana przez Stowarzyszenie Matek Chrzestnych, we współpracy z NMM.

w oddziale – Muzeum Rybołówstwa w Helu:

- **Hel w starych pocztówkach.** Termin 27.05.2016-01.03.2017 r. Fotografie na wystawie pokazywały Hel z przełomu XIX i XX wieku. Podzielono je na cztery działy, prezentujące latarnie morskie, ulicę Wiejską, helskie plaże, a także życie rybaków. Pocztówki wykorzystane na wystawie w Muzeum Rybołówstwa pochodziły z kolekcji Mieczysława Konkola i Jacka Syski.

- **Rybołówstwo w filatelistyce.** Termin 27.05-04.10.2016 r. Prezentacja kolekcji ponad 500 znaczków pocztowych, która została подарowana Muzeum przez Henryka Ganowiaka. Ekspozycja została uzupełniona o modele statków rybackich pochodzące ze zbiorów Działu Historii Budownictwa Okrętowego NMM.

w oddziale – Statek-Muzeum „Dar Pomorza”:

- **Przygoda na Bałtyku.** Termin: 23.05-15.06.2016 r. Wystawa prezentowała prace w technice collage wytypowane przez jury jako zwycięskie w konkursie plastycznym pomorskich szkół imienia K.O. Borcharda. Wystawę wzbogacono o eksponaty z zasobów Muzeum.

- **XXIII wystawa modeli, statków i okrętów.** Termin: 15.06-31.08.2016 r. Wystawa organizowana rokrocznie, wspólnie z Wydawnictwem JSC z Gdańska.

- **Kpt. ż. w. Tadeusz Meissner.** Termin: 19.08-28.09.2016. Wystawa prezentowała życie zawodowe i dokonania zasłużonego dla Polski kapitana żeglugi wielkiej.

- **Barwy Morza – Gdynia 2016.** Termin: 13.09-9.10.2016 r. Na wystawie można było podziwiać osiemdziesiąt prac malarskich pięćdziesięciu czterech artystów z całej Polski, inspirowanych szeroko rozumianą tematyką morską, wykonanych w różnych technikach i prezentujących nowoczesne trendy w malarstwie.

- **Wystawa malarstwa Jacka Maślankiewicza i Krystyny Wańtuch.** Termin: 14.10-5.11.2016 r. Wystawa została zorganizowana jako nagroda, którą artyści zdobyli w konkursie ERA-art.

w oddziale – Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich:

- **Krajobraz Mierzei i Zalewu Wiślanego.** Termin: 28.06-1.10.2016 r. Pokonkursowa wystawa prac plastycznych i fotograficznych prezentująca walory przyrodnicze okolic Mierzei i Zalewu Wiślanego.

3) Publikacje:

- **Nad Bałtykiem. Malarstwo Władysławy i Bolesława Rogińskich. XIV wystawa z cyklu „Polscy artyści o morzu”, Publikacje Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Seria: Informatory, katalogi. Przewodniki.** Katalog ekspozycji prezentowanej w Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku od maja do końca sierpnia 2016 r. Zawiera barwne reprodukcje i noty katalogowe 92 prac Władysławy i Bolesława Rogińskich, artystów pochodzących

z Wileńszczyzny, po II wojnie światowej osiadłych w Gdańsku.

- **Gdańsk from the 16th to the 18th Century – the Life of a Port City. Exhibition guide. Publikacje Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.** Bogato ilustrowany przewodnik, pod względem treści jest rozszerzeniem i dopełnieniem wizyty na ekspozycji. Publikacja pracowników NMM.

- **XII Konferencja Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego. Gdańsk–Gdynia 2014, Studia i materiały Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, t. XVII, seria B nr 16.**

Publikacja 18 referatów wygłoszonych na konferencji, która odbyła się w 2014 roku w NMM i Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni. Tematyka konferencji koncentrowała się wokół historii i dziedzictwa kulturowego morza i rzek, edukacji i popularyzacji zagadnień związanych z dziedzictwem morskim i rzeczonym oraz aktualnych wystaw i pracy naukowej w muzeach poświęconych morzu i rzekom.

- „*Sołdek*” – *kamień węgielny polskiego przemysłu okrętowego*. **Symposium w Narodowym Muzeum Morskim 28 października 2014 roku. Studia i materiały Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, t. XIX, seria B, nr 18.** Publikacja materiałów z sympozjum zorganizowanego z okazji 65. rocznicy podniesienia polskiej bandery na „Sołdku” – pierwszym statku pełnomorskim zbudowanym w Polsce po II wojnie światowej. Zawiera artykuły dotyczące historii statku w służbie Polskiej Marynarki Handlowej i jako statku-muzeum (oddziału NMM).

4) Konferencje naukowe:

- Seminaria dla nauczycieli promujące ofertę edukacyjną w Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie. Podczas dwóch spotkań zaprezentowano ofertę edukacyjną NMM, przykłady doświadczeń, które będą częścią zajęć i warsztatów, a także potencjał edukacyjny nowego oddziału (w tym stanowiska interaktywne).

– Udział w międzynarodowej konferencji pt. *Maritime Traditions in European waters-best practice of building and operating replicas*.

5) Edukacja:

Liczba zwiedzających NMM ogółem – 415 313.

W 2016 r. przeprowadzono łącznie 929 lekcji muzealnych. Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych w NMM (w tym lekcje, warsztaty i oprowadzania) – 1 230
Liczba osób uczestniczących we wszystkich zorganizowanych zajęciach edukacyjnych w NMM – 32 738.

- **Projekt „Kurs za horyzont”**. Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku otrzymało dofinansowanie w wysokości 34 000 zł na wykonanie zadania „Kurs poza horyzont. Oferta dla uczniów szkół specjalnych” w ramach Programu MKiDN *Kultura Dostępna*. Głównym celem projektu było ułatwienie dostępu do zasobów Muzeum uczniom niepełnosprawnym mentalnie i autystycznym przez uczestnictwo w specjalnie opracowanych zajęciach edukacyjnych we wszystkich oddziałach NMM. Projekt obejmował także dowóz uczniów do miejsca zajęć, poczęstunek i pamiątkowe gadżety. Jako partnera projektu wybrano Zespół Szkół Specjalnych nr 17 w Gdyni. W comiesięcznych zajęciach odbywających się w kolejnych oddziałach NMM uczestniczyli wszyscy uczniowie ZSS nr 17 podzieleni na 14 grup o różnym stopniu niesprawności mentalnej, co pozwalało dostosować do nich różne metody pracy na poszczególnych warsztatach. Wszystkie zajęcia prowadzone w oddziałach NMM miały charakter warsztatów i były poświęcone m.in. okrętownictwu, szkutnictwu i powroźnictwu.

- **Program edukacyjny dla Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie, wykorzystujący potencjał nowego obiektu**. Wraz z otwarciem w lipcu 2016 r. Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie opracowano nowy program edukacyjny dedykowany głównie młodzieży szkolnej, rodzinom z dziećmi oraz seniorom. W ramach programu przygotowano kilkadziesiąt zajęć edukacyjnych o charakterze lekcji oraz warsztatów muzealnych, przybliżających tematy związane z archeologią podwodną, konserwacją drewna i żeglarstwem.

- **Muzeum Rybołówstwa w Helu (Oddział NMM) – uzupełnienie stałej wystawy interaktywnej pt. „Dzieje rybołówstwa na wodach Zatoki Gdańskiej”**. Wystawa stała

została (w grudniu 2016 r.) wzbogacona o stanowiska interaktywne skierowane do dzieci i młodzieży. Głównym efektem poszerzenia oferty kulturalnej o stanowiska edukacyjne stała się „nauka przez zabawę” poprzez zespołowe działania grup szkolnych oraz rodzin z dziećmi. Stanowiska wykorzystują nowoczesne rozwiązania technologiczne, w tym animację komputerową i urządzenia mechatroniczne i pozwalają np. odbyć rejs w czasie sztormu na kołyszącym się pokładzie kutra rybackiego lub własnymi rękami wybrać sieć pełną złowionych ryb. Entuzjaści gier zręcznościowych mogą bić rekordy łowiąc ryby pływające w stworzonej komputerowo wodzie, a osoby bardziej zainteresowane fauną Bałtyku i polskich rzek - sprawdzić swoją wiedzę grając w gry komputerowe poświęcone cechom anatomicznym ryb oraz akwenum ich występowania.

6) Programy międzynarodowe:

- **Współpraca międzynarodowa w tzw. Komitecie ds. Bałtyckiego Dziedzictwa Kulturowego** (The Baltic Region Heritage Committee – BRH) <http://baltic-heritage.eu/>. Organem nadzorującym jej pracę jest obecnie Rada Państw Morza Bałtyckiego. Komitet realizuje swoje zadania poprzez pracę trzech Grup Roboczych (GR), w tym GR ds. Nadmorskiego Dziedzictwa Kulturowego oraz GR ds. Archeologii Podwodnej. Pracownicy NMM biorą udział w pracach obu z nich. W roku 2016 przedstawiciele NMM brali udział w naradach GR ds. Morskiego Dziedzictwa Kulturowego oraz w VI Forum Bałtyckiego Dziedzictwa Kulturowego w Kilonii. W czasie Forum miała miejsce m. in. prezentacja publikacji „Baltic Voyage 2016” związana z wystawą czasową realizowaną przez GR ds. Morskiego Dziedzictwa Kulturowego. 15 czerwca 2016 roku Gdańsk odwiedził norweski zbiornikowiec Gamle Oksøy. W czasie miesięcznego rejsu wokół Bałtyku na statku prezentowana była wystawa pt. „Baltic Voyage 2016”. Ta wystawa i ekspedycja zarazem była promocją morskiego dziedzictwa kulturowego krajów bałtyckich i Norwegii. Jej pokłosiem była ww. publikacja.

7) Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym w Tczewie - budowa infrastruktury kultury Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku (projekt zakończony w I półroczu 2016 r.)

Całkowity koszt kwalifikowalnej inwestycji wyniósł 19 845 313 zł netto. Projekt zrealizowano w ramach Programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego”, dzięki wsparciu udzielonemu z funduszy norweskich i funduszy EOG z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych. Bardzo istotnym aspektem tego projektu była współpraca z dwiema instytucjami norweskimi – w zakresie konserwatorskim z Norweskim Muzeum Morskim w Oslo i w zakresie związanym z wykorzystaniem innowacyjnych technologii do digitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego z Muzeum Historii Kultury w Oslo. Utworzenie Centrum Konserwacji Wraków Statków wraz z Magazynem Studyjnym było priorytetowym działaniem Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, zawartym w strategii rozwoju Muzeum na lata 2013-2020, a ochrona, konserwacja i rozpowszechnianie morskiego dziedzictwa kulturowego jest jednym z jego kluczowych zadań. Centrum Konserwacji Wraków Statków łączy w sobie dwie podstawowe funkcje: pracowni konserwatorskiej oraz sali magazynowo - studyjnej. Ponadto w obiekcie znajdują się pomieszczenia przeznaczone dla warsztatu stolarsko-szkutniczego i kowalsko-ślusarskiego, dzięki czemu Muzeum może prowadzić działania polegające na rekonstrukcji wraków po zakończonym procesie konserwacji. Realizacja projektu umożliwi między innymi podniesienie efektywności prowadzonych prac konserwatorskich oraz prowadzenie – w oparciu o ekspozycje w magazynie studyjnym – ciekawych działań edukacyjnych oraz badań naukowych.

8) Wykonanie ekspozycji zabytków w Magazynie Studyjnym w Tczewie.

9) Zakup sprzętu i wyposażenia – w ramach zadania dokonano w budynku CKWS montażu instalacji przeznaczonej do konserwacji „mokrego drewna”. Wykonano identyfikację zewnętrzną i wewnętrzną budynku i zakończono wyposażenie pomieszczeń w odpowiednie meble i sprzęt niezbędny do prowadzenia m.in. działań edukacyjnych, wyposażenie warsztatu stolarsko-szkutniczego i ślusarsko-kowalskiego. Zainstalowano i uruchomiono sprzęt audiowizualny w sali konferencyjno-edukacyjnej oraz w przestrzeni ogólnodostępnej. Obiekt wyposażono w stanowiska multimedialne i interaktywne.

10) Digitalizacja zbiorów - wykonanie skanowania zdjęć dokumentacyjnych zabytków przed i po konserwacji. Zdigitalizowany materiał zostanie wykorzystany w ramach nabytego systemu zarządzania bazą danych. W I kwartale 2016 roku ukończono cyfrową inwentaryzację 3D wraz z dokumentacją techniczną, dotyczącą jachtów „Opty”, „Dal” i „Kumka IV” oraz fragmentów jednostek „Generał Zaruski” i „Janek Krasicki”. Zakończono też prace związane z tworzeniem Wirtualnej Instytucji Kultury.

11) Wirtualny Skansen Wraków Zatoki Gdańskiej. Ewidencja i inwentaryzacja podwodnego dziedzictwa Archeologicznego – projekt w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (realizacja w 2015 i 2016 r.)

Wartość projektu po aktualizacji (2015 i 2016 r.): 296 500,00 zł

Kwota otrzymanego dofinansowania na 2015 r. – 54 300,00 zł

Kwota otrzymanego dofinansowania na 2016 r. – 64 700,00 zł

Celem wnioskowanych prac (na lata 2015-2016) jest ewidencja i inwentaryzacja 10 wraków drewnianych jednostek pływających z Zatoki Gdańskiej, pochodzących z XVII – XIX wieku, tj.: F53.25, F53.30, W6 „Solen”, W21, W23 „Lorelay”, W25, F53.9, F53.12, W27 „De Jonge Seerp” oraz F53.15 „Rudowiec”. Obiekty zalegają na wodach Zatoki Gdańskiej, na głębokości od 3 do 25 metrów.

W 2016 roku wykonano inwentaryzację wraków F53.22 (Falburt), F53.3 (W-25), F53.9 (Łyżwa), F53.25, F53.13 (Łyżwa II), F54.3 (W-27, De Jonge Seerp), z zastosowaniem technik fotogrametrycznej dokumentacji cyfrowej. W trakcie prac terenowych wykonano: dokumentację rysunkową, fotograficzną oraz video wszystkich stanowisk; pobrano próby drewna z konstrukcji wraków do badań dendrochronologicznych oraz próby drewna do badań fizycznych i chemicznych. Pozyskano, zadokumentowano i przekazano do konserwacji zabytki odkryte podczas inwentaryzacji wraków F53.13 oraz F54.3 F53.30. Przeprowadzono także kwerendę archiwalną na temat katastrof morskich na Zatoce Gdańskiej w XV – XVI wieku. Wykonano fotogrametrię stanowisk, a na podstawie fotogramów stworzono foto mozaiki stanowisk (rzuty stanowisk z góry fotograficzne odwzorowania obiektów) oraz stworzono trójwymiarowe (3D) modele wszystkich sześciu wraków, które zamieszczono na stronie *Wirtualny Skansen Wraków Zatoki Gdańskiej* (www.wsw.nmm.pl) w wersji polsko- i anglojęzycznej, stanowiącej platformę medialną do prezentacji modeli 3D wraków i wyników prac badawczych.

II Wybrane działania NMM zrealizowane w roku 2017

1) Wystawa stała w oddziale Muzeum Wisły w Tczewie:

- „Wisła w dziejach Polski” cz. II. Zakończono prace nad drugą częścią wystawy stałej w Oddziale Muzeum Wisły w Tczewie, zatytułowanej „Wisła w dziejach Polski”. Jej otwarcie nastąpiło 24 lutego 2017 r. Celem wystawy jest zaprezentowanie historii

zagospodarowania Wisły i ziem polskich od końca XVIII w. do chwili obecnej. Problematykę tę pokazano m.in. poprzez następujące tematy: regulacja Wisły, budowa kanałów na ziemiach polskich, szkutnictwo w XIX i XX w., porty i stocznie rzeczne, działania wojenne na polskich rzekach w XX w., projekty zagospodarowania Wisły.

2) Wystawy czasowe:

w siedzibie głównej NMM w Gdańsku:

- **Wystawa pokonkursowa „Statek Wyobraźni”**. Wystawa prac artystów z 10 fundacji i warsztatów terapii zajęciowych, a także ze szkół specjalnych oraz instytucji i ośrodków kultury z terenu województwa pomorskiego, zrzeszających osoby niepełnosprawne intelektualnie. Na konkurs nadesłano 102 prace, do wystawy zakwalifikowano 74. Wszystkie prace eksponowane na wystawie były spójne pod względem plastycznym, prezentując też niezwykłą fantazję autorów i zmysł artystyczny.

- **Spojrzenie na morze. Malarstwo twórców wywodzących się ze szkoły sopockiej. XV wystawa z cyklu „Polscy artyści o morzu”**. Wystawa poświęcona była tematyce marynistycznej w twórczości grupy malarzy Wybrzeża określanych mianem „szkoły sopockiej”. Na wystawie zaprezentowano prace dziesięciorga z nich. Zgromadzone na wystawie 47 prac pochodziło ze zbiorów muzeów polskich. Wystawie towarzyszył katalog.

- **Wystawa „Inspiracje”**. Wystawa prac uczestniczek warsztatów plastycznych 60+ „Lubię poniedziałki”, prowadzonych przez Dział Edukacji. Tytułowymi inspiracjami dla autorek prezentowanych prac były nie tylko warsztaty malarskie i wystawy sztuki marynistycznej prezentowanej w Galerii Morskiej. Na wystawie zgromadzono 69 prac różnych autorek.

w oddziale – Ośrodku Kultury Morskiej w Gdańsku:

- **Statki. Nasza pasja**. Interaktywna wystawa to kompendium wiedzy o największej grupie stoczniowej w Polsce – Remontowa Holding S.A., zaprezentowane w innowacyjny i nowatorski sposób. Wykorzystanie nowoczesnych technik wizualizacji, rozszerzonej rzeczywistości oraz symulacji komputerowych pozwala odbyć wirtualną podróż po terenie stoczni, zajrzeć do wnętrza statków oraz przeprowadzić wirtualną inspekcję tankowca.

w oddziale – Statek-Muzeum „Soldek”:

- **Matki i statki** – wystawa prezentowała materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe związane z obyczajem morskim, jakim jest ceremonia chrztu statku (okrętu).

w oddziale – Muzeum Rybołówstwa w Helu:

- **Hel w starych pocztówkach** – wystawa (2016/2017) pokazywała jak wyglądało to miejsce na przełomie XIX i XX wieku. Fotografie podzielono na cztery działy, prezentujące latarnie morskie, ulicę Wiejską, helskie plaże, a także życie rybaków. Pocztówki wykorzystane na wystawie w Muzeum Rybołówstwa pochodziły ze zbiorów NMM i kolekcji prywatnych.

- **Wystawa „Muzykanci świata”**. Wystawa (2017/2018) prezentująca drewniane rzeźby muzykantów grających na niezwykłych instrumentach z całego świata, od Ekwadoru po Indonezję. Kolekcja rzeźby polskiej obejmuje prace twórców od Bieszczad po Pomorze, w tym z głównych ośrodków rzeźbiarskich sztuki ludowej, skupionych wokół Kutna i Łukowa. Ekspozycja liczy około 400 eksponatów. Wystawę uzupełnia oryginalny zbiór kilkunastu instrumentów strunowych, głównie z rejonu Azji, Afryki i Europy. Właścicielem kolekcji jest kolekcjoner Leszek Dylik.

w oddziale – Statek-Muzeum „Dar Pomorza”:

- **Wśród opowieści kapitana Borchardta**. Termin: 18.05-31.08.2017 r. Coroczna wystawa pokonkursowa prac uczniów „Szkół Borchardtowskich”. W obecnej edycji prace uczestników nawiązywały do książek autorstwa Karola O. Borchardta.

- **Wystawa grafiki marynistycznej prof. Alicji Jackiewicz-Kaczmarek i Wojciecha Kostiuka**. Termin: 19.05-31.08.2017 r. Na wystawie zaprezentowano prace prof. A.

Jackiewicz-Kaczmarek - 23 staloryty, których tematyka związana była z wyprawami jachtowymi autorki. Natomiast Wojciech Kostyuk zaprezentował zbiór 13 prac wykonanych w różnych technikach.

- **XXIV wystawa modeli statków i okrętów.** Termin: 27.06-23.08.2017 r. Wystawa cykliczna organizowana, co roku, obecnie wspólnie z Wydawnictwem JSC z Gdańska.

- **Nord - tratwą przez Bałtyk.** Termin: 28.08-7.09.2017. Wystawa prezentowała kolekcję zabytków pochodzących z rejsu tratwą „Nord” z okazji jego 60-tej rocznicy.

- **Artystyczna tkanina unikatowa MINI&MAXI.** Termin: 31.08-31.10.2017 r. Na wystawie zaprezentowano prace 8 trójmiejskich artystek, prezentujących tematykę morską.

3) Publikacje:

- ***Spojrzenie na morze. Malarstwo twórców wywodzących się ze szkoły sopockiej. XV wystawa z cyklu „Polscy artyści o morzu”, Publikacje Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku. Seria: Informatory, katalogi przewodniki.*** Katalog ekspozycji prezentowanej w Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku od maja do końca sierpnia 2017 r. Zawiera barwne reprodukcje i noty katalogowe 50 prac artystów, którzy związani byli z utworzoną w 1945 roku wyższą szkołą plastyczną, z siedzibą w Sopocie (wywodzi się z niej obecna Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku): Krystyny Łady-Studnickiej, Stanisława Michałowskiego, Juliusza Studnickiego, Kazimierza Sramkiewicza, Stanisława Teisseyre, Romana Usarewicza, Józefy Wnukowej, Jana Wodyńskiego, Hanny Żuławskiej i Jacka Żuławskiego, z kolekcji NMM i sześciu innych muzeów.

- ***Baltic and beyond. Change and continuity in shipbuilding. Proceedings of the Fourteenth International Symposium on Boat and Ship Archaeology, Gdańsk 2015, red. Jerzy Litwin.*** Publikacja referatów wygłoszonych podczas XIV Sympozjum Łódzie i Statki w Archeologii, zorganizowanego w NMM w 2015 roku. 43 artykuły autorów z Europy i Północnej Ameryki skupiły się na omówieniu najnowszych dokonań archeologii podwodnej w zakresie badań *in situ*, dokumentacji stanowisk i interpretacji znalezisk oraz źródeł pisanych i ikonograficznych. Publikacja w całości w języku angielskim.

- ***Robert Domżał, Zabytkowe statki w Polsce, Studia i materiały Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, t. XVIII.*** Katalog statków uznanych za zabytkowe, będących pod opieką instytucji, stowarzyszeń i osób prywatnych. Każda z 25 pozycji katalogu zawiera podstawowe dane jednostki, jej historię i fotografię. W obszernym wstępie znajdują się informacje o bazach danych zabytkowych statków, omówienie przykładów postępowania z pływającymi zabytkami w Polsce i na świecie oraz zagadnienia związane z przekształcaniem statku w muzeum i digitalizacją wnętrza.

- ***Ocena stanu ochrony podwodnego dziedzictwa kulturowego w Polsce.*** Publikacja związana z przygotowaniem do ratyfikacji Konwencji UNESCO o ochronie podwodnego dziedzictwa kulturowego. Poszczególne rozdziały dotyczą archeologii podwodnej w wodach śródlądowych i morskich, muzealnictwa morskiego, roli administracji morskiej w ochronie i zarządzaniu morskim dziedzictwem archeologicznym oraz planowania przestrzennego na morzu, jako jednego z narzędzi w procesie zarządzania dziedzictwem kulturowym. W aneksie zawarto opracowanie dotyczące metod poszukiwań i wstępnej dokumentacji zabytków znajdujących się w wodzie.

4) Konferencje:

- Konferencja inaugurująca działanie Muzeów Szlaku Wisły, Centrum Konserwacji Wraków Statków, Tczew. Wystąpienie ze strony NMM: prezentacja o wystawie „Wisła w dziejach Polski. Nowe możliwości zajęć edukacyjnych w tczewskich obiektach Narodowego Muzeum Morskiego”.

- Warsztaty „Zastosowania radiografii cyfrowej, spektrometrii XRF w badaniach materiałów” organizowane przez NMM i firmę PCB service sp. z o.o.

- Konferencja: „Generał Mariusz Zaruski – życiorys morzem pisany” organizowana przez Pomorski Związek Żeglarski i NMM.

– 2nd Northern European workshop and networking on maritime museum exhibitions, CKWS Tczew. Międzynarodowa konferencja naukowa dotycząca muzealnictwa morskiego.

5) Działania edukacyjne

Liczba zwiedzających NMM ogółem – 469 836.

W 2017 r. przeprowadzono łącznie 1108 lekcji muzealnych.

- **Książeczka dla dzieci pt. „Jak cebulka wypłynęła z Gdańska w rejs na statku, a wróciła na Miedziowcu”.** Książeczka edukacyjna, przeznaczona dla najmłodszych zwiedzających NMM, przybliżająca problematykę archeologii podwodnej i konserwacji zabytków na podstawie znalezisk z wraka średniowiecznego statku – Miedziowca.

- **Program Edukacji Morskiej dla przedszkoli.** Dział Edukacji NMM poszerzył swoją współpracę z Fundacją Gdańską przy realizacji Programu Edukacji Morskiej o darmowe zajęcia dla przedszkoli. W ramach współpracy przygotowano i przeprowadzono godzinne lekcje muzealne poświęcone archeologii podwodnej i życiu codziennemu dawnych żeglarzy.

6) Programy międzynarodowe

- Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku od lat współpracuje z Norwegią i krajami nadbałtyckimi w ramach **Komitetu ds. Dziedzictwa Regionu Bałtyku – Baltic Region Heritage Committee (dawniej: The Monitoring Group on Cultural Heritage in the Baltic Sea States)**. Grupa ta powołana przez Ministrów Kultury krajów bałtyckich i Norwegii w 1998 roku działa obecnie pod egidą Rady Państw Morza Bałtyckiego (CBSS). Jej celem jest opracowanie spójnej strategii zarządzania dziedzictwem kulturowym w Regionie. Odbywa się to poprzez inicjowanie i rozwijanie sieci współpracy oraz prowadzenie działań związanych m.in. z ochroną wybrzeży, czy zabytkowej zabudowy w obszarze Bałtyku. Realizacja zadań Komitetu odbywa się poprzez wdrażanie konkretnych projektów prowadzonych przez Grupę Roboczą ds. Nadmorskiego Dziedzictwa Kulturowego i Grupę Roboczą ds. Archeologii Podwodnej.

W dniach 3-4 kwietnia 2017 r. w Helsinkach odbyło się spotkanie robocze Komitetu ds. Dziedzictwa Regionu Bałtyku. W czasie spotkania pracowano nad koncepcją kolejnego Forum w 2019 roku w Sztokholmie. Zaproponowano wstępny tytuł - Navigating In Changing Landscapes – Cultural Heritage Management In Transition/The 21st Century.

- **Baltic Sea Region Integrated Maritime Cultural Heritage Management** to pełny tytuł projektu finansowanego z programu Interreg Baltic Sea Region. NMM jest partnerem tego przedsięwzięcia, które zaplanowano na 43 miesiące. Tematem wiodącym jest plan zagospodarowania przestrzennego Morza Bałtyckiego i wpływ tego planu na ochronę podwodnego dziedzictwa kulturowego. Pierwsze spotkanie w ramach projektu odbyło się w dniach 30.11-01.12. 2017 r. w Berlinie.

- **Europejska Sieć Muzeów Rzecznych**

Kontynuacja prac w ramach grupy muzeów rzecznych pod nazwą Europejska Sieć Muzeów Rzecznych, której celem jest ułatwienie współpracy między muzeami rzek w Europie. Inicjatorem powołania grupy jest Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku. W dniach 4-6 września 2017 r. w Muzeum Techniki w Wiedniu odbyło się kolejne, czwarte już spotkanie

Europejskiej Sieci Muzeów Rzecznych. Na spotkanie w Wiedniu przybyli przedstawiciele 14 instytucji z 7 krajów europejskich (Austria, Czechy, Łotwa, Niemcy, Polska, Serbia, Słowacja). W ramach prac przygotowawczych do spotkania w Wiedniu, NMM opracowało i rozesało do członków Sieci kwestionariusze dotyczące historycznych statków muzealnych i wystaw czasowych.

- Współpraca z islandzkim Muzeum Śledzia

16-20 stycznia 2017 r. – Wizyta w Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku przedstawicieli z Muzeum Śledzia w Siglufjordur (Herring Era Museum) w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej części „a” oraz programu "Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego".

19–25 listopada 2017 r. - Rewizyta trzech pracowników NMM na Islandii. Odbyli oni wizytę studyjną w miastach Siglufjörður i Reykjavik na Islandii, zrealizowaną w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej – części „b” dla programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014. Uczestnicy wymienili się doświadczeniami z zakresu konserwacji drewnianych łodzi oraz dyskutowali o różnicach w stopniu degradacji mokrego drewna archeologicznego i obiektów metalowych z dna Morza Bałtyckiego i fiordu Siglufjörður.

7) Wirtualny Skansen Wraków Zatoki Gdańskiej. Ewidencja i inwentaryzacja podwodnego dziedzictwa Archeologicznego – etap 2 – projekt w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Wartość projektu (2017 i 2018 r.): 263 600,00 zł

Kwota otrzymanego dofinansowania na 2017 r. – 59 566,00 zł.

Kwota otrzymanego dofinansowania na 2018 r. – 56 026,00 zł.

Celem prac w roku 2017 jest ewidencja i inwentaryzacja, z użyciem najnowocześniejszych podwodnych metod dokumentacyjnych, 4 wraków jednostek pływających z Zatoki Gdańskiej: F32.6 „Helena”, F32.8, F53.18, F53.26. W trakcie prac wykonana została dokumentacja rysunkowa, fotograficzna oraz video obiektów. Wykonane zostały także analizy dendrochronologiczne oraz fizyko-chemiczne drewna użytego do budowy jednostek. Ponadto wykonane zostały fotogrametryczne trójwymiarowe modele wszystkich stanowisk oraz ich foto-mozaiki. Dokumentacja fotogrametryczna 3D wraków z Zatoki Gdańskiej jest kontynuacją i doskonaleniem tej metody zastosowanej wcześniej w projektach finansowanych przez MKiDN. Rezultaty zadania zostały zamieszczone, podobnie jak wcześniejszych projektów, na stronie internetowej www.wsw.nmm.pl.

W I półroczu 2017 r. sporządzano szczegółową dokumentację archeologiczną obiektów, dokumentację fotograficzną video i 3D oraz pobrano próby drewna podczas prac terenowych. W III kwartale zakończono prace podwodne, podczas których pozyskano zabytki ruchome zalegające na stanowiskach, a następnie przekazano je do Działu Konserwacji Muzealiów Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku.

Opracowano wyniki badań, a dokumentację z przeprowadzonych prac przekazano Pomorskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków. Rozpoczęto także przygotowania raportu częściowego z realizacji zadania w 2017 roku.

8) Zakup skanerów optycznych do Pracowni Digitalizacji 3D Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku – projekt w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Wartość projektu: 350 000,00 zł.

Kwota otrzymanego dofinansowania – 220 000,00 zł.

Skanery zostały przekazane na wyposażenie Pracowni Digitalizacji 3D, a pracownicy zostali przeszkoleni w zakresie użytkowania sprzętu. Wykonane modele 3D zostaną w większości

udostępnione na stronach internetowych Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku, będą umieszczone w infokioskach znajdujących się w Oddziałach NMM oraz będą wykorzystywane podczas zajęć edukacyjnych, posłużą celom: naukowym, konserwatorskim i badawczym, udokumentują wypożyczane muzealia, a po zastosowaniu wydruku 3D będą wykorzystywane jako kopie zabytków na zajęciach z osobami o specjalnych potrzebach (niewidomymi i niedowidzącymi).

3. PRIORYTET 3: BADANIE, DOKUMENTACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

3.1. Instytucje kultury podległe SWP – wybrane działania

W ramach trzeciego priorytetu wyodrębnione zostały kierunki działań skierowane na poszerzanie wiedzy dotyczącej dziedzictwa kulturowego regionu; edukację i popularyzację wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym oraz szeroki dostęp do informacji o dorobku kultury regionalnej.

Istotnym elementem promującym i dokumentującym zasoby dziedzictwa kulturowego regionu są wydawnictwa i projekty realizowane przez instytucje kultury Samorządu Województwa Pomorskiego. Poza muzeami podległymi Samorządowi Województwa Pomorskiego: Muzeum Narodowym w Gdańsku, Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, Muzeum – Kaszubskim Parkiem Etnograficznym we Wdzydzach Kiszewskich, ważną rolę odgrywają również inne instytucje jak: Nadbałtyckie Centrum Kultury oraz Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku. Ponadto działania związane z edukacją regionalną i popularyzacją wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym prowadzone są przez jednostki organizacyjne podległe SWP działające w zakresie edukacji, m.in. Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Gdańsku, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku oraz Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli w Słupsku.

Muzeum Narodowe w Gdańsku

- Wydanie monumentalnej publikacji poświęconej *Sądowi Ostatecznemu* Hansa Memlinga, A. Nowakowskiego (2016).

- Promocja *Sądu Ostatecznego* Hansa Memlinga znajdującego się w zbiorach Muzeum Narodowego w Gdańsku.

W 2017 roku *Sąd Ostateczny* stał się motywem kilkudziesięciu wydarzeń artystycznych, kulturalnych i naukowych, które przygotowały instytucje kultury województwa pomorskiego, w tym Muzeum Narodowe w Gdańsku.

Szeroko rozbudowane działania promocyjne obrazu zrealizowane zostały przez Muzeum Narodowe w Gdańsku w 2017 r. w ramach projektu „*Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga JEDEN ze 100 najważniejszych obrazów sztuki dawnej”, jak *Złota kampania* przygotowana przez Zespół TOFU Studio dedykowana identyfikacja wizualna. Głównym założeniem kampanii było stworzenie uniwersalnego i nowoczesnego języka współczesnej komunikacji marketingowej, który promowałby tryptyk Hansa Memlinga *Sąd Ostateczny*. Kampania Muzeum Narodowego w Gdańsku została doceniona przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zabytków otrzymując dwie nagrody w konkursie *Muzeum Widzialne*: III nagrodę – w kategorii *identyfikacja muzeum* za identyfikację *wizualną* obrazu *Sąd Ostateczny* Hansa Memlinga oraz II nagrodę – w kategorii *kampanie promocyjno-marketingowe*.

- Publikacja pt. *Mała architektura sakralna Kaszub. Perspektywa antropologiczna*, pod red. K. Marciniak (2016).
- Realizacja projektu pn. *Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe Pomorza Wschodniego* (2017).
- Prace badawcze dotyczące dziedzictwa niematerialnego (2016).
- Prowadzenie badań terenowych, opracowanie wywiadów dotyczących zagadnień rękodzieła i rzemiosł zrealizowanych w ramach projektu pn. *Niematerialne dziedzictwo kulturowe Pomorza Wschodniego*.
- Współpraca przy realizacji wydawnictwa związanego z zadaniem realizowanym przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie pn. *Kaszubskie Gwiżdże – obrzędy, które odchodzą w zapomnienie* (2016).
- Wystawa pt. *Gdańsk protestancki w czasach nowożytnych. W 500-lecie wystąpienia Marcina Lutera* (2.11.2017- 31.01.2018 r.).

Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku

- „*Tajemnice świata światów*” - *twórczość Józefa Chełmowskiego, artysty ludowego z Kaszub* – wystawa poświęcona twórczości Józefa Chełmowskiego, kaszubskiego artysty, tworzącego rzeźby, obrazy na płótnie szkle, instrumenty muzyczne własnego pomysłu, rekwizyty obrzędowe, szopki bożonarodzeniowe (2016).
- „*...dłutem, pędzlem, igłą...*” *współczesne rękodzieło z Borów Tucholskich* – wystawa prezentująca m.in. hafty, rzeźby, inne formy rękodzieła takie jak pisanka, plecionka czy filc (2016).
- Wystawa pt. *U rymarza cieśli, kołodzieja. Dawne rzemiosła wiejskie* w chałupie z Żoruchowa w Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach (2016).

Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku

- *Reformacja i ewangelicyzm nad Bałtykiem* (2017) – projekt poświęcony 500-leciu Reformacji nad Bałtykiem, obejmujący wiele interdyscyplinarnych działań i spotkań – począwszy od konferencji naukowej i panelu/debaty, poprzez wystawy prezentujące cenne zasoby archiwalno-źródłowe, do uczestnictwa w wędrówkach szlakiem kulturowym dziedzictwa ewangelicyzmu międzynarodową. W przygotowanie imprez towarzyszących włączone zostały instytucje kultury województwa pomorskiego, jak Archiwum Państwowe, a przede wszystkim muzea Gdańska, Słupska, Wejherowa, Starogardu Gdańskiego i Bytowa.
- *Pozbieraj zabytki* (2015-2016) – projekt edukacyjny, którego inspiracją stał się Ratusz Staromiejski i kościół św. Jana – dwa zabytkowe obiekty, którymi opiekuje się NCK – oraz Stare i Główne Miasto. Dzięki różnorodności form edukacyjnych projekt porządkuje wiedzę i upowszechnia wśród szerokiego grona odbiorców: dzieci, młodzieży, seniorów oraz osób niepełnosprawnych.
- *Dekoracje architektoniczne Gdańska* (2016) – projekt badawczy poświęcony niezwykle interesującym dekoracjom gdańskiej architektury, powstałym po 1945 roku. Efektem projektu była konferencja oraz wydanie książki poświęconej dekoracjom malarskim oraz ceramice Głównego Miasta pt. *Dekoracje architektoniczne Gdańska 1945-1989 Tom I Główne Miasto – fresk, sgraffito, mozaika, ceramika* (redaktor naukowy: Jacek Kriegseisen). W przygotowaniu 2 tom publikacji poświęcony metaloplastyce.
- *Nowe dziedzictwo/Ny arv* (2014-16) – ideą projektu była prezentacja i potencjału kulturotwórczego europejskich zabytkowych kościołów przekształconych w nowoczesne centra kultury. Projekt składał się z trzech elementów: międzynarodowej konferencji

Świątynia – wieczne sacrum?, prezentacji multimedialnej na temat tego typu centrów w Europie oraz programu muzycznego.

- *Czytanie Pomorza* (2016 r., 2017 r.) – cykliczny projekt poświęcony literaturze Pomorza, który w interdyscyplinarny sposób promuje piśmiennictwo tworzone o Pomorzu i na Pomorzu. Projekt przybliży między innymi dziedzictwo kulturowe Pomorza.

Nieodłącznym elementem każdej edycji wydarzenia są *Literackie wizje lokalne* – wyprawy pod przewodnictwem pomorskich pisarzy, których pokłosem są literackie przewodniki.

- Konferencja naukowa pt. *1050. Rocznica Chrztu Polski. Wydarzenia historyczne, religijne, kulturowe, społeczne* (2016).

- Konferencja pt. *Dekoracje architektoniczne Gdańska w latach powojennych (1945-2015)* (2016).

- Konferencja pt. *Bajki, legendy i podania kaszubskie – dawniej i dziś* (2016).

- Konferencja pt. *Kościół pw. NMP w Gdańsku. Architektura i wyposażenie w kontekście europejskim* (2017).

- *Przestrzeń wokół nas* (www.przestrzen.eu) – od wielu lat działa portal edukacji architektonicznej, projekt mający na celu stworzenie nowatorskiego zestawu narzędzi edukacyjnych z zakresu nauczania o przestrzeni. Kierowany jest przede wszystkim do nauczycieli i uczniów klas 4-6 oraz osób oddziałujących na tę grupę w ramach form edukacji nieformalnej.

Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izidora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich

- *Znaki Tożsamości. Wzór haftu kaszubskiego w przestrzeni publicznej* (tekst: dr Katarzyna Kulikowska, fotografie: Piotr Zatoń), Wdzydze 2017 – publikacja.

- *Wdzydzanie* (2017) – album fotograficzny (oprac. Katarzyna Kulikowska).

Muzeum Archeologiczne w Gdańsku

- Wystawa czasowa pt. *Rzemieślnicy czy artyści? Ozdoby kobiece z Pomorza u schyłku starożytności* (2016).

- Wydanie publikacji pt. *Gdańsk na pielgrzymkowych szlakach średniowiecznej Europy*, H. Paner (2016).

- Opracowanie archeologiczne i antropologiczne wyników badań nowożytnych ossuariów w Gdańsku wraz z wydaniem publikacji (2017).

- Projekt pn. *Zespół osadniczy z epoki kamienia Rzucewo, gmina Puck, stanowisko 1 – opracowanie, analizy i publikacja*. Projekt obejmuje opracowanie dokumentacji archeologicznej, wykonanie analiz specjalistycznych oraz publikację wyników badań stanowiska w Rzucewie (2017-2018).

- Realizacja III etapu projektu *Kompleksowe badania archeologiczne grodziska wczesnośredniowiecznego w Chmielnie, gm. loco* (2017).

- Wystawa czasowa pt. *Odry, Leśno, Węsiory. Święte miejsca Gotów – mity i rzeczywistość* (2017).

Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie

- Wystawa fotograficzna L. Pękalskiego pt. *Czarodziejski Ogród Józefa Chełmowskiego* (2016).

- Organizacja XV Konferencji Kaszuboznawczej (2016).

- Sprawowanie opieki oraz działania zmierzające do ochrony spuścizny po Józefie Chełmowskim (2016).
- Wystawa czasowa pt. *Sola Scriptura. Biblijne malarstwo i grafika pomorskich protestantów od XVI do XX wieku* (ze zbiorów Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku) (2017).
- XXV Przegląd Twórczości Kaszubskiej Dzieci i Młodzieży (2017).
- Rok Józefa Chełmowskiego – promocja książki pt. *Pasieka wyobraźni*, planszowa wystawa, konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży pt. *Tajemnice świata światów – inspiracje twórczością Józefa Chełmowskiego*, pomoc rodzinie Artysty przy zachowaniu i konserwacji dzieł (2017).
- Opracowanie słuchowiska pt. *Kaszubogonia* (wydanie na CD przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie) na podstawie prozy Dziekanowskiego (Jon Natrzecy) (2017).
- II edycja imprezy plenerowej promującej elementy ludowej tradycji pn. *Imieniny Borowej Ciotki* (2017).

3.2. Pomorska Nagroda Muzealna

Pomorska Nagroda Muzealna jest pokłosiem zorganizowanej w 2014 roku przez Samorząd Województwa Pomorskiego Pomorskiej Debaty Muzealnej. Jest to wspólna inicjatywa Oddziału Pomorskiego Stowarzyszenia Muzealników Polskich oraz Samorządu Województwa Pomorskiego. Celem konkursu jest uhonorowanie pracowników pomorskich muzeów lub osób współpracujących z tymi instytucjami, za szczególne dokonania na polu muzealnictwa w roku poprzedzającym wręczenie nagrody.

Do Pomorskiej Nagrody Muzealnej **za 2016 rok** zgłoszono 17 propozycji (z 10 instytucji) – wystaw, projektów edukacyjnych, publikacji z muzeów z całego regionu.

W 2016 roku do grona laureatów Pomorskiej Nagrody Muzealnej dołączyli:

Weronika Szerle (Muzeum Miasta Gdyni) za wystawę *Marek Cecula – Polskie Projekty Polscy Projektanci*; dr Andrzej Nowakowski za publikację (monografię) – Sąd. Sąd Ostateczny Hansa Memlinga / *Judgment. The Last Judgment by Hans Memling*; Katarzyna Darecka (Muzeum Historyczne Miasta Gdańska) za wystawę podsumowującą wyniki najnowszych odkryć i badań dotyczących okien w Gdańsku: *Między domem a światem. Okna w Gdańsku od średniowiecza do współczesności*.

Do Pomorskiej Nagrody Muzealnej **za 2017 rok** zgłoszono 26 propozycji – wystaw, projektów edukacyjnych, publikacji z muzeów z całego regionu. W **2017 roku** laureatami Pomorskiej Nagrody Muzealnej zostali:

Anna Sujecka, Katarzyna Pągowska, Beata Zgodzińska za realizację, w Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, wystawy sztucców specjalistycznych wraz z katalogiem i programem edukacyjnym, pt. *Bon appétit. Zabytkowe sztucce, ich historia, kształty i przeznaczenie*; dr Katarzyna Kulikowska za wystawę *Muzeum do zabawy* w Muzeum – Kaszubskim Parku Etnograficznym im. Teodory i Izzydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich; dr Marcin Owiński – za książkę: *Tiegenhof / Nowy Dwór w 1945 roku* i jej rozpowszechnianie jako przykład dobrej praktyki współpracy muzeum i regionu. Publikację wydało Muzeum Stutthof w Sztutowie.

Ponadto Kapituła Pomorskiej Nagrody Muzealnej wyróżniła prof. Daniela Kalinowskiego za książkę pt. *Pasieka wyobraźni. O twórczości Józefa Chełmowskiego Monografia zbiorowa pod redakcją Daniela Kalinowskiego i Tomasza Siemińskiego*. Publikacja wydana przez Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie.

3.3. Rozwój inicjatyw lokalnych i działalność organizacji pozarządowych w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego

Mając do czynienia z prężnym sektorem pozarządowym, działającym na rzecz kultury w naszym regionie, Samorząd Województwa Pomorskiego realizuje wraz z tymi podmiotami wiele zadań z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Najważniejszą formą takiej działalności jest dofinansowywanie projektów kulturalnych w ramach tzw. konkursu grantowego. Od 2005 roku deklaracja współpracy z organizacjami zawarta jest w corocznie uchwalanym *Programie Współpracy Samorządu Województwa Pomorskiego z Organizacjami Pozarządowymi*. Dokument ten określa cele, zasady, obszary i formy współpracy samorządu województwa z podmiotami spoza sektora finansów publicznych w realizacji zadań publicznych. Wspieranie zadań z zakresu kultury obejmuje działania związane z szeroko pojętą problematyką opieki nad zabytkami i wpisuje się w zakres *Programu Opieki na Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2016-2019*.

Wieloletnie doświadczenie pokazuje, iż dzięki współpracy w realizacji zadań publicznych w obszarze działalności kulturalnej Samorządu Województwa z podmiotami tzw. trzeciego sektora możliwa była realizacja wielu przedsięwzięć związanych z ochroną kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego oraz przedsięwzięć związanych z propagowaniem kultury mniejszości narodowych i etnicznych. Bogaty katalog zaproponowanych przez organizacje pozarządowe projektów w latach 2016 i 2017 z pewnością stanowił ważne ogniwo wzbogacające i uzupełniające ofertę kulturalną naszego regionu. Razem w latach 2016-2017 zrealizowano **39** projektów, na realizację których przekazano **427 000 zł**.

Konkurs *Rozwój kultury w województwie pomorskim* w latach 2016 i 2017, którego beneficjentami są przede wszystkim organizacje pozarządowe, przewidywał m.in. następujące działania:

- 1) przedsięwzięcia o charakterze regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym służące podtrzymywaniu i rozpowszechnianiu tradycji regionu Pomorza, w tym także przedsięwzięcia o charakterze jubileuszowym;
- 2) dokumentowanie, badanie i upowszechnianie niematerialnego dziedzictwa kulturowego Pomorza;
- 3) ochrona i rozwój kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego, w tym ochronę unikalnych, zanikających zawodów i umiejętności artystycznych;
- 4) propagowanie kultury mniejszości narodowych i etnicznych;
- 5) zachowanie, rozwój i promocja języka regionalnego;
- 6) propagowanie działań na rzecz opieki nad zabytkami.

Działania te mogły być realizowane w różnych formach, w szczególności poprzez:

- 1) organizowanie festiwali, spektakli, konkursów, wystaw, plenerów, sesji, konferencji, seminariów, szkoleń, warsztatów, przeglądów i innych imprez;
- 2) wydawanie niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji z wykorzystaniem różnych nośników zapisu.

Tabela nr 20.

Zestawienie wybranych projektów związanych z problematyką dziedzictwa kulturowego i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego *Rozwój kultury w województwie pomorskim w roku 2016*

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Związek Ukraińców w Polsce, Warszawa, zadanie realizowane przez Oddział Pomorski w Gdańsku	JarmaRockFEST – 40. Ukraiński Jarmark Młodzieżowy	71 400,00	7 000,00
2	Związek Ukraińców w Polsce, Warszawa, zadanie realizowane przez Koło w Bytowie	4 pory roku ukraińskie tradycje i obrzędowość	78 400,00	15 000,00
3	Fundacja Teatru Atelier im. Agnieszki Osieckiej, Sopot	XI Międzynarodowe Spotkania z Kulturą Żydowską	148 200,00	20 000,00
4	Towarzystwo Upiększania Miasta Pucka, Puck	Wolontariat dla zabytków kaszubskiej Nordy. Chronimy DOM POMORSKI	33 800,00	5 000,00
5	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk	Wydawanie miesięcznika społeczno-kulturalnego „Pomerania” w 2016 r.	159 400,00	55 000,00
6	Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich Taka Gmina, Sztum	Wydanie czterech numerów kwartalnika społeczno-kulturalnego Dolnego Powiśla i Żuław „Prowincja” oraz IV tomu Biblioteki Prowincji – książki Jerzego Kosacza „Epizod nazywany życiem”	54 500,00	20 000,00
7	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wydanie książki Pro memoria Otylia Szczukowska (1900-1974), red. Józef Borzyszkowski	13 600,00	4 000,00
8	Stowarzyszenie „Kochamy Żuławy”, Nowy Dwór Gdański	Wielokulturowe Pomorze: Ukraińcy i ich dziedzictwo kulturowe na Żuławach i Powiślu	29 730,00	8 000,00
9	Towarzystwo Przyjaciół Zabytków Pelplina, Pelplin	„XVI Jarmark Cysterski w Pelplinie”	11 370,00	8 000,00
10	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rodowo, Rodowo	XXVI Międzynarodowy Plener Rzeźbiarsko-Malarski „Pole Sztuk” w Rodowie	29 000,00	18 000,00
11	Lęborskie Stowarzyszenie św. Jakuba Apostoła, Lębork	Festiwal – X Międzynarodowe spotkania z folklorem „Muzyka regionów”	14 050,00	4 000,00
12	Fundacja Teatru Snów, Gdańsk	Powrót Remusa	6 250,00	5 000,00
13	Kaszubski Regionalny Chór „Morzanie”, Dębogórze	XI Festiwal Kolęd Kaszubskich	12 440,00	4 000,00
14	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wydanie książki: Rocznik „Acta Cassubiana”, t.18	9 100,00	5 000,00
15	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wystawa jubileuszowa: Kaszubsko-pomorskie badania naukowe. W XX-lecie Instytutu Kaszubskiego	13 677,00	4 000,00
16	Fundacja Skansenu Pszczelarskiego, Żukowo	Opracowanie materiałów i próba wpisu hafciarstwa kaszubskiego szkoły żukowskiej na listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO	3 490,00	3 000,00
17	Kulturalny Punkt Zapalny, Słupsk	14. dni kultury żydowskiej w Słupsku	16 600,00	4 000,00

18	Fundacja „Wspólnota Gdańska”, Gdańsk	Pomorze we Lwowie. Interdyscyplinarna wystawa sztuki polskiej	23 770,00	10 000,00
19	Stowarzyszenie „Discantus”, Gowidlino	Kaszubskie Te Deum - prawykonanie	7 900,00	5 000,00
20	Fundacja Kultury Zbliżenia, Gdańsk	Zapomniani Sąsiedzi – Dzień kultury żydowskiej	11 350,00	10 000,00
21	Stowarzyszenie Klub Matek Chrzestnych Statków Armatorów Wybrzeża Gdańskiego, Gdynia	Wystawa Matki i Statki. Przygotowanie materiałów na wystawę dotyczącą tradycji morskich związanych z chrztem statku i rolą matek chrzestnych podczas eksploatacji jednostek pływających	19 300,00	10 000,00
22	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Gdańsku, Gdańsk	„Ludowe talenty 2016”	5 400,00	5 000,00
Razem				229 000,00

Tabela nr 21.

Zestawienie wybranych projektów związanych z problematyką dziedzictwa kulturowego i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego *Rozwój kultury w województwie pomorskim w roku 2017*

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Związek Ukraińców w Polsce, Warszawa	XXVII Bytowska Watra	51 150,00	10 000,00
2	Związek Ukraińców w Polsce, Warszawa	JarmaRock FEST 2017	70 700,00	6 000,00
3	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wydanie drukiem pracy zbiorowej pt. „Pro memoria Stanisław Pestka (1929-2015)” pod red. Józefa Borzyszkowskiego	13 100,00	2 900,00
4	Fundacja Teatru Atelier im. Agnieszki Osieckiej, Sopot	XII Międzynarodowe Spotkania z Kulturą Żydowską	135 000,00	20 000,00
5	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Gdańsk	Wydawanie miesięcznika społeczno-kulturalnego „Pomerania” w 2017 r.	191 500,00	60 000,00
6	Video Studio Gdańsk Fundacja Filmów i Programów Katolickich, Gdańsk	Produkcja i upowszechnienie filmu dokumentalnego pod roboczym tytułem „Kaszubskie dłuto”	14 157,00	10 000,00
7	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wydanie drukiem pracy zbiorowej pt. „Pro memoria Ryszard Stryjec (1932-1997)” pod red. Józefa Borzyszkowskiego	12 000,00	5 000,00
8	Stowarzyszenie Kulturalny Punkt Zapalny, Słupsk	15. DNI KULTURY ŻYDOWSKIEJ w Słupsku	18 100,00	5 000,00
9	Stowarzyszenie Kaszubski Regionalny Chór „Morzanie”, Dębogórze	XII Kaszubski Festiwal Kolęd i Pieśni Adwentowej	15 810,00	3 000,00

10	Towarzystwo Upiększania Miasta Pucka, Puck	Wolontariat dla zabytków Kaszubskiej Nordy	18 870,00	9 000,00
11	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rodowo, Rodowo	XXVII Międzynarodowy Plener Rzeźbiarsko-Malarski „Pole Sztuk” w Rodowie	26 000,00	15 000,00
12	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Regionu Słowińskiego „Kłuka”, Kłuki	Śladami Maxa Pechsteina. VI Międzynarodowy Plener Malarski Artystów Nieprofesjonalnych	15 360,00	10 000,00
13	Stowarzyszenie "Żuławy Gdańskie", Trutnowy	Aleja Gmerków na XV-lecie Stowarzyszenia „Żuławy Gdańskie”	7 550,00	4 000,00
14	Stowarzyszenie Inicjatyw Obywatelskich Taka Gmina w Sztumie, Sztum	Wydanie czterech numerów kwartalnika społeczno-kulturalnego Dolnego Powiśla i Żuław „Prowincja” oraz piątego tomu biblioteki kwartalnika Prowincja	58 400,00	20 000,00
15	Kaszubski Uniwersytet Ludowy, Wieżycyca	XXXIII Plener Twórczości Regionalnej Pomorza – w ujęciu tradycji kaszubskich i ukraińskich	20 323,60	10 000,00
16	Instytut Kaszubski, Gdańsk	Wydanie książki: Rocznika „Acta Cassubiana”, t. 19	7 820,00	3 100,00
17	Oddział Kociewski Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Tczewie, Tczew	XI Nadwiślańskie Spotkania Regionalne	19 000,00	5 000,00
Razem				198 000,00

Konkursy ofert na realizację zadań publicznych województwa pomorskiego – projekty z zakresu turystyki i edukacji

Tabela nr 22.

Zestawienie wybranych projektów związanych z problematyką dziedzictwa kulturowego i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego w zakresie *Rozwój turystyki i krajoznawstwa w województwie pomorskim w roku 2016*

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Lokalna Grupa Działania „Żuławy i Mierzeja”	Park Kulturowy rzeki Tugi – wydanie ulotki informacyjno-promocyjnej	6 272,25	3 072,25
2	Stowarzyszenie „Szlaki Kulturowe”	Stworzenie koncepcji rozwoju Drogi Pelplińskiej i Człuchowskiej w ramach Pomorskiej Drogi Św. Jakuba	17 780,00	8 800,00
3	Stowarzyszenie Gmin „Polskie Zamki Gotyckie”	Gra turystyczna na szlakach kulturowych Pomorza, Warmii i Mazur	22 000,00	11 000,00
4	Oferta wspólna: 1) Kaszubski Instytut Rozwoju; 2) Zrzeszenie	Poznajemy Kaszuby- budowa szlaku turystyczno-edukacyjnego: „Szlak Józefa Wybickiego”	20 133,00	10 000,00

	Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Kościerzynie			
5	Stowarzyszenie RowerOwer	Promocja turystyki kulturowej w województwie pomorskim – KaszebeRunda 2016	23 030,00	11 000,00
Razem			89 215,25	43 872,25

Tabela nr 23.

Zestawienie wybranych projektów związanych z problematyką dziedzictwa kulturowego i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego w zakresie *Rozwój turystyki i krajoznawstwa w województwie pomorskim w roku 2017*

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Stowarzyszenie „Polskie Zamki Gotyckie”	Podniesienie atrakcyjności turystycznej szlaków kulturowych północno-wschodniej Polski	20 200,00	10 000,00
2	Lokalna Organizacja Turystyczna „Jantarowe Wybrzeże”	XIX Mistrzostwa Świata w Poławianiu Bursztynu	21 502,26	10 000,00
3	Stowarzyszenie Produktów Markowych Turystyki Wiejskiej „Słupia”	Wkoło ryby – organizacja i Promocja wydarzenia muzealnego w Klukach	6 725,00	2 900,00
4	Stowarzyszenie „Szlaki Kulturowe”	Nowe Drogi Jakubowe na Pomorzu	15 480,00	7 000,00
5	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Wspólna Ziemia”	Muzeum Mitologii Słowiańskiej w Owidzu - produktem turystycznym województwa pomorskiego	26 400,00	6 000,00
Razem			90 307,26	35 900,00

Tabela nr 24.

Zestawienie wybranych projektów związanych z problematyką ochrony dziedzictwa kulturowego w roku 2016 i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego z zakresu edukacji

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Stowarzyszenie na 102	Tu jest moje miejsce, tu jest mój dom	8 950,00	2 000,00
2	Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”	Jarmark Żuławski	8 750,00	3 000,00
3	Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”	Żuławska Apteka	10 540,00	2 000,00
4	Pomorska Fundacja Pamięci Gryfitów PRO DUCATU STOLPENSIS	Przeszłość tworzy teraźniejszość. Korzenie tożsamości regionalnej na Pomorzu. Część piąta - Powiat Słupski	16 300,00	4 000,00
5	Lokalna Grupa Rybacka	Tożsamość Regionalna Pędzlem	7 495,00	2 000,00

	Kaszuby	Malowana. Warsztaty Malarskie		
6	Fundacja Jedynka Dzieciom	Regionalne warsztaty kulturowe dla dzieci „Kociwiciacy dla Kaszubów”	13 780,00	4 000,00
7	Kaszubski Uniwersytet Ludowy	Studium Wiedzy o Pomorzu w ramach „Roku Pomorskiej Wspólnoty Obywatelskiej”	36 674,00	2 500,00
8	Stowarzyszenie Gmin „Polskie Zamki Gotyckie”	„Żywe” lekcje historii dla dzieci i młodzieży	19 811,00	4 000,00
9	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie oddział w Łubianie	Letnie warsztaty hafciarskie	6 700,00	2 000,00
10	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Łubiany i Okolic	Zespół „Młoda Kościerzyna” buduje tożsamość kaszubską w woj. pomorskim	18 160,00	3 000,00
11	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju wsi Swornegacie „SWORY”	Kaszëbsczi Uniwersytet Dzecczi	12 960,00	3 000,00
12	Fundacja „Aby chciało się chcieć”	„Moje korzenie” - cykl warsztatów fotograficznych wraz z wystawą prezentowaną podczas Festiwalu „Korzenie”	5 850,00	3 000,00
13	Słowińska Grupa Rybacka	Spotkania w Rybaczówce - projekt wzmacniający tożsamość lokalną i regionalną wśród dzieci i młodzieży, promujący czytelnictwo związane z dziedzictwem regionu i ideę wolontariatu	24 543,00	3 000,00
14	Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby	Mùca, Chëcz, Kasta, Sëc - budowanie tożsamości regionalnej i lokalnej	15 188,00	3 500,00
15	Stowarzyszenie Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka	Moja Mała Ojczyzna - budowanie tożsamości regionalnej i lokalnej poprzez zajęcia edukacyjne	12 150,00	3 500,00
Razem			217 851,00	44 500,00

Tabela nr 25.

Wykaz wybranych projektów związanych z problematyką ochrony dziedzictwa kulturowego w roku 2017 i realizujących je podmiotów, którym udzielono dotacji z budżetu Województwa Pomorskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego województwa pomorskiego z zakresu edukacji

L.p.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Wartość projektu (PLN)	Przyznane dofinansowanie (PLN)
1	Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego - Klub Nowodworski	Jak zostałem Żuławiakiem	12 550,00	6 000,00
2	Stowarzyszenie Gmin „Polskie Zamki Gotyckie”	Prusy - nasz wspólny historyczny region	11 858,00	6 000,00
3	Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby	Zawód Rybaka jako element kaszubskiej tożsamości	11 850,00	7 000,00
4	Stowarzyszenie Kulturalno-Turystyczne Viator	Gry Muzealne - jako forma upowszechniania działań służących budowaniu tożsamości regionalnej i lokalnej	27 770,00	9 000,00
5	Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby	Tożsamość regionalna pędzlem malowana - edycja II	14 269,00	5 000,00

6	Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”	II Jarmark Żuławski	14 120,00	4 000,00
7	Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Wspólna Ziemia”	Wianki na Grodzisku - edukacja historyczna poprzez zabawę	20 880,00	3 000,00
Razem			113 297,00	44 500,00

3.4. Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Ochrona Zabytków Archeologicznych*

Celem priorytetu jest ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez działania obejmujące rozpoznanie i dokumentację zasobów dziedzictwa archeologicznego, a także opracowanie i publikację wyników przeprowadzonych badań archeologicznych.

Tabela nr 26.

Zestawienie projektów dofinansowanych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na terenie województwa pomorskiego w latach 2016-2017 w ramach Programu *Ochrona zabytków archeologicznych*

L.p.	Rok realizacji	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania (PLN)
1	2016	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Zespół Przedbramia ul. Długiej w Gdańsku – wyniki badań archeologicznych	56 000,00
2	2016-2017	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Ośrodek starożytnego brązownictwa pomorskiego we wczesnej epoce żelaza w Juszkowie, gm. Pruszcz Gdański	40 000,00
3	2016-2017	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Opracowanie archeologiczne i antropologiczne wyników badań nowożytnych ossuariów w Gdańsku wraz z wydaniem publikacji	94 000,00
4	2017	Muzeum Historyczne Miasta Gdańska	Podwodne rozpoznanie obszaru wokół Twierdzy Wisłoujście w Gdańsku	59 400,00
5	2017-2018	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Zespół osadniczy z epoki kamienia – Rzucewo, gm. Puck, stanowisko 1 – opracowanie, analizy publikacja	126 624,00
6	2017-2018	Narodowe Muzeum Morskie	Wirtualny Skansen Wraków Zatoki Gdańskiej. Ewidencja i inwentaryzacja podwodnego dziedzictwa archeologicznego – etap 2	115 592,00
7	2017-2018	Fundacja Ureusz	Wielokulturowy obiekt warowny w Starym Dzierzgoniu	71 000,00
8	2017-2018	Muzeum w Lęborku	Blask kruszcu i pokusy Rzymu. Groby okazałe z okresu wpływów rzymskich na	69 900,00

			nekropolii w Czarnówku, pow. lęborski	
Razem				632 516,00

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego dziedzictwo Kulturowe Priorytet *Kultura ludowa i tradycyjna*

W ramach Programu *Kultura Ludowa i tradycyjna*, którego celem jest wspieranie zjawisk związanych z kulturami tradycyjnymi funkcjonującymi na poziomie lokalnym, regionalnym i ogólnopolskim (oraz narodowym), które występują na obszarach wiejskich i miejskich. Dofinansowanie uzyskały zadania dotyczące przedsięwzięcia związane ze spuścizną kultur tradycyjnych, przekształceniami i przemianami poszczególnych elementów oraz współczesnymi kontekstami ich występowania, a także odnoszących się do kultur mniejszości narodowych i etnicznych oraz tradycji środowiskowych. W ramach priorytetu wsparcie mogły uzyskać działania związane z materialnym i niematerialnym wymiarem dziedzictwa kulturowego. Ważne jest rejestrowanie, dokumentowanie i archiwizowanie materialnych i niematerialnych przejawów kultur tradycyjnych. W ramach programu w 2016 roku wspartych zostało 12 projektów z terenu województwa pomorskiego na łączną kwotę 333 100,00 zł. W 2017 roku dofinansowano 8 projektów z naszego regionu na łączną kwotę 188 000,00 zł.

Tabela nr 27.

Zestawienie projektów dofinansowanych w 2016 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z terenu województwa pomorskiego w ramach Programu Dziedzictwo Kulturowe Priorytet *Kultura ludowa i tradycyjna*

l.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania/rodzaj zadania	Kwota dotacji (PLN)	Liczba wydarzeń kulturalnych	Liczba publikacji
1	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział Dębogórze-Kosakowo	XV Dyktando Kaszubskie – „Królewnka w Pałacu”/ działanie popularyzujące unikalne i żywe elementy kultur tradycyjnych, w tym konkursy, przeglądy, festiwale, seminaria i konferencje	25 000,00	1	1
2	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie Oddział w Gdańsku	Od podstaw do mistrza - kurs haftu kaszubskiego/ projekt pn. „mistrz tradycji” związany w sposób bezpośredni z międzypokoleniowym przekazem unikatowej wiedzy i umiejętności kulturowych objętych ochroną w ramach Konwencji UNESCO	14 500,00	2	0
3	Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach	Mistrzowski haft/ projekt pn. „mistrz tradycji” związany w sposób bezpośredni z międzypokoleniowym przekazem unikatowej wiedzy i umiejętności kulturowych objętych ochroną w ramach Konwencji UNESCO	18 600,00	2	0

4	Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach	Kaszëbsczi wësziwë – Choniczi modło part drëdżi/ zadanie dotyczące wydania publikacji związanych z dokumentacją kultur tradycyjnych oraz współczesnych kontekstów ich funkcjonowania	25 000,00	7	1
5	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie	Wesele na Kaszubach - digitalizacja i odtworzenie obrzędu/zadanie dotyczące dokumentacji, archiwizacji i jak najszerzego udostępniania unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych, w tym sztuki, rękodzieła i rzemiosła, gwary i języka regionalnego, muzyki, tańca, śpiewu, obrzędowości dorocznej i rodzinnej, obyczajowości, w tym zwyczajów środowiskowych	20 000,00	10	1
6	Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku	„Opowiedz mi bajkę - Opowiedz mi bójka – Tell me a fairy tale...2”/ zadanie dotyczące wydania publikacji związanych z dokumentacją kultur tradycyjnych oraz współczesnych kontekstów ich funkcjonowania	65 000,00	15	2
7	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie	Kaszubskie Gwizdże - obrzędy, które odchodzą w zapomnienie/zadanie dotyczące dokumentacji, archiwizacji i jak najszerzego udostępniania unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych, w tym sztuki, rękodzieła i rzemiosła, gwary i języka regionalnego, muzyki, tańca, śpiewu, obrzędowości dorocznej i rodzinnej, obyczajowości, w tym zwyczajów środowiskowych	25 000,00	1	1
8	Kaszubski Instytut Rozwoju	Zjazd Kaszubów we Wdzydżach - powrót do korzeni/zadanie z zakresu szeroko pojętej animacji kulturowej i społecznej prowadzonej w oparciu o materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, wspomagające lokalne społeczności w twórczych działaniach nawiązujących do miejscowych tradycji	15 000,00	11	0
9	Malborskie Centrum Kultury i Edukacji	Spotkania w Skansenie Rzemiosł Żuławskich/ projekt pn. „mistrz tradycji” związany w sposób bezpośredni z międzypokoleniowym przekazem unikatowej wiedzy i umiejętności kulturowych objętych ochroną w ramach Konwencji	20 000,00	1	0

		UNESCO			
10	Stowarzyszenie „Trójwiejska” w Gdańsku	Kurpie - Nowe Przestrzenie Tradycji/zadanie z zakresu szeroko pojętej animacji kulturowej i społecznej prowadzonej w oparciu o materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe, wspomagające lokalne społeczności w twórczych działaniach nawiązujących do miejscowych tradycji	35 000,00	6	0
11	Muzeum Historyczno - Etnograficzne im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach	Józef Chełmowski. Kwerenda badawcza z inwentaryzacją twórczości w zbiorach prywatnych. Przywrócenie do domeny publicznej/zadanie dotyczące dokumentacji, archiwizacji i jak najszerszego udostępniania unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych, w tym sztuki, rękodzieła i rzemiosła, gwary i języka regionalnego, muzyki, tańca, śpiewu, obrzędowości dorocznej i rodzinnej, obyczajowości, w tym zwyczajów środowiskowych	25 000,00	1	1
12	Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku	Swoje pokochajcie, sąsiadów poznawajcie - 3. Nadbałtycki Festiwal Orkiestr Dętych Gniewino 2016/ działanie popularyzujące unikalne i żywe elementy kultur tradycyjnych, w tym konkursy, przeglądy, festiwale, seminaria i konferencje	45 000,00	5	1
Razem			333 100,00		

Tabela nr 28.

Zestawienie projektów dofinansowanych w 2017 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z terenu województwa pomorskiego w ramach Programu *Kultura ludowa i tradycyjna*

l.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania/rodzaj zadania	Kwota dotacji (PLN)	Liczba wydarzeń kulturalnych	Liczba publikacji
1	Gminne Centrum Kultury i Biblioteka w Parchowie	Teatr po kaszubsku - dołączmy do świata/ zadanie popularyzujące unikalne i żywe elementy kultur tradycyjnych, w tym konkursy, przeglądy, festiwale, seminaria i konferencje	25 000,00	4	0
			20 000,00	1	0

2	Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w Gdańsku	XVI Dyktando Kaszubskie - "Królewionka w Pałacu"/ zadanie popularyzujące unikalne i żywe elementy kultur tradycyjnych, w tym konkursy, przeglądy, festiwale, seminaria i konferencje			
3	Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie	Wokół sama glina. Warsztaty czas zacząć!/ zadanie edukacyjne, w tym warsztaty, kursy i szkolenia dotyczące zagadnień szeroko pojętej kultury tradycyjnej	20 000,00	1	0
4	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Regionu Słowińskiego "Kłuka" w Klukach	Zatrzymać czas - badania nad niematerialnym dziedzictwem kulturowym Słowińców. Etap II/ zadanie dotyczące dokumentacji, archiwizacji i jak najszerszego udostępniania unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych	20 000,00	1	0
5	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	DWA ŚWIATY - JEDNA NIĆ/ zadanie edukacyjne, w tym warsztaty, kursy i szkolenia dotyczące zagadnień szeroko pojętej kultury tradycyjnej	20 000,00	8	0
6	Gminny Ośrodek Kultury w Chojnicach	Żeby od tej pory wypłacali swory!/ zadanie pn. „Mistrza tradycji”	20 000,00	2	0
7	Fundacja Theatrum Gedanense w Gdańsku	U ŹRÓDEŁ PIEŚNI/ zadanie popularyzujące unikalne i żywe elementy kultur tradycyjnych, w tym konkursy, przeglądy, festiwale, seminaria i konferencje	45 000,00	10	0
8	Muzeum Historyczno - Etnograficzne im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach	Józef Chełmowski. Kwerenda badawcza z inwentaryzacja twórczości w zbiorach prywatnych i w domu artysty. Kontynuacja./ zadanie dotyczące dokumentacji, archiwizacji i jak najszerszego udostępniania unikalnych zjawisk z zakresu dziedzictwa kultur tradycyjnych	18 000,00	1	0
Razem			188 000,00		

Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Kultura cyfrowa*

W latach 2016-2017 instytucją zarządzającą programu *Kultura cyfrowa* był Departament Mecenatu Państwa w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Strategicznym celem programu jest udostępnianie i umożliwianie ponownego wykorzystywania zasobów cyfrowych do celów popularyzacyjnych, edukacyjnych i naukowych, uwzględniające

opracowanie i digitalizację zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadania składające się na zasadnicze cele programu obejmują udostępnianie za pośrednictwem nowych mediów wartościowych zasobów polskiego dziedzictwa kulturowego w postaci m.in. cyfrowych muzeów i bibliotek, umożliwiających także ponowne wykorzystanie zasobów. Celem programu jest także zwiększenie dostępności cyfrowych zasobów bibliotecznych, muzealnych oraz audiowizualnych. Zwiększenie dostępności opracowanych i zdigitalizowanych zbiorów ma na celu przełamanie barier w dostępie do dóbr kultury, w tym w dostępie do kultury dla osób niepełnosprawnych i wykluczonych cyfrowo. W ramach programu w 2016 roku wspartych zostało 5 projektów z terenu województwa pomorskiego na łączną kwotę **180 008,00** zł. W 2017 roku dofinansowano 7 projektów z naszego regionu na łączną kwotę **861 556,00** zł.

Tabela nr 29.

Zestawienie projektów dofinansowanych w 2016 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu *Kultura Cyfrowa* z obszaru województwa pomorskiego

l.p.	Wnioskodawca	Zadanie	Kwota dotacji (PLN)	Liczba obiektów udostępnionych za pomocą nowych technologii	Liczba zdigitalizowanych obiektów	Liczba utworzonych stron internetowych/cyfrowych bibliotek/wirtualnych muzeów
1	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku	Stworzenie cyfrowych kolekcji Słupskiej Izby Historii Kolei oraz Muzeum Ziemi Usteckiej	26 974,00	300	300	0
2	Muzeum Gdańska	Cyfrowe Dziedzictwo Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów MHMG	30 614,00	1463	1463	1
3	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku	Wi@tr od Morza	68 000,00	1200	1200	0
4	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Digitalizacja i udostępnienie online kolekcji 400 diapozytywów ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Gdańsku	38 100,00	400	400	0
5	Fundacja Centrum Solidarności (zadanie 2 letnie)	Teka Edukacyjna	16 320,00	0	0	0
Razem			180 008,00			

Tabela nr 30.

Zestawienie projektów dofinansowanych w 2017 roku ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu *Kultura Cyfrowa* z obszaru województwa pomorskiego

I.p.	Wnioskodawca	Zadanie	Kwota dotacji (PLN)	Liczba obiektów udostępnionych za pomocą nowych technologii	Liczba zdigitalizowanych obiektów	Liczba utworzonych stron internetowych/cyfrowych bibliotek/wirtualnych muzeów
1	Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku - dotacja na 2 lata	Wi@tr od Morza II	107 460,00	1200	1200	0
2	Muzeum Gdańska	Cyfrowe Dziedzictwo Pomorza – digitalizacja i udostępnianie zbiorów MHMG – etap II	272 000,00	2505	2505	1
3	Muzeum Miasta Gdyni	Gdynia w sieci - digitalizacja zbiorów Muzeum Miasta Gdyni	104 640,00	1200	1200	1
4	Fundacja Archiwum Filmowe DROGI DO NIEPODLEGŁOŚCI	Udostępnienie wersji cyfrowej filmów dokumentalnych i notacji Video Studio Gdańsk	192 500,00	85	85	1
5	Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Dąbrowskiej w Słupsku	Wirtualne Muzeum Lalkarstwa. Zwiększenie dostępności opracowanych i zdigitalizowanych zbiorów	77 756,00	200	200	1
6	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Digitalizacja i udostępnienie online kolekcji 1300 diapozytywów ze zbiorów Muzeum Archeologicznego w Gdańsku	60 000,00	1300	1300	0
7	Fundacja Centrum Solidarności zadanie z 2016 - 2 letnie	Teka Edukacyjna	47 200,00	298	45	1
Razem			861 556,00			

3.5. Stypendia i nagrody Samorządu Województwa Pomorskiego związane z promocją dziedzictwa kulturowego.

W realizacji zadań związanych z regionalnym dziedzictwem kulturowym partnerami samorządu są również artyści. Samorząd Województwa Pomorskiego, w trybie konkursu, realizując funkcję mecenasa w dziedzinie kultury w swoim regionie, przyznaje rokrocznie stypendia osobom zajmującym się twórczością artystyczną, upowszechnianiem i opieką nad zabytkami. Stypendia są przyznawane na realizację określonych przedsięwzięć o charakterze artystycznym, w różnych dziedzinach, jak m.in. muzyka, literatura, sztuki wizualne, film, teatr, czy kultura regionalna. Od 2002 r. do 2017 r. odbyło się 16 edycji konkursu. Budżet SWP na stypendia w 2016 roku wyniósł 330 000 zł i przyznano 85 stypendiów, w tym na projekty związane z dziedzictwem kulturowym przyznano 14 stypendiów i przekazano 50 500,00 zł. Natomiast w 2017 roku budżet wyniósł 350 000 zł przyznano i 97 stypendiów, a na projekty związane z dziedzictwem kulturowym przyznano 26 stypendiów i przekazano 93 500,00 zł.

Warunki udzielania stypendiów wynikają z Uchwały nr 459/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz stypendiów dla twórców kultury (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012 r., poz. 3082) oraz odpowiedniej uchwały ZWP ogłaszającej o konkurs.

Tabela nr 31.

Wykaz stypendiów związanych z dziedzictwem kulturowym dla twórców kultury z budżetu Województwa Pomorskiego przyznanych w 2016 roku

L.p.	Tytuł projektu
1	Wystawa fotograficzna <i>Czarodziejski ogród Józefa Chelmowskiego</i>
2	<i>Baśnie wędrujące dookoła Bałtyku</i> - przygotowanie zbioru do druku (nadbałtyckie baśni, tradycje nadmorskie, więz krajów basenu Morza Bałtyckiego)
3	Akupiktury, czyli traktat o hafcie w malarstwie sztalugowym (wykorzystanie w obrazach haftu sakralnego, inspiracja przykładami szat liturgicznych z terenu Pomorza)
4	Kaszubskie pieśni rybackie na chór z orkiestrą - wydanie płyty
5	Pejzaż z architekturą sakralną - Kalwaria Wejherowska - cykl fotografii
6	Nagranie i wydanie płyty <i>Muzyka pogranicza</i> - Mikołaj Trzaska i Orkiestra Sejneńska (muzyka do filmu Wojtka Smażowskiego <i>Wołyn</i>)
7	15 lat minęło - wystawa haftu kaszubskiego
8	Realizacja nagrania płyty <i>Barokowe bajki</i> . Bajki ilustrowane barokową muzyką w wykonaniu zespołu <i>Silva Rerum arte</i> na kopiach historycznych instrumentów
9	Kùling. Kòmedejô w piãc aktach przez Wastã Wëbiczich Józefa szambelónã JK Mòscë na Warszawszim Téatrze reprezentowónô we Warszawie 1783 - przetłumaczenie na język kaszubski
10	Starogdański warsztat literacko-teatralny- warsztaty w oparciu o postaci z gdańskiej trylogii Anny Czerwińskiej-Rydel
11	Made in Kaszebe - formy promocyjne (projekty użytkowych gadżetów z wykorzystaniem wzorów haftu kaszubskiego)
12	Pracowici Pomorzanie - książka edukacyjna dla dzieci -przedstawienie tradycyjnych profesji charakterystycznych dla poszczególnych regionów – Kaszuby, Kociewie, Żuławy, słupskie
13	Witkacy na srebrnym globie - performance/ widowisko

Tabela nr 32.**Wykaz stypendiów związanych z dziedzictwem kulturowym dla twórców kultury z budżetu Województwa Pomorskiego przyznanych w 2017 roku**

L.p.	Tytuł projektu
1	1 obrus 140x140, 2 obrusy 82x82, 1 serweta 76x62, 1 serweta 67x67, 1 serweta 65x65, 1 obrus bieżnik 58x112 (obiekty wykonane haftem kaszubskim)
2	„Nasi patroni w ludowym drzeworycie kaszubskim” (celem projektu – przypomnienie drzeworytu ludowego – zanikającej techniki wyróżniającej kaszubskie malarstwo ludowe na szkłe)
3	Dzecenę śpiewę z akordionã (skomponowanie muzyki na akordeon i napisanie tekstów pieśni dziecięcych w j. kaszubskim)
4	Realizacja edukacyjnego spektaklu lalkowego dla dzieci w Teatrze Gdynia Główna (m.in. nauka alfabetu kaszubskiego, elementy scenografii i kostiumy wykorzystujące haft kaszubski)
5	Bazuna INDEPENDENT! (nagranie płyty z wykorzystaniem ludowego instrumentu kaszubskiego – bazuny)
6	Tytuł roboczy: „Berlinka” (Reichsautobahn Berlin - Königsberg) - dokumentacja fotograficzna i zebranie materiałów do książki fotograficznej (promowanie wiedzy historycznej o Polsce i II wojnie światowej przez sztukę)
7	Przetłumaczenie na język kaszubski „Wierszy wybranych” Wisławy Szymborskiej, w wyborze i układzie Autorki
8	Najstarsze kapliczki powiatu wejherowskiego (projekt fotograficzny)
9	„Drogi Krzyżowe na Kaszubach i Kociewiu” (książka opisująca budowę Drogi Krzyżowej w Sianowie, Hopowie i Bytoni przez twórców ludowych z Kaszub i Kociewia)
10	Scenariusz filmu fabularnego pod roboczym tytułem „Obcy wśród swoich” (na kanwie życia urodzonego w 1876 r. w Lęborku malarza Alberta Lipczyńskiego i jego żony Elizabeth, na tle wydarzeń historycznych Europy, Polski i regionu)
11	Wydanie książki: „Zróznicowanie kulturowe Pomorza”
12	Książka popularnonaukowa „Słowianie północy”
13	Napisanie scenariusza filmu dokumentalnego pod roboczym tytułem „Co się stało z naszymi sąsiadami” (dot. poszukiwania śladów po Żydach mieszkających przed II wojną światową w powiecie kartuskim)
14	Druk książki: „Fotografie z tłem 2. Gdańszczanie po 1945 r.” Zbiór reportaży o tyglu narodowościowym w Gdańsku po 1945 r.
15	Stworzenie płyty z unikatowymi piosenkami kaszubskimi, skomponowanymi przez kaszubskich kompozytorów do wierszy kaszubskich poetów, w premierowych aranżacjach na akustyczny, folkowo-jazzowy kwintet
16	„Zachować Kulturalne Dziedzictwo Miasta” (fotografie zabytkowych obiektów Gdańska)
17	Zmysł Żuław (film dokumentalny o mieszkańcach regionu: rybakach łowiących na Zalewie Wiślanym, rolnikach w czasie żniw, rodzinie grekokatolików w czasie Wielkanocy, kolejarzach z lokalnej kolei wąskotorowej etc.)
18	Nagranie debiutanckiej płyty Patryka Podwojskiego z muzyką organową na organach Bazyliki Archikatedralnej w Gdańsku-Oliwie (nagranie na zabytkowym instrumencie)
19	W poszukiwaniu księżniczki von Krampe (cykl działań edukacyjno-artystycznych opartych na historii miejscowości Krępa Słupska, w tym historii najnowszej, odwołującej się do wątków autobiograficznych i historii rodzinnych - rdzennych i napływowych -mieszkańców miejscowości
20	„Siedem grzechów głównych” - fragment „Sąd Ostateczny - Misterium w Przestrzeni Miasta” (performans oraz obiekty będące twórczą interpretacją zabytkowego tryptyku, promujące obraz i miejsce jego ekspozycji - Muzeum Narodowe w Gdańsku)
21	Film historyczny „Czarownice z Pomorza” (o procesach rzekomych czarownic, prowadzonych na Pomorzu w l. 1651-1836)
22	„Seven Cardinal Sins” - an homage to The Last Judgment by Hans Memling (wystawa w Niemczech prezentująca obiekty będące twórczą interpretacją zabytkowego tryptyku, promujące obraz i miejsce jego ekspozycji - Muzeum Narodowe w Gdańsku)
23	Zebranie materiałów w terenie i napisanie książki „Szwajcaria 2017. Kaszuby” (tytuł roboczy inspirowany przewodnikiem po Szwajcarii Kaszubskiej Aleksandra Majkowskiego z 1913 r.)
24	Lutry - dokument wyobrażony (katalog z fotografiami obiektów z powiatu wejherowskiego, puckiego i kartuskiego będących śladami po społeczności ewangelików zamieszkujących te tereny w minionych wiekach)

Nagroda specjalna Marszałka Województwa Pomorskiego za wybitne zasługi w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony kultury na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego przyznawana jest na podstawie § 1 ust. 1 pkt. 3 i ust. 5 Uchwały Nr 459/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz stypendiów dla twórców kultury oraz § 1 ust. 1 pkt. 1,2 i 3 oraz § 2 Regulaminu przyznawania Nagrody specjalnej Marszałka Województwa Pomorskiego za wybitne zasługi w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony kultury na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego stanowiącego załącznik nr 3 do powyższej uchwały. Nagroda umożliwia między innymi honorowanie przedstawicieli świata kultury szczególnie zasłużonych dla województwa pomorskiego. Na nagrody specjalne Marszałka Województwa Pomorskiego związane z dziedzictwem kulturowym w latach 2016-2017 przeznaczono kwotę 26 000 zł.

Tabela nr 33.

Nagroda specjalna Marszałka Województwa Pomorskiego za wybitne zasługi w dziedzinie twórczości artystycznej oraz upowszechniania i ochrony kultury na rzecz mieszkańców województwa pomorskiego w 2016 roku (wybrane inicjatywy związane z dziedzictwem kulturowym)

L.p.	Laureat	Informacje dodatkowe
1.	Edmund Szymikowski	Nagroda przyznana w uznaniu jego dokonań w dziedzinie twórczości artystycznej oraz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego Kaszub; <i>za pełne pasji kultywowanie pomorskiej kultury, a w szczególności za wielki wkład w promowanie tradycyjnego haftu kaszubskiego</i>
2.	Piotr Smoliński	Nagroda przyznana w uznaniu jego dokonań w dziedzinie literatury i poezji; <i>za wkład w rozwój pomorskiej kultury, a w szczególności za wielką pracę na rzecz zachowania pamięci o legendarnym gdańskim poecie i malarzu – Mieczysławie Czychowskim</i>
3.	Stanisław Janke	Nagroda przyznana w uznaniu jego dokonań w dziedzinie literatury, poezji oraz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego Kaszub; <i>za wielki kunszt warsztatu literackiego, z podziękowaniem za wkład w zachowanie i rozwój pomorskiej kultury, języka kaszubskiego i dziedzictwa kulturowego wszystkich Kaszubów</i>
4.	Tadeusz Sadkowski	Nagroda przyznana w uznaniu jego dokonań w dziedzinie ochrony i upowszechniania dziedzictwa narodowego, w tym również dziedzictwa kulturowego Kaszub; <i>za wkład w ochronę i upowszechnianie dziedzictwa kulturowego Pomorza i Kaszub</i>

Nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego promują wiele cennych inicjatyw kulturalnych na terenie województwa pomorskiego, w szczególności konkursy, festiwale itp. Nagrody przyznawane są zgodnie z Uchwałą Nr 459/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu przyznawania dorocznych nagród za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz stypendiów dla twórców kultury. Środki przeznaczone na nagrody otrzymują organizatorzy konkursów, festiwali itp., na których ciąży

obowiązek przekazania ich laureatom. O rozdziale nagród decyduje jury powołane przez organizatorów przedsięwzięć. Tradycyjnie w latach 2016-2017 samorząd wspierał również inicjatywy związane z ochroną kultury ludowej i amatorskiego ruchu artystycznego poprzez przyznawanie środków finansowych przeznaczonych na nagrody w przedsięwzięciach o charakterze konkursowym. W tych latach środki finansowe z budżetu SWP przeznaczone na nagrody otrzymało 26 organizatorów konkursów i festiwali takich wydarzeń.

Bogaty katalog projektów zaproponowanych przez organizacje pozarządowe, twórców oraz instytucje kultury stanowił ważne ogniwo wzbogacające i uzupełniające ofertę kulturalną naszego regionu w zakresie rozpowszechniania wiedzy o regionalnym dziedzictwie. Na nagrody w konkursach związane z dziedzictwem (oprócz Pomorskiej Nagrody Artystycznej) w konkursach w latach 2016-2017 przeznaczono 95 500 zł.

Laureatem Pomorskiej Nagrody Artystycznej za rok 2017 w kategorii *Kreacje Artystyczne* został m.in. Andrzej Szadejko, za próbę odtworzenia muzyki dawnych mistrzów poprzez użycie oryginalnych dawnych instrumentów i techniki wykonawczej, przy niezmienionej od stuleci akustyce gotyckiego kościoła św. Trójcy w Gdańsku podczas festiwalu *ORGANY Plus+*.

Tabela nr 34.

Nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego dla laureatów przedsięwzięć i konkursów kulturalnych realizowanych przez instytucje albo inne jednostki organizacyjne na terenie województwa pomorskiego w 2016 roku (wybrane inicjatywy związane z dziedzictwem kulturowym)

L.p.	Organizator	Nazwa konkursu lub festiwalu
1	I LO im. Mikołaja Kopernika w Gdańsku	XI Konkurs recytatorski poświęcony Jackowi Kaczmarskiemu
2	Oddział Pomorski Stowarzyszenia Muzealników Polskich w Gdańsku	Pomorska Nagroda Muzealna
3	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, Pelplin	XXI Pomorski Festiwal Poetycki im. ks. Janusza St. Pasierba
4	Gminny Dom Kultury w Lini	XXI Konkurs „Haft Kaszubski Linia 2016”
5	Agencja Impresaryjna Pop & Art Tczew	XI Ogólnopolski Konkurs Piosenek Grzegorza Ciechowskiego
6	Fundacja Teatru Atelier im. Agnieszki Osieckiej, Sopot	II etap 19. Ogólnopolskiego Konkursu „Pamiętajmy o Osieckiej”
7	Stowarzyszenie Piaseczno Folklor Festiwal	XXIII Przegląd Kociewskich Zespołów Folklorystycznych ku czci Władczyny Kociewia – Piaseczno 2016 oraz XVIII Przegląd Zespołów Folklorystycznych Północnej Polski ku czci Matki Jedności i Królowej Pomorza – Piaseczno 2016
8	Zespół Szkół Publicznych w Bytoni, Zblewo	Konkurs Współczesnej Sztuki Ludowej Kaszub, Kociewia i Borów Tucholskich podczas IX Pleneru Artystów Ludowych
9	Czarneńskie Centrum Kultury	XIII Festiwal Kultury Ludowej „Krajobrazy Sceny Ludowej”
10	Muzeum Obrony Wybrzeża Stowarzyszenia	X Konkurs Rzeźbiarski „Pomorska szopka 2016”

	„Przyjaciele Helu”	
11	Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie	Przegląd Konkursowy Festiwalu Cassubia Cantat 2016
12	Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej	IX Festiwal Twórczości Kociewskiej im. Romana Landowskiego
13	Fundacja Róbmy swoje dla kultury, Gdańsk	Konkurs „Śpiewamy Kaczmarek”
14	Miejska Biblioteka Publiczna w Lęborku	XXXI Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego w Lęborku

Tabela nr 35.

Nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego dla laureatów przedsięwzięć i konkursów kulturalnych realizowanych przez instytucje albo inne jednostki organizacyjne na terenie województwa pomorskiego w 2017 roku (wybrane inicjatywy związane z dziedzictwem kulturowym)

L.p.	Organizator	Nazwa konkursu lub festiwalu
1	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych, Pelplin	XXII Pomorski Festiwal Poetycki im. ks. Janusza St. Pasierba
2	Oddział Pomorski Stowarzyszenia Muzealników Polskich w Gdańsku	Pomorska Nagroda Muzealna
3	Gminny Dom Kultury w Lini	XXII Konkurs "Haft Kaszubski Linia 2017"
4	Czarneńskie Centrum Kultury	XIV Festiwal Kultury Ludowej „Krajobrazy Sceny Ludowej”
5	Fundacja Teatru Atelier im. Agnieszki Osieckiej, Sopot	II etap 20. Ogólnopolskiego Konkursu "Pamiętajmy o Osieckiej"
6	Stowarzyszenie Piaseczno Folklor Festiwal	XXIV Przegląd Kociewskich Zespołów Folklorystycznych ku czci Władczyni Kociewia – Piaseczno 2017 oraz XIX Przegląd Zespołów Folklorystycznych Północnej Polski ku czci Matki Jedności i Królowej Pomorza – Piaseczno 2017
7	Stowarzyszenie „Pro-Art.”, Tczew	XII Ogólnopolski Konkurs Piosenek Grzegorza Ciechowskiego
8	Muzeum Obrony Wybrzeża Stowarzyszenia „Przyjaciele Helu”	XI konkurs na rzeźbę ludową „Rybackie scenki rodzajowe”
9	Muzeum Zachodniokaszubskie w Bytowie	Przegląd Konkursowy Festiwalu Cassubia Cantat 2017
10	Teatr na Plaży, Sopot	II Konkurs Interpretacji Piosenek Jeremiego Przybory i Jerzego Wasowskiego
11	Towarzystwo Miłośników Ziemi Tczewskiej	X Festiwal Twórczości Kociewskiej im. Romana Landowskiego

12	Miejska Biblioteka Publiczna w Lęborku	XXXII Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego w Lęborku
----	---	---

3.6. Promocja walorów dziedzictwa kulturowego w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa

Od 1991 roku z inicjatywy Rady Europy i pod patronatem Unii Europejskiej w większości krajów organizowane są Europejskie Dni Dziedzictwa. Służą one poznaniu ogromnego dorobku kulturalnego Europy, pokazują różnorodność kultur, ujawniając ich wspólne cechy i wzajemne przenikanie się. Dzieje się tak na przykład poprzez udostępnianie różnego typu wnętrz zabytkowych budowli oraz prezentację poszczególnych regionów, jak i przybliżanie problematyki ochrony dóbr kultury. Podczas obchodów w całej Polsce organizowane są warsztaty, konferencje, widowiska artystyczne i wystawy. Celem podjętych działań jest zainteresowanie lokalnych społeczności własnym dziedzictwem kulturowym i jego ochroną. Jest to ważny element kształtowania tożsamości kulturowej naszego regionu. Europejskie Dni Dziedzictwa z roku na rok coraz bardziej wpisują się w świadomość społeczną Polaków, a przy tym stają się ważnym instrumentem edukacji i promocji ochrony dziedzictwa narodowego.

Koordynatorem EDD w Polsce jest Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie. W województwie pomorskim za promocję i koordynację obchodów odpowiedzialny jest Oddział Terenowy w Gdańsku Narodowego Instytutu Dziedzictwa. EDD w województwie pomorskim odbywają się pod patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego, a w jego obchody włączają się również samorządowe instytucje kultury. Warto tu podkreślić, że w 2016 roku zostały przyznane wyróżnienia dla organizatorów EDD w województwie pomorskim za organizację 24. Edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Wśród wyróżnionych znalazły się – oprócz pracowników Oddziału Terenowego NID w Gdańsku, Muzeum Archeologiczne w Gdańsku (instytucja kultury SWP), Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie (instytucja współprowadzona przez SWP), Muzeum w Lęborku, Muzeum Miasta Gdyni, „Wyspa Skarbów” Gdański Archipelag Kultury. W 2017 roku wyróżnienie specjalne za organizację wydarzeń w ramach jubileuszowej 25. Edycji EDD pod hasłem *Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu* otrzymało Muzeum Archeologiczne w Gdańsku (instytucja kultury SWP). Ponadto z województwa pomorskiego nagrodzonych zostało pięciu organizatorów EDD. Wśród nich znalazły się m.in.: Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Gdański im. dr Jerzego Szukalskiego, Słowiński Park Narodowy, Centrum Hewelianum w Gdańsku, J. Dettlaff, Dyrektor Ośrodka Kultury Sportu i Turystyki w Gminie Puck oraz J. Sadowski, Redaktor Naczelny Wydawnictwa Infort.

W 2016 roku obchody EDD odbywały się pod hasłem *Gdzie duch spotyka się z przestrzenią – świątynie, arcydzieła, pomniki*. Ta szczególna 24. edycja przypadła w roku obchodów 1050. rocznicy Chrztu Polski. Hasło przewodnie pozwoliło skupić się na obiektach zabytkowych, w których duchowość, sztuka i historia się wzajemnie przenikają, które są nośnikami istotnych wartości będące dziełem wielkich artystów i twórców kultury.

W ramach obchodów EDD w 2016 roku w województwie pomorskim odbyło się 57 imprez i wydarzeń różnego typu zlokalizowanych w 12 miejscowościach. Frekwencja kształtowała się na poziomie około 18 500 uczestników.

W 2017 roku hasłem EDD był *Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu*. Tak sformułowany temat pozwolił na ukazanie krajobrazu jako zapisu działalności pokoleń naszych przodków. Umożliwił niezwykle szeroką interpretację, zwracając uwagę na krajobraz kulturowy – historycznie ukształtowaną przestrzeń, zawierającą wytwory człowieka i przyrody. Niewątpliwie temat skłaniał do refleksji nad efektami przemian w krajobrazie regionu, a także do oceny skuteczności praktyk związanych z ochroną dziedzictwa

kulturowego. Europejskie Dni Dziedzictwa w 2017 roku w województwie pomorskim podobnie jak w poprzednim roku, również cieszyły się zainteresowaniem. W ramach tych obchodów odbyło się 58 imprez i wydarzeń w 16 miejscowościach. Uczestniczyło w nich około 21 000 osób.

3.7. Konkursy „Zabytek Zadbany” i „Zabytek Poznany”

Zabytek Zadbany jest corocznym konkursem ogłaszanym przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Nadzór nad konkursem sprawuje Generalny Konserwator Zabytków. Konkurs skierowany jest do właścicieli, posiadaczy i zarządców zabytkowych obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Jego celem jest promocja opieki nad zabytkami i upowszechnianie najlepszych wzorów właściwego utrzymania i zagospodarowania obiektów. Konkurs promuje właściwe użytkowanie zabytkowych obiektów, ochronę substancji zabytkowej podczas wykonywanych remontów, utrzymanie estetycznego wyglądu budowli oraz ich otoczenia. W 2016 roku konkurs był realizowany w pięciu kategoriach:

- Utrwalenie wartości zabytkowej pojedynczego obiektu;
- Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe);
- Adaptacja obiektów zabytkowych;
- Kategoria specjalna: architektura i konstrukcje drewniane;
- Kategoria specjalna: architektura przemysłowa i dziedzictwo techniki.

Od 2017 roku konkurs *Zabytek Zadbany* odbywa się na podstawie nowego regulaminu i jest realizowany w sześciu kategoriach:

- Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu;
- Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe);
- Adaptacja obiektów zabytkowych;
- Architektura i budownictwo drewniane;
- Architektura przemysłowa i budownictwo inżynieryjne;
- Kategoria specjalna: właściwe użytkowanie i stała opieka nad zabytkiem.

Podczas uroczystej gali obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków przyznawane są pamiątkowe emblematy oraz dyplomy laureatom konkursu Generalnego Konserwatora Zabytków *Zabytek Zadbany*.

Po przejściu procedury formalnej do konkursu *Zabytek Zadbany 2016*, zakwalifikowało się 46 obiektów z 14 województw, w tym 2 z województwa pomorskiego, jeden w kategorii *Ochrona wartości zabytkowej pojedynczego obiektu* (Sąd Rejonowy w Sopocie) oraz jeden w kategorii *Adaptacja obiektów zabytkowych* (Muzeum Emigracji w Gdyni). Nagrodę otrzymało Muzeum Emigracji, dawny Dworzec Morski w Gdyni. Została ona przyznana za kompleksowe, pieczołowicie przeprowadzone prace konserwatorskie, które przyczyniły się do zachowania wartości zabytkowych modernistycznego Dworca Morskiego. Wyjątkowo udaną adaptację na Muzeum Emigracji przeprowadzono z pełnym poszanowaniem autentyczności i integralności obiektu. Adaptacja zabytku doskonale podkreśla aspekty historyczne i społeczne związane z pierwotną funkcją budynku i tożsamością miasta.

Do konkursu *Zabytek Zadbany 2017* zakwalifikowały się aż 94 obiekty z 15 województw, w tym 5 z województwa pomorskiego, wszystkie w kategorii *Utrwalenie wartości zabytkowej obiektu* (z Gdańska: Brama Nizinna oraz Baszta Jacek, z Malborka: obwarowania staromiejskie oraz kościół NMP w zespole zamkowym, z Helu – dawny kościół – obecnie Muzeum Rybołówstwa). Laureatem konkursu został Kościół Najświętszej Marii Panny w

zespołe zamkowym w Malborku. Jury konkursu przyznało nagrodę za kompleksowe prace konserwatorsko-restauratorskie, oparte na wnikliwych badaniach archeologicznych, historycznych architektonicznych i konserwatorskich, przeprowadzone z maksymalnym poszanowaniem substancji zabytkowej.

Konkurs „Zabytek Poznany”

Ogólnopolski Konkurs Generalnego Konserwatora Zabytków na projekt edukacyjny o dziedzictwie kulturowym – *Zabytek Poznany 2017*, skierowany jest do właścicieli lub zarządców obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Jego celem jest promocja działań związanych z upowszechnieniem wiedzy o dziedzictwie kulturowym oraz wzmocnienie świadomości społecznej dotyczącej wartości zabytków. Nagrody otrzymują organizatorzy, którzy wyjątkowo aktywnie działają na rzecz upowszechniania wiedzy o zabytkach w swoich regionach, a także w sposób umiejętny łączą dziedzictwo ze współczesnymi formami przekazywania wiedzy oraz mają efekty w kształtowaniu zaangażowanych postaw wśród odbiorców. Nagrody przyznano w trzech kategoriach:

- w kategorii: *Prelekcje, wykłady, warsztaty*;
- w kategorii: *Aktywności plenerowe*;
- w kategorii: *Wystawy i projekty multimedialne*.

W kategorii: *Prelekcje, wykłady, warsztaty*, wyróżnienie otrzymał m.in. żuławski projekt pn. *Dobre sąsiedztwo*, dotyczący stworzenia wspólnej gościny *sąsiadów zza plotu*, a mianowicie działań edukacyjnych i prezentacyjnych związanych z kościołem greckokatolickim pw. św. Mikołaja oraz domem podcieniowym *Mały Holender* w Żelichowie.

3.8. Varia

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

W 2016 roku Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego sporządziło *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030* przyjęty uchwałą Nr 318/XXXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. oraz stanowiący jego część *Plan zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot*.

W 2017 roku Biuro rozpoczęło proces weryfikacji granic obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim z uwzględnieniem analizy zasobów i stanu zachowania dziedzictwa kulturowego na tych obszarach. Uchwałą nr 982/264/17 ZWP z dnia 29 sierpnia 2017 roku przyjęto Koncepcję prowadzenia Dialogu Terytorialnego, będącego jednym z instrumentów realizacji *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030* (w tym zapisów dotyczących dziedzictwa kulturowego).

Organizacja Konkursu *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Pomorskiego*

Samorząd Województwa Pomorskiego realizował również zadania, które dotyczyły przede wszystkim promocji dobrych praktyk w zakresie kształtowania ładu przestrzennego oraz gospodarowania krajobrazami – w tym elementami cennymi kulturowo.

Co roku samorząd ogłasza konkurs pn. *Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Pomorskiego*, który ma na celu promocję dobrych rozwiązań w przestrzeni publicznej oraz uhonorowanie gmin, na terenie których tworzone są wysokiej jakości miejsca wspólne. Wśród

wyróżnionych znajdują się m.in. przykłady wartościowych realizacji w układach zabytkowych lub opartych o nową aranżację i ekspozycję obiektów dziedzictwa kulturowego. **W 2016 roku** zwycięzcą konkursu zostało Miasto Gdynia za projekt: *Gdyńska Szkoła Filmowa z parkingiem podziemnym pod placem Grunwaldzkim i zagospodarowanie placu Grunwaldzkiego wraz z budową kolejki torowej z placu Grunwaldzkiego na Kamienną Górę*. Kapituła nagrody uhonorowała ten projekt za przemyślaną organizację kluczowej dla Gdyni przestrzeni publicznej, wyróżniającej się nietypowym programem, przy jednoczesnym zastosowaniu powściągliwych form. Centralne położenie i bezpośredni związek z obiektami kultury nadaje temu miejscu szczególny symboliczno-kulturowy charakter, podnoszący rangę miasta i jego pozycję na mapie kraju. Projekt wpisuje się w tradycję miejsca i stanowi konsekwentną kontynuację polityki miejskiej w zakresie rewitalizacji przestrzeni publicznych oraz budowania ich spójnego systemu.

W 2017 roku nagrodę główną za *Najlepszą Przestrzeń Publiczną Województwa Pomorskiego 2017* otrzymało przedsięwzięcie Miasta Gdańsk *Przebudowa ulicy Stągiewnej*, które spełnia wszystkie kryteria oceny jakości dobrze zagospodarowanej przestrzeni publicznej. Jego realizacja pozwoliła na stworzenie – w miejsce dotychczasowej ulicy intensywnego ruchu kołowego, pełniącej głównie funkcje parkingu – atrakcyjnego i ciekawie urządzonego ciągu pieszego, łączącego z punktu widzenia kształtowania tożsamości oraz ruchu turystycznego miejsca – przestrzenie Głównego Miasta, w tym przede wszystkim Długiego Targu oraz Wyspy Spichrzów.

Portal Regionalny Pomorskie.eu

Od 2015 roku funkcjonuje Portal *Pomorskie.eu*, który zawiera cenne informacje na temat regionu, w tym instytucji kultury oraz obiektów zabytkowych. To także baza wiedzy o aktualnych wydarzeniach odbywających się w województwie, o ofercie edukacyjnej, turystycznej, kulturalnej i rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

Portal Pomorskie.travel

To wizerunkowy portal turystyczny regionu pomorskiego, internetowy przewodnik skupiający się na rekomendowaniu oferty turystycznej regionu.

Portal zabytek.pl

Na prowadzonym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa portalu *zabytek.pl* umieszczono 170 not opisujących i prezentujących najcenniejsze obiekty położone na terenie województwa pomorskiego. Dodatkowo dodano 2 tzw. *kolekcje* pn. *Wiejskie kościoły gotyckie na Żuławach* oraz *Kościoły ryglowe Kaszub i Pomorza Środkowego*.

Specjalistyczne opracowania badawczo-dokumentacyjne obiektów zabytkowych w ramach dofinansowania Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Tabela nr 36.

Zestawienie dotacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wykonanie specjalistycznych opracowań badawczo-dokumentacyjnych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2016 roku

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Zakon OO. Karmelitów Klasztor w Gdańsku	Opracowanie dokumentacji (inventaryzacja pomiarowo-rysunkowa, rozpoznanie materiałów i technik budowlanych) dla kościoła pw. św. Katarzyny w Gdańsku	20 000,00
2	Parafia Polskokatolicka pw. Bożego Ciała w Gdańsku	Opracowanie projektu prac konserwatorskich przy ścianach i tynkach wewnętrznych kościoła, kurdybanach w ołtarzu głównym, malowidle na płótnie na drewnianym stropie kościoła pw. Bożego Ciała w Gdańsku	5 000,00
3	Parafia Rzymskokatolicka pw. Trójcy Świętej w Kościelnej Jani	Inventaryzacja budowlana, mykologia, ocena stanu technicznego, opracowanie programu prac konserwatorskich	14 000,00
4	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Ekspertyza i projekt rekonstrukcji wieży w kościele pw. św. Mikołaja w Żelichowie	10 000,00
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Piaszcznie	Program prac konserwatorskich dla wyposażenia wnętrza kościoła w Wałdowie	2 000,00
6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jacka w Słupsku	Projekt budowlany remontu dachu, elewacji i izolacji ścian fundamentów kościoła pw. św. Jacka w Słupsku	1 606,00
7	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Program konserwatorski wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Anny w Przechlewie	2 499,00
8	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Anny w Przechlewie	Program konserwatorski wyposażenia i wystroju kościoła filialnego pw. MB Częstochowskiej w Przechlewie	4 000,00
9	Wspólnota Mieszkaniowa Nieruchomości przy ul. Kościuszki 29 w Sopocie	Willa Herbstów w Sopocie (projekt budowlany dotyczący dachu, dokumentacja konserwatorska elewacji)	4 250,00 (refundacja)
Razem			63 355,00

Tabela nr 37.

Zestawienie dotacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wykonanie specjalistycznych opracowań badawczo-dokumentacyjnych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2017 roku

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania [PLN]
1	Zakon OO. Karmelitów Klasztor w Gdańsku	Wykonanie inventaryzacji pomiarowo-rysunkowej kościoła pw. św. Katarzyny w Gdańsku	50 000,00
2	Miasto Łeba	Dokumentacja projektowa ruin kościoła św. Mikołaja w Łebie	10 000,00

3	Starostwo Powiatowe w Słupsku	Dokumentacja projektowa dla pałacu w Damnicy	16 000,00
4	Wspólnota Mieszkaniowa „Armii Krajowej 1A” w Słupsku	Dokumentacja projektowa i remont sieni od strony podwórka w kamienicy przy ul. Armii Krajowej 1A w Słupsku	3 000,00
Razem			79 000,00

Program Narodowego Instytutu Dziedzictwa *Wolontariat dla dziedzictwa*

Program jest jednym z działań Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017. Jego głównym celem jest ułatwianie i generowanie społecznego zaangażowania w poznawanie własnego dziedzictwa kulturowego oraz w system opieki nad zabytkami, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, samorządowymi, służbami konserwatorskimi, wolontariuszami i społecznościami lokalnymi. Dofinansowanie mogły uzyskać między innymi działania dotyczące funkcji edukacyjnej dziedzictwa kulturowego, związane z popularyzacją lokalnego dziedzictwa kulturowego, dotyczące prac pomocniczych przy dokumentacji i inwentaryzacji obiektów, dokumentacji źródłowej i terenowej, animacji społecznej, a także zadania prowadzące do zabezpieczenia, utrwalenia i zachowania substancji zabytku.

Tabela nr 38.

Zestawienie projektów dofinansowanych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa z terenu województwa pomorskiego w latach 2016-2017 w ramach Programu *Wolontariat dla dziedzictwa*

L.p.	Rok realizacji	Nazwa wnioskodawcy	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania (PLN)
1	2016	Fundacja Kaszubskie Kamienie	Historia kamieniem pisana	29 000,00
2	2016	Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski	Delta Wolontariat	33 000,00
3	2016	Towarzystwo Upiększania Miasta Pucka	Wolontariat dla kaszubskiej Nordy. Chronimy DOM POMORSKI	24 800,00
4	2016	Fundacja „Sławny Gród – Nie Zapomnieć o Praojcach	Ocalić od zapomnienia	25 000,00
5	2017	Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski	Młodzi Agenci. Misja Żuławy!	35 200,00
6	2017	Towarzystwo Upiększania Miasta Pucka	Wolontariat dla kaszubskiej Nordy	23 000,00
7	2017	Towarzystwo Krajoznawcze „Krajobraz”	Żuławskie domy podcieniowe i ich mieszkańcy	15 000,00
Razem				185 000,00

Wojewódzki raport o stanie zachowania zabytków wpisanych do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C)

Narodowy Instytut Dziedzictwa wraz z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego opublikował 16 wojewódzkich *Raportów o stanie zachowania zabytków nieruchomych (księgi rejestru A i C)*. Raporty wojewódzkie zawierają szczegółową prezentację zasobu i stanu zachowania zabytków wpisanych do rejestru (księgi A i C) z uwzględnieniem ich funkcji i czasu powstania, z wyodrębnieniem obiektów wpisanych na listę Pomników Historii Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Stanowią one dopełnienie *Raportu o stanie zachowania zabytków nieruchomych w Polsce. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C)*. W latach 2016-2017 opracowano *Wojewódzki raport o stanie zachowania zabytków wpisanych do rejestru zabytków (księgi A i C)*. Dokumentacja ta powstała w oparciu o całościowe dane zgromadzone przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy w Gdańsku w latach 2009-2015 podczas terenowej weryfikacji zabytków nieruchomych i badań terenowych. Materiał będący wynikiem wieloletniej pracy pracowników Instytutu, stanowi również zbiór rekomendacji i może służyć określeniu niezbędnych działań mających na celu poprawę stanu obiektów zabytkowych, a tym samym zwiększenie szans na ich zachowanie dla przyszłych pokoleń. Od maja 2018 roku ww. wersja pdf dostępna jest pod adresem: https://www.nid.pl/pl/Informacje_ogolne/Aktualnosci/news.php?ID=3788

Ponadto na potrzeby uznania zabytków za Pomniki Historii Narodowy Instytut Dziedzictwa przygotował specjalistyczne opinie dla następujących miejsc: Gdańsk-Oliwa – zespół pocystersko-katedralny, Gdańsk – Twierdza Wisłoujście, Kwidzyn – zespół katedralno-zamkowy.

Dotacje Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku za lata 2016-2017.

Fundusz dofinansował między innymi działania związane z poprawą stanu zachowania obiektów zabytkowych, w tym parków, ogrodów, zieleni komponowanej.

Tabela nr 39.

Wykaz dofinansowanych projektów przez WFOŚiGW związanych z zachowaniem dziedzictwa kulturowego wpisujących się w lata 2016-2017

Lp.	Beneficjent	Nazwa zadania i zakres prac	Dofinansowanie (PLN)
1	Stowarzyszenie „Eko-Inicjatywa”	<i>Centrum Edukacji Ekologicznej- warsztaty praktycznej ekologii</i> Zadanie polegało na nadaniu nowych funkcji obiektowi gospodarczemu przy ul. Miłosnej 1 w Kwidzynie w zabytkowym kompleksie byłego stada ogierów. Zrujnowany budynek gospodarczy został przebudowany i przekształcony na obiekt służący celom edukacyjnym. W otoczeniu budynku zagospodarowano ogród, przystosowując go także do celów edukacyjnych. W powstałym budynku i ogrodzie odbywają się zajęcia przyrodnicze dla zorganizowanych grup.	330 000,00

2	Muzeum - Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich	<p>Odtworzenie tradycyjnej zieleni jako otoczenie zabytkowych obiektów w zespołach architektonicznych w muzeum na wolnym powietrzu we Wdzydzach Kiszewskich</p> <p>W ramach realizacji zadania wykonano m.in. nasadzenia drzew liściastych i iglastych, krzewów, starych odmian drzew i krzewów owocowych, z dostawą i wymianą ziemi oraz z zaprawą dołów, warzywniki, rabaty kwiatowe, ogród ziołowy. Ponadto, wykonano prace pielęgnacyjne drzew, krzewów, warzywników, rabat kwiatowych i ogrodu ziołowego, zabezpieczające rośliny na okres zimy i przeprowadzono rewaloryzację Parku Gulgowskich o pow. ok. 7 950 m² (wycinka samosiejek drzew i krzewów, wykaszanie chwastów na terenie Parku, odtworzenie ok. 300 mb. ścieżek).</p>	100 000,00
3	Gmina Pruszcz Gdański	<p>Opracowanie dokumentacji projektowej i inwentaryzacji dendrologicznej w wybranych parkach podworskich na terenie Gminy Pruszcz Gdański</p> <p>Przywrócenie walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych oraz krajobrazowych parku podworskiego w Wojanowie: inwentaryzacja przyrodnicza terenu, projekt zagospodarowania parku. Projekt architektoniczny parku zakłada skanalizowanie ruchu turystycznego poprzez budowę ścieżek, drewnianych tarasów, amfiteatru, placu zabaw, altan i elementów małej architektury (ławki, lampy, tablice informacyjne). Projekt przewiduje ponadto rekultywację stawów, projekt instalacji oświetlenia ścieżek oraz odtworzenie relikwów dawnej architektury (fontanna, mostek i kamienne schody).</p>	60 000,00
4	Fundacja „Terytoria Książki”	<p>Publikacja książki Katarzyny Rozmarynowskiej pt. „Ogrody odchodzące...? Z dziejów gdańskiej zieleni publicznej 1708-1954” oraz promocja zawartej w niej problematyki ekologicznej</p> <p>Wydanie dodruku publikacji -1500 egzemplarzy książki przeznaczonych do sprzedaży indywidualnej. Popularyzacja wiedzy dotyczącej znaczenia i wartości terenów zielonych w przestrzeni miejskiej. Rozpowszechnienie i promocja treści podczas spotkań autorskich, na portalach społecznościowych, na stronach społecznych (Noweidzieodmorza.com) popularyzujących wiedzę historyczną (Gdańsk Historyczny). Z książki korzystać mają przewodnicy, architekci, architekci krajobrazu, studenci i młodzież szkolna, pasjonaci i in., na jej podstawie organizowane są wędrowki miejskie, wykłady i szkolenia.</p>	50 000,00

5	Gmina Człuchów	<p>Ochrona głazów narzutowych jako wyjątkowych tworów przyrody nieożywionej - Głazy narzutowe ze Stołeczna, gmina Człuchów</p> <p>Ochrona 2 głazów narzutowych z miejscowości Stołeczno - transport i umocowanie ich w nowej lokalizacji .</p>	25 000,00
6	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	<p>Remont i modernizacja hydrozespołu Małej Elektrowni Wodnej w Słupsku przy zabytkowym obiekcie Młyna Zamkowego na kanale rzeki Słupi</p> <p>Remont i modernizacja hydrozespołu małej elektrowni wodnej. W ramach realizacji zadania wykonano między innymi kapitalny remont turbiny Francisa, wymianę generatora i kabla zasilającego, wymianę szafy wraz z podzespołami i montaż siłownika regulacji kierownicy. Po przeprowadzeniu zadania średnia moc wytwórcza małej elektrowni wodnej będzie wynosiła 15 kW.</p>	160 000,00
7	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej	<p>Rewaloryzacja zabytkowego parku w Starym Gronowie</p> <p>Usunięcie samosiewów drzew na terenie zabytkowego parku (10,6ha), częściowe odtworzenie historycznego przebiegu alejek (295m), oznaczenie ok. 20 drzew z pomocą tabliczek.</p>	90 000,00
8	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Ziemi Człuchowskiej	<p>Pielęgnacja oraz zabezpieczenie pomnika przyrody, lipy drobnolistnej znajdującej się na terenie zabytkowego parku w Starym Gronowie</p> <p>Wykonanie ekspertyzy dendrologicznej, przeprowadzenie pielęgnacji pomnika przyrody, np. usunięcie posuszu, zakup i montaż ogrodzenia. Drzewo zostało zabezpieczone pod względem historycznym i estetycznym oraz ekologicznym.</p>	10 000,00
9	Gmina Bytów	<p>Zabezpieczenie i oznakowanie pomników przyrody oraz cennych przyrodniczo alei przydrożnych i drzew na terenie gminy Bytów</p> <p>Część prac w ramach projektu dotyczy terenów podworskich, objętych ochroną konserwatora zabytków. W ramach projektu wykonano pielęgnację (m.in. usunięcie posuszu, nadłamanych gałęzi, oznakowanie, montaż systemu stabilizującego pień) pomników przyrody oraz alei przydrożnych i drzew. W efekcie wyeksponowano walory krajobrazowe 76 drzew. Podniesiono poziom bezpieczeństwa osób korzystających z dróg w sąsiedztwie drzew.</p>	45 000,00
10	Gmina Brusy	<p>Ochrona bioróżnorodności na terenie parku przypałacowego w Wielkich Chelmach</p> <p>Rekultywacja i odnowa parku: wykonanie utwardzonych ścieżek, drobnej architektury</p>	195 000,00

	turystycznej, nasadzenia gat. rodzimych, usunięcie inwazyjnych, pielęgnacja drzewostanu, zawieszenie 10 budek nietoperzowych, oczyszczenie 3 stawów z namułu, oczyszczenie z nadmiaru roślinności odtworzenie roślinności rodzimej na skarpach w celu ochrony płazów, zakup 3 tablic informacyjnych.	
Razem		1 065 000,00

4. PRIORYTET 4: OPIEKA NAD ZABYTKAMI STANOWIĄCYMI MIENIE I WŁASNOŚĆ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Zgodnie z art. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza, polega w szczególności na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii kultury.

Samorząd Województwa Pomorskiego prowadzi i finansuje samodzielnie lub wspólnie z MKiDN i jednostkami samorządu terytorialnego aż 16 instytucji kultury. Wiele z nich ma swe siedziby w obiektach zabytkowych, takich jak:

- zamki (np. Zamek Książąt Pomorskich – siedziba Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku),
- pałace, dwory (Pałac Opatów – siedziba Oddziału Sztuki Nowoczesnej Muzeum Narodowego w Gdańsku, pałac w Waplewie Wielkim – siedziba Muzeum Tradycji Szlacheckiej – Oddziału MNG, dwór w Będominie – siedziba Muzeum Hymnu Narodowego – Oddziału MNG)
- dawne ratusze (Ratusz Staromiejski w Gdańsku – siedziba Nadbałtyckiego Centrum Kultury),
- obiekty kościelne i poklasztorne (Centrum św. Jana w Gdańsku prowadzone przez Nadbałtyckie Centrum Kultury, poklasztorny Gmach Główny przy ul. Toruńskiej w Gdańsku należący do MNG, Piwnica Romańska – Oddział Muzeum Archeologicznego w Gdańsku (otwarty w 2014 roku),
- zabytkowe kamienice (Dom Przyrodników w Gdańsku – siedziba MAG),
- obiekty poprzemysłowe (dawna elektrociepłownia – siedziba Polskiej Filharmonii Bałtyckiej, Centrum Edukacji Archeologicznej MAG w spichlerzu Błękitny Baranek, spichlerze: (Richtera oraz Biały i Czerwony – przeznaczone do adaptacji na cele muzealne) – MPŚ, Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej w Słupsku – Centrum Aktywności Twórczej w Ustce);
- obiekty tradycyjnego budownictwa wiejskiego (Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzach Kiszewskich, a także Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach oraz Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie - oddziały Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku).

Główny ciężar wydatków ponoszonych na prace inwestycyjne spoczywa na właścicielach tych obiektów (w tym przypadku jest to Samorząd Województwa Pomorskiego i podległe mu instytucje kultury). Należy pamiętać, że pod opieką innych samorządów znajdują się również wysokiej klasy obiekty zabytkowe, użytkowane przez instytucje kultury finansowane lub współfinansowane z budżetu województwa (np. zamek pokrzyżacki w Bytowie – siedziba Muzeum Zachodniokaszubskiego czy Pałac Przebendowskich w Wejherowie – siedziba Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej).

Troska o zabytki to jednak nie tylko ochrona samych budynków. To również ciągła praca na rzecz należytego zachowania zabytków ruchomych. Takie zadanie przynależne jest przede wszystkim muzeom. Muzea zarządzają znaczną częścią zasobu zabytkowego, w szczególności zabytkami ruchomymi, choć w ich władaniu znajdują się także zabytki nieruchome.

Celem ich działalności jest gromadzenie, katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych muzealiów, konserwacja i przechowywanie ich w warunkach zapewniających właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, ale również: urządzenie wystaw, organizowanie badań i ekspedycji naukowych; prowadzenie działalności edukacyjnej; udostępnianie zbiorów; zapewnianie właściwych warunków zwiedzania i korzystania ze zbiorów; prowadzenie działalności wydawniczej.

Tabela nr 40.

Zestawienie robót budowlanych i prac konserwatorskich, restauratorskich oraz specjalistycznych dokumentacji w instytucjach kultury podległych SWP w 2016 r.

l.p.	Jednostka realizująca	Nazwa zadania	Zakres prac	Wysokość dotacji SWP (PLN)	Całkowita wartość zadania (PLN)
1	Teatr Wybrzeże	Poprawa stanu zabytkowego budynku Starej Apteki z XVII wieku wraz Przejściem Bramnym i murami obronnymi Głównego Miasta w Gdańsku, poprzez nadanie nowych funkcji kulturalnych	Zabezpieczające prace konserwatorskie reliktu Muru Wysokiego przy ul. Teatralnej oraz wzmocnienie fundamentu południowej ściany Starej Apteki	187 452,00	1 019 602,00
2	Nadbałtyckie Centrum Kultury	Rewaloryzacja i adaptacja kościoła św. Jana w Gdańsku na Centrum św. Jana - etap II	Konserwacja kamiennego epitafium Storcha z 1628 r.	56 539,00	56 539,00
3	Nadbałtyckie Centrum Kultury	Prace konserwatorskie w Ratuszu Staromiejskim w Gdańsku	Badania konserwatorskie oraz konserwacja kolebkowych sklepień i stropu, na których odkryto barwne polichromie	29 000,00	29 000,00
4	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Modernizacja wystawy stałej Muzeum Archeologicznego w	Opracowywanie dokumentacji projektowej w zakresie aranżacji wystawy stałej	360 000,00	360 000,00

		Gdańsku			
5	Muzeum Narodowe w Gdańsku	Modernizacja klimatyzacji w Zielonej Bramie	Modernizacja klimatyzacji w sali ekspozycyjnej	60 000,00	60 000,00
6	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Prace budowlane i konserwatorskie przy Spichlerzu Błękitny Baranek w Gdańsku	I etap prac ratunkowych spichlerza. Wzmocnienie fundamentu ściany wewnętrznej spichlerza oraz ściany zewnętrznej od strony nabrzeża Motławy za pomocą mikrofal oraz wykonanie izolacji przeciwwilgociową.	1 154 913,00	1 154 913,00
7	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Modernizacja zabudowy drewnianej w skansenie na Grodzisku w Sopocie	Wymiana poszycia dachowego z trzciny na obiektach muzealnych	160 000,00	160 000,00
8	Muzeum - Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izzydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich	II etap modernizacji sektora wejściowego – przebudowa karczmy z Rumi	Prace modernizacyjne karczmy z Rumi, przystosowujące obiekt do całorocznego jego użytkowania	300 000,00	300 000,00
Razem				2 307 904,00	3 140 054,00

Tabela nr 41.

Zestawienie robót budowlanych i prac konserwatorskich, restauratorskich oraz specjalistycznych dokumentacji w instytucjach kultury podległych SWP w 2017 r.

l.p.	Jednostka realizująca	Nazwa zadania	Zakres prac	Wysokość dotacji SWP (PLN)	Całkowita wartość zadania (PLN)
1	Teatr Wybrzeże	Poprawa stanu zabytkowego budynku Starej Apteki z XVII wieku wraz Przejściem Bramnym i murami obronnymi Głównego Miasta w Gdańsku, poprzez nadanie nowych funkcji kulturalnych	Roboty budowlane stanu surowego budynków Stara Apteka i Przejście Bramne. Zabezpieczono relikty architektury murowanej odkryte na terenie inwestycji. Rozpoczęto roboty instalacyjne oraz wykończeniowe, w tym dot. mechaniki sceny, wykonano abonencką stację transformatorową	2 863 413,00	8 587 724,00

2	Nadbałtyckie Centrum Kultury	Rewaloryzacja i adaptacja kościoła św. Jana w Gdańsku na Centrum św. Jana - etap II	Prace konserwatorskie przy elewacji wschodniej kościoła. Prace konserwatorskie przy kaplicy Żeglarzy pochodzącej z historycznego wyposażenia kościoła św. Jana z 1724 r. Rozpoczęto prace konserwatorskie empory południowej oraz rekonstrukcję instrumentu organowego	549 702,00	1 374 255,00
3	Nadbałtyckie Centrum Kultury	Prace badawcze w kościele św. Jana w zakresie konstrukcji oraz poziomu wód gruntowych	Badania przemieszczeń konstrukcji budynku kościoła	19 800,00	19 800,00
4	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Witkacy w Słupskich Spichlerzach Sztuki - rewitalizacja i adaptacja dwóch XIX-wiecznych zabytkowych spichlerzy i ich otoczenia na cele kulturalne i społeczne. Etap I - Spichlerz Biały	Prace rozbiórkowe, budowlane, remontowe i odtworzeniowe, w tym przebudowa konstrukcji dachowej	3 244 929,00	9 497 174,00
5	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Modernizacja wystawy stałej Muzeum Archeologicznego w Gdańsku	Dokumentacja projektowa w zakresie aranżacji wystawy stałej (projekt budowlany wielobranżowy oraz projekt planistyczno-przestrzenny)	320 000,00	320 000,00
6	Muzeum Archeologiczne w Gdańsku	Kontynuacja zabezpieczenia konstrukcji zabytkowego spichlerza Błękitny Baranek	Wzmocnienie konstrukcji budynku spichlerza tj. wzmocnienie fundamentu ściany bocznej: południowej i ściany wschodniej - frontowej od ul. Chmielnej wraz z naprawą murów fundamentowych oraz wykonaniem izolacji przeciwwilgociowej	600 000,00	1 200 000,00
7	Muzeum Narodowe w Gdańsku	Rewaloryzacja i adaptacja historycznego kompleksu pałacowo-folwarczno-parkowego na cele muzealne, turystyczne i rekreacyjne w Waplewie Wielkim – dokumentacja	Kompleksowa dokumentacja projektowa dot. II etapu rewitalizacji i adaptacji do celów muzealnych obiektów zabytkowego kompleksu pałacowo-parkowego w Waplewie Wielkim	500 000,00	500 000,00

		projektowa			
8	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Remont i modernizacja hydrozespołu Małej Elektrowni Wodnej w Słupsku przy zabytkowym obiekcie Młyna zamkowego na kanale rzeki Słupi	Prace remontowe i modernizacja hydrozespołu Małej Elektrowni Wodnej	13 492,00	13 492,00
9	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku	Remont dachów trzciniowych na zabytkowych chałupach w Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach	Wymiana pokrycia dachowego z trzciny na budynkach w Muzeum Wsi Słowińskiej: budynek gospodarczo-inwentarski, zagroda Alberta Klucka, budynek stolarni i magazyn rybacki	84 000,00	84 000,00
10	Baltycka Galeria Sztuki Współczesnej	Renowacja ściany szachulcowej z muru pruskiego budynku administracyjnego BGSW w Słupsku	Renowacja zabytkowej ściany frontowej szachulcowej z muru pruskiego	76 940,00	76 940,00
Razem				8 272 276,00	21 673 385,00

Samorząd Województwa Pomorskiego realizował poprzez Departament Majątku i Geodezji projekt polegający na adaptacji budynku dawnego Gimnazjum Polskiego z końca XIX wieku przy ul. Augustyńskiego 1 w Gdańsku na funkcję administracyjno-biurową (będącego w gminnej ewidencji zabytków) oraz realizuje wieloletni obszerny projekt pn. *Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza* w ramach Osi Priorytetowej 10 *Energia* Działanie 10.2. *Efektywność Energetyczna – wsparcie dotacyjne* w ramach RPO WP na lata 2014-2020, którego zadaniem głównym jest poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w regionie. W ramach projektu wsparte zostały inwestycje podnoszące efektywność energetyczną budynków, w tym przedsięwzięcia termomodernizacyjne, między innymi obiektów zabytkowych (znajdujących się w rejestrze zabytków, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków bądź obiekty znajdujące się w granicach wpisanego do rejestru zabytków układu urbanistyczno-krajobrazowego). W ramach unijnego projektu zostały wykonane: prace projektowe, prace termomodernizacyjne, w tym dociepleniowe i instalacyjne.

Tabela nr 42.

Wykonanie adaptacji budynku przy ul. Augustyńskiego 1 w Gdańsku na funkcję administracyjno-biurową w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa *Pomoc techniczna* (realizacja projektu obejmująca lata 2016-2017)

Nazwa zadania	Kwota dofinansowania UE/ <i>Pomoc Techniczna</i>	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania
2016 r.			
Wykonanie adaptacji budynku przy ul. Augustyńskiego 1 w Gdańsku na funkcję administracyjno-biurową	3 102 958,21	1 138 999,33	4 241 957,54
2017 r.			
Wykonanie adaptacji budynku przy ul. Augustyńskiego 1 w Gdańsku na funkcję administracyjno-biurową	3 975 511,05	1 116 475,82	5 091 986,87

Tabela nr 43.

Zestawienie projektów jednostek podległych SWP w ramach realizowanego projektu *Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza* w ramach Osi Priorytetowej 10 *Energia* Działanie 10.2. *Efektywność Energetyczna – wsparcie dotacyjne* w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (2016 r.)

l.p.	Miejsce realizacji projektu	Kwota dofinansowania UE	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania na rok 2016 (PLN)
1	Centrum Edukacji Nauczycieli, Gdańsk; al. Gen. J. Hallera 14	776 252,59	175 830,75	952 083,34
2	Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych Nr 2 w Gdańsku przy Al. Gen. J. Hallera 17 - szkoła	1 157 009,67	301 926,93	1 458 936,60
Razem		1 933 262,26	477 757,68	2 411 019,94

Tabela nr 44.

Zestawienie projektów jednostek podległych SWP w ramach realizowanego projektu *Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza* w ramach Osi Priorytetowej 10 *Energia* Działanie 10.2. *Efektywność Energetyczna – wsparcie dotacyjne* w ramach RPO WP na lata 2014-2020 (2017 r.)

l.p.	Miejsce realizacji projektu	Kwota dofinansowania UE	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania na rok 2017 (PLN)
1	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 dla Nieślyszących i Słabosłyszących im. J. Sierzyńskiego w Wejherowie – internat dla	275 601,84	54 703,85	330 305,69

	dziewcząt			
2	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących im. J. Sierzyńskiego w Wejherowie – internat dla chłopców	201 098,04	44 236,00	245 334,04
3	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących im. J. Sierzyńskiego w Wejherowie – szkoła podstawowa, gimnazjum, administracja	238 651,22	42 220,58	280 871,80
4	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących im. J. Sierzyńskiego w Wejherowie – szkoła ponadgimnazjalna, warsztaty	1 043 239,19	195 470,88	1 238 710,07
5	Wojewódzki Zespół Szkół Policealnych im. Matki Teresy z Kalkuty w Starogardzie Gdańskim przy ul. Skarszewskiej 7 - szkoła	948 345,11	167 355,03	1 115 700,14
Razem		2 706 935,40	503 986,34	3 210 921,74

Tabela nr 45.

Zestawienie projektów instytucji kultury podległych SWP w ramach realizowanego projektu *Poprawa efektywności energetycznej oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w ramach Osi Priorytetowej 10 Energia Działanie 10.2. Efektywność Energetyczna – wsparcie dotacyjne w ramach RPO WP na lata 2014-2020*

l.p.	Miejsce realizacji projektu	Kwota dofinansowania UE	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania na rok 2017 (PLN)
1	Muzeum Narodowe w Gdańsku - Budynek Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie	63 789,72	119 480,28	183 270,00
2	Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej w Słupsku, budynek administracyjny i Galeria wystaw	398 603,15	70 341,73	468 944,88
3	Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku - budynek administracyjny	18 413,99	30 786,01	49 200,00
Razem		480 806,86	220 608,02	701 414,88

Tabela nr 46.

Wykonanie robót budowlanych i modernizacyjnych w budynku Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Słupsku finansowanych ze środków własnych SWP w latach 2016-2017

I.p.	Rok	Zakres prac	Wartość wykonanych prac (PLN)
1	2016	Remont pomieszczeń biblioteki (m.in. sali konferencyjnej, magazynu książek, sanitariatów i pomieszczenia socjalnego). Wymiana instalacji elektrycznej, oświetlenia i systemu nagłośnienia oraz opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej	139 179,41
2	2017	Remont pomieszczeń biblioteki (m.in. wydziału informacji, wypożyczalni, zaplecza kuchennego i szatni). Wymiana instalacji elektrycznej, oświetlenia, dostosowanie instalacji informatycznej oraz opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej	80 742,18
Razem			219 921,59

Tabela nr 47.

Wykonanie robót budowlanych i modernizacyjnych w budynku Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku finansowanych ze środków własnych SWP w latach 2016-2017

I.p.	Rok	Zakres prac	Wartość wykonanych prac (PLN)
1	2016	Remont wybranych pomieszczeń w budynku Centrum Edukacji Nauczycieli oraz wykonanie utwardzenia placu z nawierzchni przepuszczalnej przy budynku CEN	170 786,22
2	2017	Remont wybranych pomieszczeń w budynku Centrum Edukacji Nauczycieli oraz wymiana posadzki w wybranych salach na II piętrze budynku CEN	177 032,00
Razem			347 818,22

Tabela nr 48.

Zestawienie robót budowlanych w obiektach zabytkowych podmiotów leczniczych podległych SWP ze środków własnych SWP w 2016 r.

Lp.	Jednostka realizująca	Zadanie (zakres prac)	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania (PLN)
1	Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Pawilon nr IX (Starogard Gdański) – roboty budowlane: wykonanie prac wykończeniowych nadbudowanej części na II piętrze korpusu na cele terapeutyczne	202 865,73	203 627,26

2	Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Pawilon nr IX (Starogard Gdański) – zakup wyposażenia medycznego i niemedyceznego dla zmodernizowanych pomieszczeń	75 953,92	76 280,82
3	Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Pawilon nr IX (Starogard Gdański) – roboty budowlane: budowa schodów zewnętrznych i podjazdu dla osób niepełnosprawnych, wykonanie chodników łączących podjazd i schody, wykonanie węzłów sanitarnych z dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych na parterze i I piętrze, wykonanie pomieszczeń WC dla pacjentów na parterze i I piętrze, wymiana stolarki drzwiowej i czynności remontowe w holu na parterze	216 123,36	230 328,60
4	Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Pawilon nr XXIV (Starogard Gdański) – aktualizacja dokumentacji, nadzór inwestorski i roboty budowlane: przebudowa, rozbudowa i nadbudowa pawilonu wraz z budową szybu windowego	1 425 159,77	2 871 584,59
5	COPERNICUS PL	Budynek nr 3 (Gdańsk) – roboty budowlane polegające m.in. na przebudowie pomieszczeń na II piętrze na potrzeby Oddziału Udarowego	1 505 956,42	3 011 913,00
6	Pomorskie Centrum Reumatologiczne	Zakład Rehabilitacji Leczniczej (Sopot) – działania dostosowawcze do przepisów p-poż	40 000,00	56 580,00
7	Pomorskie Centrum Reumatologiczne	Pawilon nr II (Sopot) – działania dostosowawcze do przepisów p-poż	50 000,00	79 950,00
Razem			3 516 059,20	6 530 264,27

Tabela nr 49.

Zestawienie robót budowlanych w obiektach zabytkowych podmiotów leczniczych podległych SWP ze środków własnych SWP w 2017 r.

Lp.	Jednostka realizująca	Zadanie (zakres prac)	Środki własne SWP	Całkowita wartość zadania (PLN)
1	Szpital dla Nerwowo i	Pawilon nr VI (Starogard Gdański) – roboty budowlane polegające m.in. na przebudowie łazienek i dostosowaniu ich dla osób	560 000,00	576 000,00

	Psychicznie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	niepełnosprawnych, przebudowie pomieszczenia rozdziału posiłków oraz wykonaniu szybu windowego wraz z montażem dźwigu		
2	Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Pawilon nr XXIV (Starogard Gdański) – kontynuacja zadania z 2016 roku	658 877,00	1 083 827,00
3	Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. Stanisława Kryzana w Starogardzie Gdańskim	Budynek nr 3 (Gdańsk) – kontynuacja zadania z 2016 roku	494 043,00	1634311,56
Razem			1 712 920,00	3 294 139,00

5. PODSUMOWANIE

Kolejny program obejmujący lata 2016-2019, kontynuujący założenia *Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2011-2014* niewątpliwie przyczynił się do wzrostu aktywności w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Zgodnie z przyjętymi założeniami stopień realizacji Programu został określony w wyniku przeprowadzonego monitoringu – polegającego na prowadzeniu stałej obserwacji procesów i zjawisk istotnych z punktu widzenia ochrony zabytków wraz ze zgromadzeniem danych na temat konkretnych działań w tym zakresie.

W okresie sprawozdawczym, tj. w latach 2016-2017, podejmowano działania sprzyjające realizacji programowych założeń, a także działania mające na celu ochronę prawną zabytków, między innymi poprzez wpisanie kolejnych obiektów zabytkowych do rejestru zabytków województwa pomorskiego i uznanie za pomnik historii. W latach 2016-2017 Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał 164 obiekty nieruchome do rejestru zabytków nieruchomych i 385 obiektów ruchomych do rejestru zabytków ruchomych. Rejestr zabytków dla zabytków znajdujących się na terenie województwa pomorskiego jest najbardziej powszechną i podstawową formą skutecznej ochrony. Niestety zdarzają się też skreślenia obiektów z rejestru zabytków (22 obiekty zostały skreślone z rejestru). Status pomnika historii uzyskał w 2017 roku w Gdańsku-Oliwie – *zespół pocystersko-katedralny*. Uznanie za pomnik historii jest szczególnym aktem prawnym, gdyż taki status mogą uzyskać zabytki nieruchome o ponadregionalnym znaczeniu, dużych wartościach historycznych, naukowych i artystycznych, mające znaczenie dla polskiego dziedzictwa kulturowego. Rangę pomnika historii podkreśla fakt, że jest on ustanawiany przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej specjalnym rozporządzeniem na wniosek Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jednocześnie warto tutaj wspomnieć, że już w 2018 roku (poza okresem sprawozdawczym) – status pomnika historii w województwie pomorskim uzyskały jeszcze dwa kolejne obiekty t.j. *Twierdza Wisłoujście* w Gdańsku oraz *zespół katedralno-zamkowy* w Kwidzynie. Na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia związane z ochroną i opieką nad zabytkami. Ich efektem było przede wszystkim zahamowanie procesów degradacji zabytków i poprawa stanu ich funkcjonowania. Na podstawie danych własnych samorządu województwa oraz uzyskanych od podmiotów udzielających wsparcia finansowego, czyli MKiDN i PWKZ (w zakresie art. 77 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami), należy stwierdzić, że poziom dotacji udzielanych przez podmioty do tego uprawnione na przestrzeni lat sprawozdawczych kształtował się na podobnym poziomie finansowym. Uzyskane informacje potwierdzają znaczną aktywność właścicieli obiektów zabytkowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych z przeznaczeniem na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, dzięki którym przede wszystkim zabezpieczono obiekty, a nie tylko poprawiono walory estetyczne zabytkowych zasobów.

1. Samorząd Województwa Pomorskiego na ochronę dziedzictwa kulturowego przeznaczył w formie dotacji w ramach naboru wniosków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – w roku 2016 kwotę 959 013,00 zł, w 2017 roku – 872 630,00 (dofinansowano łącznie 29 zadań na kwotę 1 831 643,00 zł).
2. Udział dotacji jednostek samorządu terytorialnego w zadaniach współfinansowanych przez SWP w ramach udzielanych dotacji celowych na prace przy zabytkach kształtował się na poziomie 16% zarówno w 2016 roku, jak i w 2017 roku.
3. W zadaniach dotowanych z budżetu SWP udział środków własnych właścicieli obiektów zabytkowych wyniósł 24% (rok 2016) i 27% (rok 2017).

4. W zadaniach dotowanych z budżetu SWP, udział środków finansowych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w montażu finansowym inwestycji w obiektach zabytkowych to 18% w roku 2016 i 13% w roku 2017.
5. Poziom dotacji Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w montażu finansowym inwestycji dotowanych z budżetu SWP w obiektach zabytkowych wyniósł 6% w roku 2016. W 2017 roku – w montażu finansowym ww. zadań – 9%.
6. Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w latach 2016-2017 udzielił dotacji i refundacji na prace przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków w kwocie 1 606 416,33 zł. Na wykonanie specjalistycznej dokumentacji konserwatorskiej, w tym wykonanie ekspertyz, programów i projektów, dofinansowanie PWKZ wyniosło – 142 355,00 zł. W sumie dofinansowano 102 zadania na kwotę w wysokości 1 748 771,33 zł.
7. W latach 2016-2017 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego *Dziedzictwo kulturowe* Priorytet *Ochrona zabytków* w województwie pomorskim udzieliło dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane 64 projektom na łączną kwotę 13 023 001,27 zł.
8. Samorząd Województwa Pomorskiego przeznaczył środki finansowe na inwestycje własne i samorządowych jednostek organizacyjnych w obiektach zabytkowych w latach 2016-2017 w wysokości 19 834 726,20 zł.
9. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 przyznano dofinansowanie w dwuletnim okresie sprawozdawczym na projekty dotyczące dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w ramach:
Osi Priorytetowej 8. *Konwersja*:
  - Działania 8.3. *Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe* – 17 projektów na łączną kwotę dofinansowania 87 974 956,56 zł;
  - Działania 8.1. *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne*:
    - Poddziałania 8.1.1.(miasta Obszaru Metropolitalnego – mechanizm ZIT)
– 10 projektów na łączną kwotę przyznanego dofinansowania 147 181 656,42 zł,
    - Poddziałania 8.1.2.(miasta poza obszarem Metropolitalnym Trójmiasta)
– 11 projektów na łączną kwotę przyznanego dofinansowania 94 270 531,44 zł.
10. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w latach 2016-2017 przyznano dofinansowanie na projekty związane z dziedzictwem kulturowym w ramach:
  - Działania *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* Podziałania 19.2 *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* 15 projektom na łączną kwotę przyznanego dofinansowania 1 316 023,00 zł.
11. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020 w latach 2016-2017 przyznano dofinansowanie UE w ramach:
  - Osi priorytetowej VII *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* - 9 projektom w kwocie 114 093 822,17 zł
12. Samorząd Województwa Pomorskiego w latach 2016-2017 na realizację zadań zleconych organizacjom pozarządowym związanych m.in. z upowszechnianiem i promowaniem dziedzictwa kulturowego przyznał dofinansowanie 71 projektom na łączną kwotę 595 772,25 zł.

6. OPRACOWANIA WYKORZYSTANE W PRACACH NAD SPRAWOZDANIEM

1. Sprawozdanie z działań Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku w latach 2016-2017, opracowane przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku;
2. Sprawozdanie z działalności Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku w dziedzinie ochrony dziedzictwa morskiego w województwie pomorskim w latach 2016-2017;
3. *Wiadomości*, Biuletyn Informacyjny Narodowego Muzeum Morskiego w Gdańsku;
4. Wykaz inicjatyw podjętych przez Departament Turystyki UMWP w latach 2016-2017 na rzecz promocji dziedzictwa kulturowego województwa pomorskiego;
5. Informacje na temat działań związanych z ochroną i popularyzacją dziedzictwa kulturowego, opracowane przez Departament Edukacji i Sportu UMWP;
6. Zestawienie działań zrealizowanych przez Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego w latach 2016-2017 wpisujących się w priorytet 3: *Badanie, dokumentacja i promocja dziedzictwa kulturowego* Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Pomorskiego na lata 2016-2019;
7. Zestawienia dofinansowanych projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (Działanie 8.3. *Materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe*; Poddziałanie 8.1.1. *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w miastach Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta – mechanizm ZIT*; Poddziałanie 8.1.2. *Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne poza Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta*), opracowane przez Departament Programów Regionalnych UMWP;
8. Zestawienie projektów realizowanych w ramach Poddziałania 19.2. *Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, dla których umowy zostały zawarte do dnia 31 grudnia 2017 r., opracowane przez Departament Programów Obszarów Wiejskich UMWP;
9. Zestawienie robót budowlanych w jednostkach podległych SWP finansowanych ze środków RPO na lata 2014-2020, w ramach zadań własnych DMG, opracowane przez Departament Majątku i Geodezji UMWP;
10. Informacje na temat działań podjętych w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami w województwie pomorskim w ramach zachowania kulturowego dziedzictwa morskiego i rzeczno-geograficznego za lata 2016-2017, opracowane przez Departament Infrastruktury UMWP;
11. Zestawienie dotacji udzielonych w latach 2016-2017 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Dziedzictwo kulturowe – priorytet Ochrona zabytków* na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach zabytkowych z terenu województwa pomorskiego, opracowane przez Departament Ochrony Zabytków MKiDN;
12. Zestawienie dotacji udzielonych w latach 2016-2017 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Dziedzictwo kulturowe – priorytet Wspieranie działań muzealnych*, opracowane przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów;
13. Zestawienie dotacji udzielonych w latach 2016-2017 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Kultura Cyfrowa*, opracowane przez Departament Własności Intelktualnej i Mediów MKiDN;
14. Zestawienie dotacji udzielonych w latach 2016-2017 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Dziedzictwo kulturowe – priorytet Ochrona zabytków archeologicznych* oraz Programu NID *Wolontariat dla dziedzictwa*, opracowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa;

15. Zestawienie dotacji udzielonych w latach 2016-2017 w ramach Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego *Dziedzictwo kulturowe – priorytet Kultura ludowa i tradycyjna*, opracowane przez Departament Narodowych Instytucji Kultury MKiDN;
16. Zestawienie dotacji udzielonych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (lata realizacji projektów 2016-2018), opracowane przez WFOŚiGW;
17. Źródło: www.mkidn.gov.pl , www.mswia.gov.pl, www.nid.pl , www.edd.nid.pl;
18. Materiały własne Departamentu Kultury UMWP